

รายงานผลการดำเนินงานปี 2555 โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

คณะทำงาน

ดำเนินงานตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
ในด้านการประมง กรมประมง

“...ทรัพยากรด้านประมงจะต้องจัดเป็นระเบียบ ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่า
ปล่อยพันธุ์ปลาให้ดีหรือเลี้ยงปลาให้เติบโต ความสำคัญอยู่ที่ด้านบริหาร
การจับปลา เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์จริงๆ...”

ความตอนหนึ่ง

ในพระราชดำรัสพระราชทานแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ

ณ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓

คณะทำงาน

ดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง
กรมประมง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๕

ประกอบด้วย :

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา (การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน)
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ยั่งยืนในพื้นที่นาุ้งทิ้งร้าง
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๗. โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล
๙. โครงการบริหารโครงการติดตามประเมินผลและประชาสัมพันธ์

ที่ปรึกษา :

นายฐานันตร์ ทัดตานนท์	ผู้ตรวจราชการกรมประมงเขต ๕, ๘
นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
นายสายันต์ เอี่ยมรอด	ประมงจังหวัดสงขลา

ผู้เรียบเรียง :

อรัญญา อัครอารีย์	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ภรณ์ยู ถมพลกรัง	นักวิชาการประมงชำนาญการ
ประมัยพร ทองคนารักษ์	นักวิชาการประมงปฏิบัติการ
นิคม ละอองศิริวงศ์	หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

ออกแบบจัดรูปเล่ม : ภรณ์ยู ถมพลกรัง นักวิชาการประมงชำนาญการ

จัดพิมพ์เผยแพร่โดย : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑/๑๙ ซอย ๑ ถนนแก้วแสน ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โทร. ๐-๗๔๓๑-๑๓๔๐, ๐-๗๔๓๑-๑๘๙๕, ๐-๗๔๓๑-๒๐๓๖ โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๒๐๕๔

E-mail : nica@nicaonline.com เว็บไซต์ <http://www.nicaonline.com>

เว็บไซต์โครงการฯ <http://www.sklonline.com>

คุยกันก่อน

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ที่ดำเนินการโดยกรมประมงมาตั้งแต่ ปี ๒๕๔๒ นั้น มีส่วนสำคัญที่สามารถทำให้ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งอาหารทางทะเลที่สำคัญ สำหรับคนบริเวณจังหวัดสงขลา พัทลุง นครศรีธรรมราช และจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กุ้งก้ามกราม ปัจจุบันทราบ ว่า ส่งไปจำหน่ายถึงประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ภูเก็ต กรุงเทพ และเชียงใหม่ เป็นต้น กุ้งก้ามกรามเพาะได้ ครั้งแรกที่สถานีประมงทะเลสงขลา เมื่อปี ๒๕๒๕ ในแต่ละปี กรมประมงปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่ทะเลสาบ สงขลา ไม่ต่ำกว่า ๖๐ ล้านตัว เป็นลูกกุ้งก้ามกรามประมาณ ๓๐ ล้านตัว ในปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ (ระหว่าง เดือนมกราคม-เดือนธันวาคม) ชาวประมงสามารถจับกุ้งก้ามกรามได้ถึง ๑๘๕ และ ๑๒๗ ตัน ตามลำดับ

โครงการนี้นับว่าเป็นโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง ที่ประสบความสำเร็จอย่างดีในระดับต้นของ กรมประมง มีการบูรณาการภายในกรมประมง ๑๒ หน่วยงานในพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลาและร่วมกับ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกท้องที่ที่ดำเนินการ ประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน ตลอดจนกลุ่มชาวประมงในพื้นที่ นอกจากนี้โครงการมีการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำโดยรอบ ทะเลสาบ ในปี ๒๕๕๕ (ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๕๕) มีผลผลิตขึ้นตามทำขึ้น สัตว์น้ำ รวมทั้งสิ้น ๑,๔๐๒ ตัน สูงสุดตั้งแต่ดำเนินโครงการมา

ในปี ๒๕๕๕ นี้ โครงการยังได้ทำการประเมินสภาวะการประมงและผลการจับสัตว์น้ำในปี ๒๕๕๕ พบว่า มีปริมาณการจับสัตว์น้ำ ๑๔,๑๔๖.๒๔ ตัน สูงกว่าผลการจับสัตว์น้ำในปี ๒๕๒๗-๒๕๒๙ ซึ่งจับได้ เฉลี่ย ๑๒,๒๙๒.๖ ตัน แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของกรมประมงที่ผ่านมา ๑๓ ปี นั้น ส่งผลให้สัตว์น้ำ เพิ่มขึ้น ชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลา มีรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งกรมประมงยังคงเดินทาง เชียงช้างด้วยพันธมิตรในการฟื้นฟูทะเลสาบสงขลาต่อไป

นายยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทนำ	๑
วัตถุประสงค์	๔
ผลการดำเนินงาน	๗
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา	๗
๑.๑ กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	๗
๑.๒ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง	๑๐
๑.๓ กิจกรรมการสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	๑๓
๑.๔ กิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการ	๒๖
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	๔๔
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๔๕
๔. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	๔๙
๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง	๕๔
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	๕๖
๗. โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม	๕๖
สถานะการทำงานประมงและผลการจับสัตว์น้ำในปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ หลังการฟื้นฟูทรัพยากร ประมงในทะเลสาบสงขลา	๖๒

การดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ภายใต้แผนบูรณาการการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยเน้นการฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรประมงสามารถเพิ่มผลผลิตทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างรายได้และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการดำเนินกิจกรรมขยายพื้นที่ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะด้านการฟื้นฟูทรัพยากรประมง นอกจากนี้เกิดกิจกรรมเกี่ยวข้องในการเพิ่มผลผลิตและคงความหลากหลายของทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา เช่น การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ การควบคุมการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง การลดมลพิษจากแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา การฟื้นฟูนากุ้งร้างให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก การปรับเปลี่ยนเพื่อลดเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ศึกษาแนวทางในการจัดหาแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เหมาะสม ตลอดจนการเพิ่มความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำ โดยการศึกษาเทคนิคการเพาะขยายพันธุ์ และปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายของสัตว์น้ำ และได้ศึกษาพันธุ์ปลาที่สามารถเลี้ยงทดแทนกุ้งทะเล ในพื้นที่นากุ้งร้างได้ เช่น ปลาตะกรับ ปลานิลแดง และปลากะพงขาว เป็นต้น

การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เป็นขั้นตอนหนึ่งของการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักรักษาทรัพยากรประมงร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จและช่วยเติมเต็มให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตัวเองได้ต่อไป ไปสู่ความยั่งยืน

การดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ได้แรกเริ่มในปี ๒๕๔๒ โดยมีการหาแนวทางในการจัดการเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาดำเนินการโดยสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ในปี ๒๕๔๓ ดำเนินงานโดยสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในกิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่เขตอนุรักษ์และเขตรักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำเป็นหลัก ปริมาณและความถี่ในการปล่อยยังขาดความต่อเนื่องและขาดการมีส่วนร่วม ในปี ๒๕๔๔ ได้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมบางอย่างพร้อมกับประสานแกนนำชุมชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการจัดอบรมประมงอาสาเพื่ออนุบาลสัตว์น้ำก่อนปล่อย ในปี ๒๕๔๕ ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่หลากหลายชนิดมากขึ้น พร้อมกับศึกษาถึงความเหมาะสมของชนิดสัตว์น้ำกับระบบนิเวศในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำในพื้นที่ดำเนินการ ในปี ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการต่อเนื่องทั้งการอบรมประมงอาสา การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การติดตามประเมินผล การสำรวจข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และยังเพิ่มกิจกรรมการพัฒนาระบบภูมิสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลการประมง เช่น เครื่องมือประมง พื้นที่ทำการประมง เป็นต้น และมีการนำร่องการสร้างพื้นที่เขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ที่บ้านศรีไชย ตำบลคูชูด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีการปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำ พบว่า ได้ผลผลิตที่ดี และมีการตอบรับจากชุมชนมากขึ้น ต่อมาในปี ๒๕๔๗ ได้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มมากขึ้นและขยาย

เขตพื้นที่ดำเนินการครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา พร้อมทั้งมีการทำงานบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ของกรมประมง ในรูปแบบคณะกรรมการตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน

ปี ๒๕๔๘ การดำเนินงานมีการพัฒนาบทบาทของชุมชนมากขึ้น เช่น กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเล โดยชุมชน มีการดำเนินงาน ๒๐ เขต มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำทั้งสิ้น ๕๔,๗๔๙,๐๐๐ ตัว ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้ง ก้ามกราม กุ้งแชบ๊วย ปลากระพงขาว ปลากดแก้ว ปลากดเหลือง ปลาดุกอูย ปลาบู่ และปลากระแห เป็นต้น และสัตว์น้ำปล่อยนอกโครงการอีก ๖๙,๔๑๐,๐๐๐ ตัว มีการกำหนดกฎกติกาในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร สัตว์น้ำ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ทางการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การ นำเขตพื้นที่ฟาร์มทะเลที่มีการดำเนินการ พื้นที่ที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา แผนที่แสดงแนว โพงพางที่ยินยอมปรับเปลี่ยนอาชีพ และแผนที่นำเสนอแนวขุดร่องน้ำเพื่อจัดระเบียบเครื่องมือประมงใน ทะเลสาบสงขลา ตลอดจนการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมงและจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัคร อนุรักษ์ทรัพยากรประมง

ปี ๒๕๔๙ การดำเนินงานของกิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน ยังคงสร้างบทบาทในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และดูแลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งในปีนี้มีการสร้างเขต ฟาร์มทะเล ๒๐ เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปลากระพงขาว ปลาหมอไทย ปลากดเหลือง ปลาดุกอูย เป็นต้น จำนวน ๗๕,๐๗๕,๐๐๐ ตัว มีการติดตามประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ทุกเดือน พบสัตว์น้ำชนิดเด่น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ๓๖,๗๐๒ กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ ๑๖,๓๕๐ กิโลกรัม ปลากดเหลือง ๓,๓๔๕ กิโลกรัม ปลากระพงขาว ๘,๑๗๒ กิโลกรัม ปลาดุกอูย ๓๔,๔๒๗ กิโลกรัม และปลาตะกรับ ๓,๓๗๐ กิโลกรัม เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้นอีก ๓ โครงการเพื่อให้มีความสอดคล้องและ เกิดผลเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เพื่อวิจัยวิถีชีวิตและทำการ เพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาพรหมหัวหมื่น ปลาลำปำ ปลาดุกลำพัน ปลาดุ่ม เป็นต้น โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง และโครงการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ที่ ยังยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความหลากหลาย ประสิทธิภาพการทำการประมงและการพัฒนาพื้นที่ นากุ้งร้างรอบทะเลสาบสงขลา

ปี ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการทั้งหมด ควบคู่ไปพร้อมกันและมีความรับผิดชอบในการดำเนินของแต่ละ หน่วยงาน เพื่อให้ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลาตามแต่ความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และสอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนเป็นหลัก กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลเลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม และชุมชนมีความ พร้อมในการดำเนินงาน ซึ่งมีทั้งหมด ๒๐ เขต อยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ๘ เขต จังหวัดพัทลุง ๗ เขต และ จังหวัดนครศรีธรรมราช ๕ เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำตามความเหมาะสม จำนวน ๗๓,๓๔๐,๐๐๐ ตัว จากการ ประเมินผลผลิตทั้งปี พบว่า จากทำขึ้นสัตว์น้ำมีชนิดเด่น เช่น กุ้งก้ามกราม ๒๘,๓๐๕ กิโลกรัม ปลาดุกอูย ๓๓,๑๒๖ กิโลกรัม ปลากดเหลือง ๑๑,๗๑๗ กิโลกรัม ปลาตะเพียนขาว ๓๐๙ กิโลกรัม และปูดำ ๘,๖๑๒ กิโลกรัม เป็นต้น โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาดุกทะเล ปลาดุกด้าน

ปลาแขยงนวล เมื่อสามารถเพาะพันธุ์ได้แล้ว ก็ทำการปล่อยเพื่อเพิ่มความหลากหลาย เช่น ปลาแก้มขี้ ปลาพรหมหัวเหม็น และปลาตะกรับ

ปี ๒๕๕๑ การดำเนินการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชนได้มีความเข้มแข็งและขยายเขตพื้นที่ดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทั่วทั้งทะเลสาบสงขลา จำนวนเขตฟาร์มที่เข้าร่วมโครงการ ๒๐ เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๗๓,๗๙๐,๐๐๐ ตัว ในส่วนโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งก็ได้มีการจัดเก็บข้อมูลทางด้านเครื่องมือประมง แหล่งเพาะเลี้ยงการประมง พื้นที่เขตฟาร์มทะเลที่ทุกหน่วยงานดำเนินการ ตลอดจนจัดทำแผนที่แสดงแบบจำลองคุณภาพน้ำในตัวแปรด้านความเค็ม และแบบจำลองความขุ่นและองค์ประกอบสัตว์หน้าดิน เป็นต้น โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ได้มีการเฝ้าระวังตรวจตรากันอย่างเข้มแข็งพร้อมกับการสร้างเครือข่ายเพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลการทำประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ก็ได้มีการรวบรวมพ่อแม่พันธุ์และผลิตลูกพันธุ์เพื่อปล่อยคืนสู่ทะเลสาบสงขลา เช่น ปลาเกะพงดำ ปลาชะโอน ปลาแก้มขี้ ปลาแขยงนวล ปลาพรหมหัวเหม็น และปลาลำปำ เป็นต้น โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ในพื้นที่นากุ้งร้าง ได้ดำเนินการจัดอบรมเพื่อส่งเสริมความรู้แก่เกษตรกรในการจัดการเลี้ยงพันธุ์สัตว์น้ำชนิดอื่นๆ เพื่อการใช้ประโยชน์ในนากุ้งร้าง เช่น การเลี้ยงปลาเกะพงขาวร่วมกับปลาตะกรับ เป็นต้น การประเมินผลผลิตจากทำขึ้นสัตว์น้ำในปี ๒๕๕๑ พบชนิดที่ทำการปล่อยในพื้นที่ดำเนินการ ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ๖๕,๑๙๗ กิโลกรัม กุ้งกุลาดำ ๘,๒๓๐ กิโลกรัม กุ้งแชบ๊วย ๓๒,๓๑๘ กิโลกรัม ปลาแขยงนวล ๖๖๗ กิโลกรัม ปลาชะโอน ๔๖๕ กิโลกรัม เป็นต้น

ปี ๒๕๕๒ การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาได้มีการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานกรมประมง ส่วนบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ตลอดจนชาวประมง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้นในทุกโครงการ และขยายเขตฟาร์มทะเลเพื่อให้ครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา ดำเนินการจำนวน ๒๐ เขต ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ๖๑,๓๗๑,๐๐๐ ตัว และจากการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ ถึง ๒๕๕๑ พบชนิดสัตว์น้ำที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ปลากดเหลือง ปลาตะเพียนขาว เป็นต้น ตลอดจนการหาแนวทางเพื่อขยายผลให้แก่ชาวประมงในการบริหารจัดการนำไปสู่ความยั่งยืน เช่น การจัดตั้งแพปลาชุมชนเพื่อรับซื้อพันธุ์สัตว์น้ำจากสมาชิกชาวประมงด้วยกัน การสำรวจศึกษาพื้นที่ที่ศักยภาพเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ศึกษาชนิดพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดหาแหล่งเลี้ยงที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปี ๒๕๕๓ หน่วยงานกรมประมงได้ดำเนินการภายใต้แผนบูรณาการเช่นเดิม ได้แก่ โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน จำนวน ๒๐ เขต มีการปล่อยสัตว์น้ำ จำนวน ๖๑,๕๘๓,๔๐๐ ตัว ได้แก่ กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กุ้งแชบ๊วย ปลาเกะพงขาว ปลาตะเพียนขาว ปลากดเหลือง ปลาดุกอูย ปลาหมอไทย และปลายี่สกเทศ เป็นต้น โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการแสดงแผนที่ผลผลิตสัตว์น้ำจากทำขึ้นสัตว์น้ำ และแสดงผลผลิตสัตว์น้ำมากที่สุด ๕ อันดับ เป็นต้น

โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ได้มีการพันธุ์ปลาตะกรับ เพาะพันธุ์ปลากะพงดำปลาพรหมหัวหมื่น ปลาลำปำ ปลาบู่ทราย ปลาแก้มขี้ ปลาแขยงนวล และปลาชะโอน เป็นต้น โครงการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆในพื้นที่นาทุ่งร้าง เช่น การเลี้ยงกุ้งขาวร่วมกับปลาทับทิม โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ดำเนินการในพื้นที่ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวนผู้เข้าร่วม ๒๐ ราย ได้ปรับเปลี่ยนไซนั้งจำนวน ๘๓ ซองโดยได้ปรับเปลี่ยนเป็นอวนลอยปลาและอวนลอยกุ้ง โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสมดำเนินการในพื้นที่หมู่ ๒ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา โครงการจัดตั้งประมงอาสาประจำตำบลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง พื้นที่ดำเนินการ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และโครงการติดตามประเมินผล ซึ่งในทุกโครงการต่างก็มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อหาแนวทางนำไปสู่ความยั่งยืน

ปี ๒๕๕๔ หน่วยงานกรมประมงได้บูรณาการร่วมกันเพื่อประสานกำลังและจัดแบ่งภาระหน้าที่เพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ให้กลับมา มีความอุดมสมบูรณ์ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างรายได้สร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเพิ่มบทบาทของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งในหลายๆ กิจกรรมชุมชนจะเป็นผู้ดำเนินการเอง เช่น กิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน จำนวน ๒๑ เขต มีการสำรวจครีวเรือและประเมินการจับสัตว์น้ำ พบจำนวนครีวเรือทำการประมง จำนวน ๑๑,๑๙๓ ครีวเรือ ๑๕๔ หมู่บ้าน ๓๔ ตำบล เครื่องมือประมงในปี ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ ชนิด ได้แก่ ข่าย แห ไซนั้ง เบ็ด โพงพาง ไซนอน ไซปลา ไซกุ้งนา และยอ ซึ่งผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมง ๑๒,๕๖๔.๒๖ ตัน นอกจากนี้มีกิจกรรมการจัดตั้งธนาคารสัตว์น้ำเพื่อชุมชน และการสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์สัตว์น้ำที่มีไข่ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในรูปแบบฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๒. เพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวประมง ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารของชุมชน
๓. เพื่อพัฒนารูปแบบการทำฟาร์มทะเล/ฟาร์มสัตว์น้ำโดยชุมชน
๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรประมงอย่างรู้ค่าและคุ้มค่า
๕. เพื่อบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย
๖. เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศด้านการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา
๗. เพื่อเพาะและขยายพันธุ์สัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์
๘. เพื่อจัดการการเลี้ยงกุ้งทะเล และสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นาทุ่งร้าง
๙. เพื่อปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย
๑๐. เพื่อจัดการเพิ่มผลผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม
๑๑. เพื่อบริหาร ติดตาม และประเมินผลโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ตารางที่ ๑ โครงการ/กิจกรรม ที่ดำเนินการในปี ๒๕๕๕ จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ๑.๑ การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๑.๒ การสำรวจสถานะทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๑.๓ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการ ประมง (อบรมประมงอาสา)	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ❖ สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๑.๔ ติดตามผล และประชาสัมพันธ์โครงการ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๒. โครงการบริหารจัดการและควบคุมพื้นที่ทำการประมง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง ❖ หน่วยป้องกันและปราบปรามการประมงน้ำจืดพัทลุง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการ ประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๔. โครงการการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์ น้ำอื่น ๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งร้าง	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๕. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ❖ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ❖ สถานีประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช
๖. โครงการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
๗. โครงการการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ❖ สถาบันวิจัยสุขภาพสัตว์น้ำชายฝั่ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช
๙. โครงการบริหารโครงการ และประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> ❖ กองแผนงานและนโยบาย

ตารางที่ ๒ แผนการปฏิบัติงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี ๒๕๕๕

โครงการ / กิจกรรม	แผน
๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา <ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน (การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ) การสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง การติดตามผล และประชาสัมพันธ์ 	๒๐ เขต/ ๖๐ ล้านตัว ๑ เรื่อง/ ๑๒ ครั้ง ๒๐ ชุมชน/ ๔๐๐ คน ๑๒ ครั้ง
๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย	๑๒ ครั้ง
๓. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑ ศูนย์/ ร้อยละ ๑๐๐
๔. โครงการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> วิจัยวิถีชีวิตของสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ 	๓ เรื่อง/ ๓ ชนิด ๓ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ /๑.๖๐ ล้านตัว
๕. โครงการจัดการการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่นๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่นๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนากุ้งร้าง สาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อใช้ประโยชน์นากุ้งร้าง จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรการเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง ฟื้นฟูนากุ้งทิ้งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์ 	๑ เรื่อง/ ร้อยละ ๑๐๐ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๐๐ ราย ๒ กลุ่ม/ร้อยละ ๑๐๐ ๒๐๐ ไร่
๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย <ul style="list-style-type: none"> ปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ได้รับผลกระทบ โดยให้ยุติการใช้เครื่องมือโพงพาง 	๒๐ ราย
๗. โครงการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม <ul style="list-style-type: none"> ศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในทะเลสาบสงขลา ทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบยาปฏิชีวนะตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ 	๑ เรื่อง/ ๑ แหล่ง ๑ แหล่ง/ร้อยละ ๑๐๐ ๑ ชนิด/ ร้อยละ ๑๐๐ ๑๒ ครั้ง ๑๒ ครั้ง
๘. โครงการจัดตั้งอาสาประมงประจำตำบล	๑๐๐ ราย

ผลการดำเนินงานปี ๒๕๕๕

๑. โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

๑.๑ กิจกรรมพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน

ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม ชุมชนตอบรับเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อจัดทำเขตฟาร์มทะเล และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม หลายหน่วยงานแบ่งเขตการรับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

● สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต ได้แก่

■ เขตฟาร์มทะเลตำบลคลองรี	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ ๖,๕๖๓ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลคูขุด	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ ๖,๙๙๓ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน	อำเภอสทิงพระ	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ ๑,๔๒๐ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะหมาก	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง	พื้นที่ ๒,๓๔๐ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ	อำเภอปากพะยูน	จังหวัดพัทลุง	พื้นที่ ๑,๐๐๙ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะใหญ่	อำเภอกระแสสินธุ์	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ ๓,๑๒๐ ไร่
■ เขตฟาร์มทะเลตำบลโรง	อำเภอกระแสสินธุ์	จังหวัดสงขลา	พื้นที่ ๒,๘๕๐ ไร่

แผน ๒๑ ล้านตัว ผล ๒๒,๑๓๐,๐๐๐ ตัว ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่

- กุ้งกุลาดำ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตัว
- กุ้งก้ามกราม ๒๐,๖๓๐,๐๐๐ ตัว

ภาพที่ ๑ กิจกรรมการกำหนดเขตฟาร์มทะเลและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง

● สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา

มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลบ้านต้นสำโรง หมู่ที่ ๓ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
๒. เขตฟาร์มทะเลบ้านอ่าวม่วงครกเปื้อ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
๓. เขตฟาร์มทะเลบ้านอ่าวทิง หมู่ที่ ๔ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
๔. เขตฟาร์มทะเลบ้านบางไหนด หมู่ที่ ๓ ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๕. เขตฟาร์มทะเลบ้านแหลมหาด หมู่ที่ ๖ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา
๖. เขตฟาร์มทะเลบ้านหัวลำภู-บ้านพร้าว หมู่ที่ ๔ ตำบลท่านบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๗. เขตฟาร์มทะเลบ้านเกาะยอ หมู่ที่ ๘-๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ แผน ๑๒ ล้านตัว ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ และกุ้งแชบ๊วย ผลการดำเนินการ รวมทั้งสิ้น ๑๓,๘๓๓,๔๐๐ ตัว

ภาพที่ ๒ กิจกรรมการกำหนดเขตฟาร์มทะเลและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

- สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง มีพื้นที่เป้าหมาย ๖ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลบ้านคลองกระอาณ หมู่ ๑๔ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๑๖๙ ไร่

๒. เขตฟาร์มทะเลบ้านบางม่วง หมู่ ๓ ตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๕๐๖ ไร่

๓. เขตฟาร์มทะเลบ้านชายคลอง หมู่ ๔ ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๕๑ ไร่

๔. เขตฟาร์มทะเลบ้านทะเลน้อย หมู่ ๒ ตำบลนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๖๐๕ ไร่

๕. เขตฟาร์มทะเลบ้านปากหระ หมู่ ๑๐ ตำบลลำป่า อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๕๐ ไร่

๖. เขตฟาร์มทะเลบ้านคลองขุด หมู่ ๘ ตำบลทานโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พื้นที่ ๘๕ ไร่

การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน ๕,๔๐๐,๐๐๐ ตัว และปลา
กินพืช จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ตัว ผลการดำเนินการ รวมทั้งสิ้น ๕,๗๐๐,๐๐๐ ตัว

ภาพที่ ๓ กิจกรรมการกำหนดเขตฟาร์มทะเลและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนใน

- สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่เป้าหมาย ๑ เขต ได้แก่

๑. เขตฟาร์มทะเลคลองชะอวด บ้านศรีมาประสิทธิ์ หมู่ ๑ ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช

ดำเนินการผลิตลูกพันธุ์ปลาน้ำจืด ได้แก่ ปลาตุ๊กอูย จำนวน 200,000 ตัว ปลาหมอไทย จำนวน
200,000 ตัว และปลาตะเพียนขาว จำนวน 3,650,000 ตัว เพื่อปล่อยสู่แหล่งน้ำทะเลสาบสงขลา บริเวณพื้นที่
ตำบลนางตุง ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ตำบลจองถนน ตำบลทานโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน
จังหวัดพัทลุง ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุงและตำบลฝาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

๑.๒ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง

● สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

จัดอบรมประมงอาสาในพื้นที่ดำเนินการที่มีการจัดตั้งเขตฟาร์มทะเล จำนวน ๗ รุ่นๆ ละ ๒ วัน โดยทำการอบรมชี้แจงวัตถุประสงค์ และบรรยาย ๑ วัน และศึกษาดูงานด้านการเพาะและอนุบาลกุ้งก้ามกราม จากศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดจังหวัดพัทลุง ๑ วัน รวมผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น ๑๕๖ คน ดังนี้

รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ ที่ทำการแพปลาชุมชน ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๔ คน

รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๓ คน

รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ วัดแหลมบ่อท่อ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๔ คน

รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จัดอบรมระหว่างวันที่ ๑๒-๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ ที่ทำการหน่วยอนุรักษ์อ่าวท่ายาง ตำบลเกาะหมาก ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๔ คน

รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลโรง อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ วัดโรง ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๑ คน

รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง จัดอบรมระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะนางคำ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน

รุ่นที่ ๗ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ วัดท่าหิน ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๐ คน

ภาพที่ ๔ กิจกรรมรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

- สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา มีพื้นที่เป้าหมาย ๗ เขต รวมจำนวน ๑๔๐ คน ได้แก่
 ๑. รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านต้นสำโรง หมู่ที่ ๓ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันที่ ๒-๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๒. รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลอ่าวม่วงครกเปื้อ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเหรียง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา วันที่ ๔-๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๓. รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลสามชุมชนอ่าวทึง หมู่ที่ ๔ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา วันที่ ๖-๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๔. รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด หมู่ที่ ๓ ตำบลปากอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา วันที่ ๙-๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๕. รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านแหลมหาด หมู่ที่ ๖ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๑-๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๖. รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านหัวลำภู-บ้านพร้าว หมู่ที่ ๑ ตำบลป่าขาดและหมู่ ๔ ตำบลท่าบ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๓-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕
 ๗. รุ่นที่ ๗ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านเกาะยอ หมู่ที่ ๘-๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๖-๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ภาพที่ ๕ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และสร้างกฎกติกาชุมชน

● สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง

มีพื้นที่เป้าหมาย ๖ เขต รวมจำนวน ๑๔๕ คน

๑. รุ่นที่ ๑ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านบางม่วง หมู่ ๓ ตำบลฝาละมี อำเภopakพะยูน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๓ คน วันที่ ๑-๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๒. รุ่นที่ ๒ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านชายคลอง หมู่ ๔ ตำบลนางตุง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๑ คน วันที่ ๓-๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๓. รุ่นที่ ๓ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านทะเลน้อย หมู่ ๒ ตำบลนางตุง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๘ คน วันที่ ๑๐-๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๔. รุ่นที่ ๔ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านคลองขุด หมู่ ๘ ตำบลห่านโพธิ์ อำเภอลำชะพง จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๓ คน วันที่ ๑๔-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๕. รุ่นที่ ๕ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านปากหวะ หมู่ ๑๐ ตำบลลำป่า อำเภอมือ จังหวัดพัทลุง จำนวน ๒๐ คน วันที่ ๑๖-๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕
๖. รุ่นที่ ๖ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลบ้านคลองกระอาน หมู่ ๑๔ ตำบลนาปะขอ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง จำนวน ๓๐ คน วันที่ ๒๑-๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ภาพที่ ๖ กิจกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และชี้แจงโครงการ สร้างกฎกติกาชุมชน

- สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช

มีพื้นที่เป้าหมาย ๑ เขต ได้แก่ กลุ่มชุมชนเขตฟาร์มทะเลคลองชะอวด บ้านศรีมาประสิทธิ์ หมู่ ๑ ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๒๐ คน

๑.๓ กิจกรรมการสำรวจทรัพยากรประมง และประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ

๑.๓.๑ กิจกรรมประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ทำการสำรวจปริมาณสัตว์น้ำ ตามทำขึ้นสัตว์น้ำในชุมชน ตลาด ครอบคลุมพื้นที่รอบทะเลสาบสงขลา ในพื้นที่จังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง จำนวน ๕๐ แห่ง เดือนละ ๑ ครั้ง จากนั้นนำข้อมูลมาคำนวณผลการจับสัตว์น้ำเป็นรายเดือน และสอบถามชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบ ถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสัตว์น้ำที่ปล่อยลงไป ของโครงการฯ มีผลผลิตรวมทั้งปี ๑,๔๐๒,๘๙๑ กิโลกรัม ชนิดเด่นที่มีการปล่อยในเขตฟาร์มทะเล ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน ๑๓๘,๐๘๒ กิโลกรัม ปลาตเหลือง จำนวน ๗,๕๖๗ กิโลกรัม ปลากะพงขาว จำนวน ๕๓๗ กิโลกรัม ปลาดูกระรับ จำนวน ๓,๕๔๗ กิโลกรัม ปลาดูเพียนขาว จำนวน ๙,๔๓๐ กิโลกรัม เป็นต้น ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ ผลจับสัตว์น้ำที่ขึ้นท่าสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา (Fish landing) ในปี ๒๕๕๕

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ ปีงบประมาณ 2555												
	ตค.54	พย.54	ธค.54	มค.55	กพ.55	มีค.55	เมย.55	พค.55	มิย.55	กค.55	สค.55	กย.55	รวม
กุ้งกะต๋อม	3,750.0	-	1,250.0	2,250.0	-	-	-	-	-	-	-	-	7,250.0
กุ้งก้ามกราม	16,350.0	12,400.0	2,120.0	9,075.0	12,475.0	9,137.5	7,875.0	6,925.0	10,575.0	20,012.5	16,275.0	14,862.5	138,082.5
กุ้งกุลาดำ	937.5	1,210.0	7.5	-	-	-	75.0	62.5	-	107.5	350.0	127.5	2,877.5
กุ้งกุลาลาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	875.0	875.0
กุ้งขาว	-	-	-	-	-	-	1,250.0	-	-	-	-	-	1,250.0
กุ้งแชบ๊วย	9,075.0	6,837.5	-	87.5	-	-	3,785.0	-	1,537.5	475.0	2,400.0	2,462.5	26,660.0
กุ้งนา	-	-	-	-	4,300.0	8,325.0	8,575.0	4,875.0	5,825.0	3,125.0	3,500.0	2,775.0	41,300.0
กุ้งหัวแข็งใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	-	8,875.0	7,500.0	42,900.0	3,175.0	62,450.0
กุ้งหัวแข็งเล็ก	30,000.0	21,750.0	750.0	67.5	-	-	500.0	250.0	3,250.0	42,125.0	55,375.0	94,000.0	248,067.5
กุ้งหัวมัน	46,225.0	79,000.0	15,100.0	205.0	1,500.0	38,000.0	50,975.0	58,750.0	750.0	-	-	5,000.0	295,505.0
ปลากดขี้ลิง	415.0	-	475.0	775.0	925.0	-	375.0	300.0	150.0	25.0	75.0	-	3,515.0
ปลากดคันทลาว	6,250.0	4,750.0	1,225.0	7,500.0	4,250.0	3,375.0	3,425.0	2,000.0	3,250.0	5,375.0	5,250.0	1,875.0	48,525.0
ปลากดเหลือง	27.5	670.0	565.0	830.0	1,300.0	662.5	562.5	475.0	337.5	575.0	875.0	687.5	7,567.5
ปลากะตัก	-	-	-	-	-	75.0	-	750.0	-	-	750.0	425.0	2,000.0
ปลากะทิง	-	-	-	-	12.5	-	-	-	-	-	-	7.5	20.0
ปลากะทิง	-	-	-	-	50.0	-	-	-	-	-	-	45.0	95.0
ปลากะทิงเหวเมือง	-	-	-	-	-	-	5.0	-	-	-	-	-	5.0
ปลากะทิงเหวปากยาว	-	-	-	-	5.0	-	-	-	-	-	-	-	5.0
ปลากะบอกขาว	-	-	-	-	-	-	-	-	75.0	-	-	275.0	350.0
ปลากะบอกดำ	97.5	147.5	125.0	-	-	-	80.0	250.0	-	-	225.0	-	925.0
ปลากะพงขาว	-	-	402.5	130.0	5.0	-	-	-	-	-	-	-	537.5
ปลากะพงหิน	-	-	-	-	12.5	-	12.5	7.5	-	25.0	-	-	57.5
ปลาแก้มซ้า	-	-	-	-	50.0	-	-	-	-	-	-	-	50.0
ปลาเขือ	-	1,250.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,250.0
ปลาแขยงขาว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25.0	25.0

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ ปีงบประมาณ 2555 (ต่อ)												
	ตค.54	พย.54	ธค.54	มค.55	กพ.55	มีค.55	เมย.55	พค.55	มิย.55	กค.55	สค.55	กย.55	รวม
ปลาแขยงหนู	707.5	3,100.0	52.5	-	75.0	75.0	-	-	-	-	75.0	500.0	4,585.0
ปลาโคบ	-	-	-	8,750.0	2,505.0	2,500.0	1,500.0	2,500.0	5,250.0	75.0	1,050.0	1,587.5	25,717.5
ปลาจิ้มฟันจระเข้	-	-	25.0	-	125.0	650.0	562.5	975.0	580.0	-	62.5	225.0	3,205.0
ปลาช่อน	11,762.5	7,627.5	1,750.0	6,592.5	6,550.0	4,075.0	3,737.5	4,662.5	9,200.0	7,350.0	4,450.0	2,837.5	70,595.0
ปลาช่อนไซ	-	-	-	-	50.0	75.0	75.0	-	62.5	-	-	-	262.5
ปลาชะโด	15.0	-	50.0	-	1,000.0	75.0	87.5	125.0	75.0	750.0	500.0	250.0	2,927.5
ปลาชะโอน	-	-	-	-	87.5	1,000.0	-	-	-	-	625.0	-	1,712.5
ปลาชิวทอง	-	-	-	-	125.0	50.0	-	-	-	-	-	-	175.0
ปลาซีกเดียว	-	-	-	-	50.0	-	-	-	-	100.0	-	-	150.0
ปลาดอกไม้	-	-	-	-	-	-	75.0	-	-	-	-	-	75.0
ปลาดุกทะเล	7,515.0	880.0	2,627.5	3,327.5	1,425.0	2,150.0	4,037.5	7,725.0	8,887.5	10,750.0	8,000.0	5,212.5	62,537.5
ปลาดุกอูย	422.5	900.0	7.5	330.0	1,680.0	1,075.0	575.0	675.0	712.5	375.0	825.0	405.0	7,982.5
ปลาตะกรับ	65.0	25.0	-	110.0	32.5	75.0	300.0	232.5	887.5	600.0	362.5	857.5	3,547.5
ปลาตะเพียนขาว	-	-	-	125.0	2,050.0	1,050.0	1,800.0	3,100.0	130.0	-	400.0	775.0	9,430.0
ปลาทราย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50.0	62.5	112.5
ปลาทองเทียว	-	12,000.0	-	-	-	-	-	2,875.0	-	-	-	225.0	15,100.0
ปลาเข็ม	-	-	-	-	-	-	-	-	75.0	75.0	50.0	125.0	325.0
ปลานวลจันทร์	-	5,000.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,000.0
ปลานิลดำ	1,500.0	1,450.0	-	75.0	1,007.5	700.0	75.0	75.0	450.0	-	75.0	325.0	5,732.5
ปลาเนื้ออ่อน	-	-	-	75.0	-	-	125.0	200.0	-	-	-	-	400.0
ปลาบึก	-	-	-	10.0	-	-	-	-	-	-	-	-	10.0
ปลานู๋ทราย	-	-	10.0	-	250.0	175.0	10.0	150.0	125.0	25.0	75.0	350.0	1,170.0
ปลาแป้นเล็ก	300.0	285.0	925.0	275.0	-	-	1,130.0	-	-	-	25.0	-	2,940.0
ปลาแป้นใหญ่	-	142.5	-	-	2,750.0	-	2,650.0	-	-	-	-	-	5,542.5
ปลาพรหม	-	-	-	-	-	-	100.0	-	-	-	-	12.5	112.5

ชนิดสัตว์น้ำ	ปริมาณสัตว์น้ำ ปีงบประมาณ 2555 (ต่อ)												
	ตค.54	พย.54	ธค.54	มค.55	กพ.55	มีค.55	เมย.55	พค.55	มิย.55	กค.55	สค.55	กย.55	รวม
ปลามะลิ	-	-	-	-	-	-	2,500.0	-	1,750.0	-	-	-	4,250.0
ปลาแมวหูขาว	255.0	65.0	4,800.0	390.0	180.0	-	187.5	375.0	550.0	275.0	375.0	75.0	7,527.5
ปลาอีสกเทศ	-	-	-	-	6.0	-	125.0	-	-	-	75.0	-	206.0
ปลาลิ้นควาย	67.5	57.5	127.5	662.5	112.5	-	-	-	-	-	25.0	-	1,052.5
ปลาสร้อยนกเขา	-	5,000.0	100.0	-	175.0	-	-	-	700.0	-	5,675.0	1,825.0	13,475.0
ปลาสลาด	5,940.0	1,117.5	1,212.5	925.0	5,825.0	2,850.0	4,020.0	3,462.5	2,250.0	3,650.0	3,850.0	7,950.0	43,052.5
ปลาสติ	-	-	17.5	-	-	-	5.0	300.0	130.0	-	50.0	15.0	517.5
ปลาสติหิน	7.5	-	-	-	-	-	2,500.0	-	-	-	-	-	2,507.5
ปลาสวาย	-	-	-	-	-	75.0	-	-	-	-	-	-	75.0
ปลาโสด	250.0	1,697.5	445.0	280.0	2,375.0	250.0	530.0	1,350.0	400.0	3,975.0	2,675.0	2,392.5	16,620.0
ปลาหมอช้างเหยียบ	202.5	567.5	100.0	75.0	5,250.0	537.5	637.5	1,075.0	1,257.5	625.0	900.0	1,475.0	12,702.5
ปลาหมอไทย	5.0	-	10.0	-	80.0	-	32.5	200.0	255.0	-	25.0	-	607.5
ปลาหัวแข็งหนวดอ่อน	26,750.0	14,000.0	3,850.0	28,750.0	9,175.0	4,875.0	4,005.0	4,425.0	6,750.0	3,500.0	7,225.0	4,220.0	117,525.0
ปลาหัวตะกั่ว	-	-	-	-	3,250.0	-	-	-	-	-	-	-	3,250.0
ปลาหัวอ่อนหนวดแข็ง	9,625.0	11,875.0	2,450.0	11,250.0	-	-	-	-	-	-	-	262.5	35,462.5
ปลาเห็ดโคน	-	4,500.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,500.0
ปลาหยก	-	-	-	-	500.0	-	-	1,750.0	-	-	-	-	2,250.0
ปลาอีฉ่อง	-	-	-	-	75.0	-	-	-	-	-	-	-	75.0
ปลาไหล	-	-	-	-	350.0	-	-	-	-	-	-	-	350.0
ปูดำ	-	187.5	-	-	-	17.5	125.0	637.5	412.5	750.0	1,350.0	1,137.5	4,617.5
ปูม้า	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,000.0	5,675.0	13,675.0
รวม	178,517.5	198,492.5	40,580.0	82,922.5	72,001.0	81,905.0	109,002.5	111,515.0	75,515.0	112,220.0	174,825.0	165,395.0	1,402,891.0

๑.๓.๒ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน

โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยตอนล่าง จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้แก่ชุมชน
๒. เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำที่จับได้อย่างมีมูลค่า
๓. เพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปอาหาร หรือผลิตภัณฑ์อาหารจากสัตว์น้ำในชุมชน

พื้นที่ดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ เป็นปีที่สามในการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารจากสัตว์น้ำในชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา” โดยมีพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๑๔ แห่ง ดังนี้ ตามพื้นที่ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จำนวน ๗ แห่ง

๑. ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
๒. ตำบลคูชูด อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา
๓. ตำบลท่าหิน อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา
๔. ตำบลคลองรี อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา
๕. ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระสินธุ์ จังหวัดสงขลา
๖. ตำบลบ้านขาว อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา
๗. ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

ตามพื้นที่ดำเนินการเขตฟาร์มทะเลโดยชุมชน ของสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา จำนวน ๗ แห่ง

๑. ฟาร์มทะเลบ้านใหม่ หมู่ ๑ ตำบลสะทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๒. ฟาร์มทะเลบ้านใต้ควนโส หมู่ ๑๐ ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา
๓. ฟาร์มทะเลบ้านใต้ หมู่ ๗ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
๔. ฟาร์มทะเล ๓ ชุมชน หมู่ ๘ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
๕. ฟาร์มทะเลอ่าวปอ หมู่ ๑๒ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา
๖. ฟาร์มทะเลบ้านแหลม หมู่ ๕ ตำบลปากกรอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
๗. ฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด หมู่ ๑๒ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วิธีการ

๑. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มแม่บ้านและชาวประมงที่สนใจ
๒. ติดต่อประสานงานกับกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านผู้นำชุมชน และชาวประมง
๓. ดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนด

๔. สอดแทรกความรู้เรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรประมง โดยกิจกรรมที่กำหนด จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายด้วย

๕. เผยแพร่กิจกรรมที่ดำเนินงาน ผ่านจดหมายข่าว เว็บไซต์ และร่วมจัดนิทรรศการ ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิจกรรมที่กำหนดไว้มีดังนี้

กลุ่มแม่บ้าน

- ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ นิเวศวิทยา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ .และความเป็นมาของโครงการ (เบื้องต้น)
- สาธิตวิธีการทำอาหารหรือแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำที่จับได้จากบริเวณทะเลสาบสงขลา

ผลการดำเนินงาน

ได้ฝึกอบรมทั้งหมด ๑๔ แห่ง ผลการดำเนินงานระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ๒๕๕๕ มีผลการฝึกอบรม ดังนี้

๑. ฟาร์มทะเลบ้านแหลม หมู่ที่ ๕ ตำบลปากอ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๒. ฟาร์มทะเลอ่าวปอ หมู่ที่ ๑๒ (บ้านวังเนียน) ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๓. ฟาร์มทะเลบ้านใต้ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลควนโส อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๔. ฟาร์มทะเลบ้านใต้ หมู่ที่ ๗ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๕. ฟาร์มทะเลบ้านบางโหนด (บางลึก) หมู่ที่ ๑๒ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๖. ตำบลเกาะนางคำ อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๗. ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๘. ตำบลคูขุด อำเภอสะทิงพระ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๙. ฟาร์มทะเลบ้านใหม่ (ท่าเสา) หมู่ที่ ๑ ตำบลสะทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๑๐. ฟาร์มทะเล ๓ ชุมชน (บ้านแหลมขวัญ) หมู่ที่ ๘ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๑๑. ตำบลบ้านขาว อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๑๒. ตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๑๓. ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

๑๔. ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๕ คน

บ้านแหลม ม. ๕ ต.ปากอ อ.สิงหนคร จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

บ้านวังเนียน ม. ๑๒ ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕

บ้านใต้ ม. ๑๐ ต.ควนไส อ.ควนเนียง จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

บ้านใต้ ม. ๗ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

บ้านบางโหนด (บางลึก) ม. ๑๒ ต.คูเต่า อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕

ต.เกาะนางค้ำ อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ต.เกาะหมาก อ.ปากพะยูน จ.พัทลุง เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ต.คูชูด อ.สะทิงพระ จ.สงขลา เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕

บ้านใหม่ (ท่าเสา) ม. ๑ ต.สะทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๕

บ้านแหลมขวัญ ม.๘ อ.เมือง จ.สงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ตำบลบ้านขาว อ.ระโนด จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตำบลคลองรี อ.สทิงพระ จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตำบลเกาะใหญ่ อ.กระแสสินธุ์ จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

ตำบลท่าหิน อ.สทิงพระ จ.สงขลา
เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

ภาพที่ ๗ ประมวลภาพกิจกรรมถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนประมงปี ๒๕๕๕

๑.๓.๓ กิจกรรมศึกษาชีววิทยาและการทำประมงกุ้งทะเล ๓ ชนิด (กุ้งแชบ๊วย กุ้งตะกาด และกุ้งขาว) บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

ทำการเก็บข้อมูลจากไซ่หนัง โพงพาง และอวนลอยกุ้งสามชั้น เพื่อให้ทราบถึงชีววิทยา อัตราการจับ และปริมาณกุ้งที่มีอยู่ในบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ผลการดำเนินงานระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕ นี้มีดังนี้

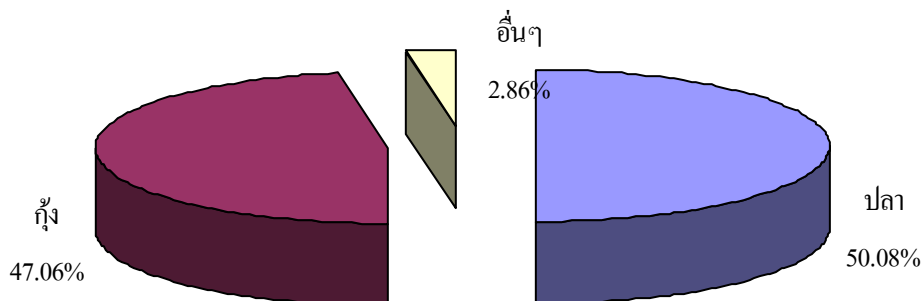
ไซ่หนัง หรือ โป๊ะน้ำตัน ลอยยื่น หรือไซตุ้ ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ **ตัวไซ่หนัง** ประกอบด้วยโครงไม้สีเหล็ยผืนผ้า กว้าง x ยาว x สูง ๐.๕๕ x ๑.๕ x ๒.๓ เมตร หุ้มด้วยอวนไนลอนสีแดง ขนาดช่องตา ๑.๕๐ เซนติเมตร มีช่องเปิดสำหรับสัตว์น้ำเข้าทางหนึ่ง ปากช่องเปิดยาวตลอดความสูงของไซ่หนังและประกอบเป็นงาขวางกันสัตว์น้ำ และ**ปีกไซ่หนัง** หรือขาทราย ใช้อวนขนาดช่องตา ๓ เซนติเมตร กางกั้นทางเดินของสัตว์น้ำทั้งด้านซ้ายและด้านขวาเพื่อตอนให้สัตว์น้ำเข้าตัวลอบ โดยมีความยาวประมาณข้างละ ๒๕-๓๐ เมตร

มีแหล่งทำการประมงตั้งแต่บริเวณปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณปากพะยูน โดยมีหนาแน่นบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก สามารถทำการประมงได้เกือบปี (ทำกันมากในช่วงเดือนเมษายนถึงธันวาคม) โดยออกไปวางในช่วงเย็น (๑๘.๐๐น.) และเก็บในตอนเช้า (๐๖.๐๐น.) ที่ระดับน้ำ ๑.๕ - ๒.๐ เมตร กระแสน้ำปานกลาง และจุดตะเกียงน้ำมันก๊าดวางไว้ส่วนบนของตัวไชนั่ง ระยะเวลาทำการประมง ๑-๓ วันขึ้นอยู่กับช่วงฤดูกาล พื้นที่ และปริมาณของสัตว์น้ำ การเก็บสัตว์น้ำใช้ไม้ขัดชักตัวไชนั่งลอยพื้นเหนือผิวน้ำขณะทำการรวบรวมสัตว์น้ำ

ภาพที่ ๘ เครื่องมือประมงไชนั่ง

จากการเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงกรกฎาคม ๒๕๕๕ พบว่าสัตว์น้ำที่จับได้ประกอบด้วยกลุ่มปลาร้อยละ ๕๐.๐๘ กลุ่มกุ้งร้อยละ ๔๗.๐๖ และสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๒.๘๖ (ภาพที่ ๒) อัตราการจับสัตว์น้ำตลอดการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๐.๔๙ กิโลกรัม/ลูก/คืน โดยเป็นอัตราการจับกลุ่มปลาตลอดการศึกษาค่าเฉลี่ย ๐.๒๕ กิโลกรัม/ลูก/คืน กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย ๐.๒๓ กิโลกรัม/ลูก/เที่ยว และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ๐.๐๑ กิโลกรัม/ลูก/คืน

ภาพที่ ๙ องค์ประกอบสัตว์น้ำในรอบปีจากเครื่องมือประมงไชนั่ง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

สำหรับองค์ประกอบสัตว์น้ำและอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ยรายเดือน แสดงรายละเอียดตามตารางที่ ๔ และ ๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ องค์ประกอบสัตว์น้ำ (%) จากไซนัง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปีงบประมาณ ๒๕๕๔

เดือน	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	กลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ
ต.ค. ๕๔	๕๙.๗๙	๓๐.๗๓	๙.๔๙
พ.ย. ๕๔	๘๓.๓๘	๑๕.๐๖	๑.๕๖
ธ.ค. ๕๔	๕๘.๘๔	๔๐.๙๗	๐.๒๓
ม.ค. ๕๕	๘๕.๓๒	๗.๒๒	๗.๔๕
ก.พ. ๕๕	๕๓.๕๑	๔๕.๗๘	๑.๐๗
มี.ค. ๕๕	๖๒.๘๗	๓๖.๔๘	๐.๖๕
เม.ย. ๕๕	๑๗.๗๓	๘๑.๗๘	๐.๔๙
พ.ค. ๕๕	๓๙.๕๗	๕๗.๗๔	๒.๖๙
มิ.ย. ๕๕	๒๑.๐๖	๗๘.๕๖	๐.๓๘
ก.ค. ๕๕	๑๘.๗๓	๗๖.๓๐	๔.๙๗

ตารางที่ ๕ อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย (กิโลกรัม/ลูก/คืน) จากไซนัง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

เดือน	จำนวนราย	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ	รวม
ต.ค. ๕๕	๑๑	๐.๑๐	๐.๐๕	๐.๐๒	๐.๑๖
พ.ย. ๕๕	๑๕	๐.๐๔	๐.๐๑	๐.๐๐	๐.๐๕
ธ.ค. ๕๕	๑๔	๐.๔๑	๐.๒๙	๐.๐๐	๐.๗๐
ม.ค. ๕๕	๔	๐.๒๖	๐.๐๒	๐.๐๒	๐.๓๑
ก.พ. ๕๕	๑๒	๐.๒๗	๐.๒๔	๐.๐๑	๐.๕๒
มี.ค. ๕๕	๑๑	๐.๑๓	๐.๐๖	๐.๐๑	๐.๒๐
เม.ย. ๕๕	๑๖	๐.๑๙	๐.๘๕	๐.๐.๑	๑.๐๕
พ.ค. ๕๕	๑๐	๐.๑๕	๐.๒๓	๐.๐๑	๐.๓๙
มิ.ย. ๕๕	๒๗	๐.๑๒	๐.๔๓	๐.๐๐	๐.๕๕
ก.ค. ๕๕	๑๗	๐.๑๘	๐.๗๒	๐.๐๕	๐.๙๕

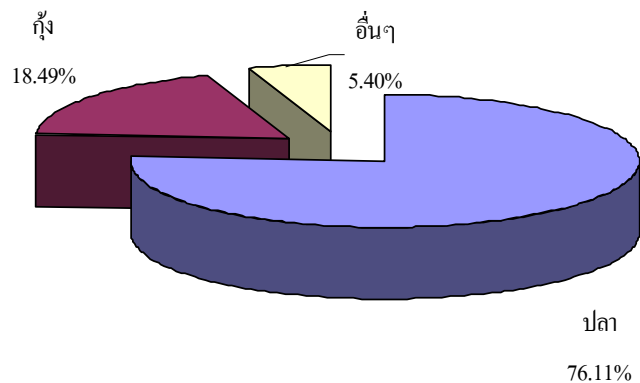
โพงพางหลัก เป็นเครื่องมือประมงที่ใช้อวนรูปปลุง ปากอวนติดตั้งให้การรับสัตว์น้ำที่พัดตามกระแส น้ำเข้าอวน โพงพางหลักเป็นโพงพางที่พบมากที่สุด อวนเป็นรูปปลุงปากกว้าง ปากอวนสูงใกล้เคียงกับความลึกของน้ำช่วงขึ้นสูงสุดขนาดประมาณ ๔x๔ หรือ ๘x๖ เมตร ความยาวจากปากอวนถึงก้นอวน ๒๐ - ๒๕ เมตร ตัวอวนจะเรียวยาวเล็ก ปากอวนจะวางในทิศทางหันรับกับกระแสน้ำ มักห่างกันตามขนาดปากอวนราว ๔-๘ เมตร ด้านบนมีไม้ค้ำไว้กับไม้หลักเอนเข้าหากัน ปากอวนจะมัดกับเสาหลัก ส่วนตัวอวนจะมัดไว้ด้วยไม้ค้ำ โดยไม่ใช้ทุ่นและตะกั่วถ่วง ส่วนเนื้ออวนเป็นโพลีเอทิลีน ที่บริเวณปากจะมีขนาดใหญ่ที่สุด แล้วเล็กลงมาตามลำดับ ส่วนที่เป็นก้นอวนยาว ๑.๕ - ๓ เมตร มักใช้ขนาดตา ๑.๕ - ๒.๕ เซนติเมตร ปลายอวนสามารถเปิดออกได้โดยมัดเชือกไว้ การวางโพงพางจะทำหลายช่องเรียงกันเป็นแถวประมาณ ๖ - ๑๐ ช่อง ทำได้ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน ในช่วงน้ำขึ้นเต็มที่หรือลงเต็มที่โดยประกอบอวนเข้ากับไม้ค้ำอวน แล้วนำไปผูกกับไม้หลัก แล้วจอดเรือไว้ที่ตำแหน่งก้นอวน รอให้กระแสน้ำพัดสัตว์น้ำเข้าอวนสักพักซึ่งก้นอวนขึ้นมา เทสัตว์น้ำออก แล้วมัดก้นอวนวางใหม่ต่อไป โพงพางจะใช้ที่ระดับน้ำลึกประมาณ ๑ - ๖ เมตร (sklonline.com, ๒๕๕๕)

ภาพที่ ๑๐ เครื่องมือประมงโพงพาง (marinerthai.com, ๒๕๕๕ และ sklonline.com, ๒๕๕๕)

มีแหล่งทำการประมงตั้งแต่บริเวณปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณปากพะยูน โดยบริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอกมีหนาแน่นตั้งแต่ปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณสะพานติณสูลานนท์ สามารถทำการประมงได้ตลอดปี

จากการเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงกรกฎาคม ๒๕๕๕ (ไม่มีข้อมูลเดือนตุลาคม และพฤศจิกายน ๒๕๕๔) พบว่าองค์ประกอบสัตว์น้ำที่จับได้ประกอบด้วยกลุ่มปลาร้อยละ ๗๖.๑๑ กลุ่มกุ้งร้อยละ ๑๘.๔๙ และสัตว์น้ำอื่นๆ ร้อยละ ๕.๔๐ อัตราการจับสัตว์น้ำตลอดการศึกษามีค่าเฉลี่ย ๒๕.๑๐ กิโลกรัม/ปาก/คืนโดย เป็นอัตราการจับกลุ่มปลาเฉลี่ย ๑๙.๓๕ กิโลกรัม/ปาก/คืน กลุ่มกุ้งมีอัตราการจับเฉลี่ย ๒.๐๐ กิโลกรัม/ปาก/คืน และกลุ่มสัตว์น้ำอื่นๆ ๓.๗๕ กิโลกรัม/ปาก/คืน

ภาพที่ ๑๑ แสดงองค์ประกอบกลุ่มสัตว์น้ำในรอบปีจากโพงพาง บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก

สำหรับองค์ประกอบสัตว์น้ำและอัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ยรายเดือน แสดงรายละเอียดตามตารางที่ ๖ และ ๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ องค์ประกอบสัตว์น้ำ (%) จากโพงพาง ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

เดือน	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ
ธ.ค. ๕๔	๘๗.๙๐	๑๑.๙๓	๐.๑๗
ม.ค. ๕๕	๘๘.๐๗	๑๑.๙๓	๐.๐๐
ก.พ. ๕๕	๙๕.๕๗	๒.๓๗	๒.๐๖
มี.ค. ๕๕	๘๗.๒๑	๑๑.๖๒	๑.๑๗
เม.ย. ๕๕	๔๖.๐๓	๔๘.๙๕	๕.๐๒
พ.ค. ๕๕	๗๒.๒๔	๑๕.๓๘	๘.๓๘
มิ.ย. ๕๕	๗๖.๐๙	๒๒.๖๙	๑.๒๒
ก.ค. ๕๕	๕๕.๘๒	๒๓.๐๓	๒๑.๑๕

ตารางที่ ๗ อัตราการจับสัตว์น้ำเฉลี่ย (กิโลกรัม/ปาก/คืน) จากโพงพาง ปีงบประมาณ ๒๕๕๔-๒๕๕๕

เดือน	จำนวนราย	กลุ่มปลา	กลุ่มกุ้ง	สัตว์น้ำอื่นๆ	รวม
ธ.ค. ๕๔	๔	๒๐.๘๘	๒.๘๓	๐.๐๔	๒๓.๗๕
ม.ค. ๕๕	๕	๑๕.๘๕	๒.๑๕	๐.๐๐	๑๘.๐๐
ก.พ. ๕๕	๕	๕๔.๐๙	๑.๓๔	๑.๑๗	๕๖.๖๐
มี.ค. ๕๕	๕	๓๓.๖๖	๔.๔๙	๐.๔๕	๓๘.๖๐
เม.ย. ๕๕	๕	๕๖.๒๕	๕๙.๘๒	๖.๑๓	๑๒๒.๒๐
พ.ค. ๕๕	๕	๔๖.๐๕	๙.๘๐	๗.๙๐	๖๓.๗๕
มิ.ย. ๕๕	๕	๒๒.๙๓	๖.๘๔	๐.๓๖	๓๐.๑๓
ก.ค. ๕๕	๔	๑๑.๑๖	๔.๖๑	๔.๒๓	๒๐.๐๐

อวนลอยกุ้งสามชั้น เป็นอวนจมน้ำดิน ประกอบด้วยเนื้ออวนสามผืนประกบกันเป็นสามชั้น อวนชั้นนอกมีสองผืนเป็นอวนด้ายไนลอน ขนาดตา ๙ เซนติเมตร อวนชั้นในเป็นอวนเอ็นไนลอนขนาดตา ๓.๐ ๓.๒ ๓.๕ และ ๓.๘ เซนติเมตร ความลึกตา ๑๐๐ ตา อวนมีความยาวผืนละ ๒๐-๒๓ เมตร

ชาวประมงบริเวณปากทะเลสาบสงขลา (บ้านแหลมขวัญ อำเภอมือง และบ้านบ่อเตย อำเภอลี้หว่อ จังหวัดสงขลา) ใช้อวนรายละ ๕-๑๘ ผืนต่อราย แหล่งทำการประมงตั้งแต่ปากทะเลสาบสงขลาถึงบริเวณสะพานติณสูลานนท์ ออกทำการประมงตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐-๑๔.๐๐น และ ๑๖.๐๐-๐๗.๐๐น. จำนวนครั้งที่ลงอวนประมาณ ๑๐-๑๕ ครั้ง/วัน สำหรับชาวประมงบริเวณวังเนียน และบ้านโคกเมือง อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา ใช้อวน ๑๐-๔๐ ผืนต่อราย แหล่งทำการประมงบริเวณปากกรอเข้าไปถึงบริเวณตอนกลางของทะเลสาบสงขลาตอนนอก ออกไปวางอวนประมาณ ๑๘.๐๐น. ออกไปเก็บตอนกลางคืน ๑ ครั้ง และตอนเช้าอีก ๑ ครั้ง หยุดทำประมงในช่วงมีคลื่นลมรุนแรง น้ำท่วม ช่วงที่มีฝนตกหนัก และช่วงน้ำจืด สัตว์น้ำเป้าหมายคือกุ้งทะเล

จากการเก็บตัวอย่างระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงกรกฎาคม ๒๕๕๕ เก็บรวบรวมตัวอย่างได้น้อยเพียง ๑๐ รายเท่านั้น เนื่องจากชาวประมงบางบริเวณทำการประมงปูทะเลเป็นหลัก และบางบริเวณจับกุ้งทะเลได้แล้วนำไปขายตลาดสดตั้งแต่เวลา ๐๕.๓๐น.

๑.๔ กิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการ

ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยติดต่อประสานงานกับชุมชน สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของโครงการ ตลอดจนผลิตสัตว์น้ำที่จับได้รอบทะเลสาบสงขลา และรับฟังความคิดเห็นของชุมชน นำเข้าสู่การประชุมคณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ด้านการประมง เพื่อปรับแผนให้เข้ากับสถานการณ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย โดยเผยแพร่และให้บริการข้อมูล ข่าวสาร บทความวิชาการ ของโครงการฯ ผ่านทางเว็บไซต์ www.skloonline.com (ดังภาพที่ 12) และ www.nicaonline.com

นอกจากนี้ได้จัดทำ

จดหมายข่าว โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในโครงการฯ ให้แก่หน่วยงานกรมประมง สมาชิกประมงอาสา ผู้นำชุมชน อบต. หอสมุดต่าง ๆ และองค์กรเอกชน เป็นต้น ได้จัดทำจดหมายข่าว 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1/2555, 2/2555, 3/2555 และ 4/2555 (ดังภาพที่ 13) โดยพิมพ์ครั้งละ 3,000 ชุด จัดส่งให้สมาชิกทางไปรษณีย์แล้ว นอกจากนี้ได้จัดทำเป็นโปสเตอร์ขนาดใหญ่ติดบอร์ดของสถาบันฯ พร้อมทั้งนำขึ้นเว็บไซต์ www.skloonline.com ด้วยทุกครั้ง เพื่อเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ ได้ทำการประชาสัมพันธ์โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2555 ทางคลื่นวิทยุ 97.5 MHz แสบปี เรดิโอ โดยเปิดสเปคประชาสัมพันธ์ ซึ่งเปิดสเปค 13

ครึ่ง/วัน และ DJ พุดเสริม 3 ครั้ง/วัน รวม 16 ครั้ง/วัน, รวม 480 ครั้ง/เดือน และรวม 5,760 ครั้ง/ปี นอกจากนี้ยังฝากข่าวประชาสัมพันธ์พิเศษเป็นครั้งคราวด้วย

ภาพที่ ๑๒ หน้าแรกของเว็บไซต์โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา www.skonline.com

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง... ฟื้นฟูเศรษฐกิจ... ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1/55 เดือนมกราคม 2555

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแล่น ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.859

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าแล้ง

พรานทะเล...แห่งบ้านคูซุด

เมื่อหลายวันก่อนมีโอกาสแวะไปเยี่ยมพี่น้องชาวประมงบ้านคูซุด เพื่อพบปะพูดคุยกับชาวประมงที่นั่น ทราบว่าช่วงนี้จับกุ้งก้ามกรามได้วันละ ๒๐-๓๐ ก.ก./วัน **“ตอนนี้สถานการณ์การประมงเป็นอย่างไรบ้าง”** ผมถาม..พี่สมควรชาวประมงบ้านคูซุด

“ไม่ใช่ว่าไม่มีกุ้งนะ แต่ที่จับได้น้อยเพราะว่าช่วงนี้ฝนตกหนัก น้ำท่วมสูง เวลาต่ำลงไปเอาไซกุ้ง ทำไม่ได้สะดวก” พี่สมควรอธิบายปกติแล้วไซหนึ่งหรือไซ นอนชาวประมงมาจมนตรงไหนเขาก็จะทำเครื่องหมายให้เป็นที่จำได้เอาไว้ พอได้กำหนด ๒-๓ วัน จะไปกู้ไซหนึ่งทีหนึ่ง การกู้ชาวประมงจะลงน้ำลงไปควานหาไซ ที่นี้ถ้าน้ำลึกมาก ก็จะทำงานลำบาก

“แล้วปลากะพงขาวที่ทางประมงมาปล่อยเป็นไงบ้าง จับได้ไหม” ผมถามเพื่อที่จะได้ติดตามผลการปล่อยปลากะพงขาวไปด้วย **“ตอนนี้ปลากะพงขาวที่ประมงมาปล่อย ได้สัก ๖-๗ ขีดแล้ว แต่กัฒมยังไม่ติด เพราะกัฒมของผมหูตาใหญ่ คงต้องรอให้ใหญ่ซัก ๒-๓ ก.ก.”** แกตอบพร้อมกับรอยยิ้มว่า อีกไม่กี่เดือน ปลากะพงขาวผู้ใหญ่ที่ประมงมาปล่อยตอนกลางปีที่แล้ว คงจะไม่รอดฝีมือของแกแน่ ๆ

ลืมบอกไปว่าพี่สมควรคนนี้ นอกจากตกไซ วางข่ายแล้ว ฝีมือด้านฉมวกแทงปลาก็ไม่เบาเหมือนกัน

ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัศวอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญญา คงคาสิทธิมัน, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรถศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา

โดยบุญญา คงคาสีหมื่น

ธันวาคม 54

ท่ามกลางปัญหาจากภัยธรรมชาติที่มีฝนตกมากกว่าปกติ ทำให้น้ำทะเลสาบมีปริมาณมาก และยังรวมถึงกระแสลมที่มีความรุนแรงด้วย จึงทำให้ชาวประมงออกทำประมงไม่ได้ในช่วงเดือนสุดท้ายของปีนี้... ไซมัย สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีปลาสาครจับได้วันละ ๔๐-๕๐ กก. ปลาช่อนจับได้วันละ ๖๐-๗๐ กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ ๗๐-๘๐ กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ ๙๐-๑๐๐ กก. กุ้งหัวมันจับได้วันละ ๕๐๐-๖๐๐ กก. และปลาแมวจับได้วันละ ๒๐๐-๓๐๐ กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย... จะออกทำประมงแต่ละครั้ง ก็ไม่ค่อยจะแน่ใจกับลมฟ้าอากาศเพราะช่วงนี้ฝนตกหนักเหลือเกิน ออกไปแต่ละครั้งก็ต้องพบกับกระแสลมจะไม่ออกไปทำประมงก็ไม่รู้จะทำอะไร ก็ต้องออกไปทำประมงอย่างกล่า ๆ กัน ๆ สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีปลาหมองหางเหยียบจับได้วันละ ๒-๓ กก. ปลาช่อนจับได้วันละ ๑๐-๒๐ กก. ปลาโสดจับได้วันละ ๑๐-๒๐ กก. ปลาสาครจับได้วันละ ๒๐-๓๐ กก.

ทะเลหลวง... สภาพของการทำการประมงในพื้นที่ในแถบนี้ก็เห็นจะไม่แตกต่างจากที่อื่นสักเท่าไร ก็ประสบปัญหาพอกัน แต่ก็ยังดีเพราะชาวประมงแถบนี้เขายังมีส่วนขายฟาราวเป็นรายได้หลัก ถึงจะทำการประมงไม่ได้ก็คอยกรีดอย่างแล้วกัน แต่วันไหนฝนตกก็คงต้องหยุดพักผ่อนที่บ้านแล้วละพี่น้อง! สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้มีปลาช่อนจับได้วันละ ๓-๕ กก. ปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ ๕-๑๐ กก. และกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ ๑๐-๑๕ กก.

ทะเลตอใน... สำหรับชาวบ้านในแถบนี้ ปัญหาที่เคยพูดถึงกันมาก เช่น ปัญหาเรื่องเรือวนรุน ปัญหาเรื่องการขูดปลา ก็หายเงียบไปแล้ว เพราะตอนนี้ชาวประมงเจอปัญหาที่เหมือนกัน คือ ปัญหาจากฝนและลม ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลาตุ๊กทะเลจับได้วันละ ๒๐-๓๐ กก. ปลาช่อนจับได้วันละ ๔๐-๕๐ กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ ๖๐-๗๐ กก. และกุ้งหัวมันจับได้วันละ ๔๐๐-๕๐๐ กก.

ทะเลสาบตอนนอก... ขนาดพื้นที่ในแถบนี้ก็ยังจัดสนิทเลย ก็ไม่ค่อยกับแม่น้ำบ่อต้องหยุดรับซื้อเลยในช่วงนี้ เพราะสัตว์น้ำที่ซื้อได้มีปริมาณน้อย จึงทำให้ไม่คุ้มที่จะนำไปส่งในแต่ละครั้ง และบางครั้งก็ต้องขาดทุนเลยต้องหันหน้าเข้าหาโรงงานกันแล้ว จะวางอวนเพื่อเป็นกับข้าวแต่ละมือก็ยกยอกเต็มที คงไม่ต้องพูดถึงเรื่องหมาขายหรือกนะ...! ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปลากรอบคอตา ๓-๔ กก. เเพงจับได้วันแรก ปลาตกชิ่ง ๕-๑๐ กก. ปลาหัวเข็งฯ จับได้วันละ ๑๐-๒๐ กก. และปลาตุ๊กทะเล ๕๐-๖๐ กก.

คู่มือชาว...ประสาชาวล

พูดถึงเรื่องของการทำประมงในทะเลสาบมาตั้งแต่เดือนสุดท้ายของปีนี้ ก็ค่อนข้างเจอกับปัญหาภัยที่เกิดจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นฝนที่ตกผิดฤดูกาล ปริมาณน้ำที่มาก และกระแสลมที่มีความรุนแรง ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคของชาวประมง ทำให้การออกทำประมงไม่ได้เลย ปริมาณสัตว์น้ำในช่วงนี้จึงมีปริมาณน้อยลงไปเล็กน้อย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ปริมาณสัตว์น้ำที่อยู่ในทะเลสาบจะมีปริมาณน้อย เพราะจากที่ได้คุยกับชาวบ้าน ก็รู้ถึงวันที่ฝนไม่ตกไม่มีกระแสลมแรง ชาวประมงก็จะจับสัตว์น้ำได้ไม่ปริมาณเพิ่มมาอยู่เหมือนกัน

คูชด... ในช่วงนี้บรรยากาศของการซื้อขายสัตว์น้ำค่อนข้างเงียบเหงาไปบ้าง ก็แห่กระแสลมที่แรงและยังมีปริมาณน้ำที่เยอะขนาดนั้น ชาวประมงก็เลยไม่กล้าที่จะออกไปทำประมงกันบ้างนะครับ แต่ก็เชื่อว่าไม่มีสัตว์น้ำเลยซะทีเดียวชาวประมงก็ได้ทั้งปลาและกุ้ง แต่ที่เห็นจะดูมากหน่อยก็น่าจะเป็นกุ้งหัวมัน เพราะแต่ละวันก็ตีประมาณ ๒๐๐-๕๐๐ กก. ต่อวัน เลยทีเดียวนะครับ... (น้ำจืด)

เกาะใหญ่... แถวนี้อาจเจอปัญหาไม่แพ้กัน เนื่องจากปริมาณน้ำที่มาก ทำให้ชาวประมงในแถบนี้ บอกว่าออกไปเอาไซ้ที่จมไว้มันเลย แต่ก็ไม่ใช่เป็นไรหรอก เพราะชาวบ้านในแถบนี้ถึงจะหากินในทะเลได้น้อย เขาก็ยังมีสวนยางไว้เป็นรายได้หลักอยู่แล้ว แค่นี้สบายมาก ๆ ... (น้ำจืด)

บุญญา คงคาสีหมื่น

ลำปำ... พื้นที่แห่งนี้ไม่ต้องพูดถึงเลยเรื่องความเค็มมาไม่ถึงอย่างน้อยก็ทำให้ใจได้ว่าสัตว์น้ำที่จับได้ ไม่ใช่กุ้งกุลาดำอย่างแน่นอน ก็ที่น้ำจะจับได้ก็ไม่พ้นกุ้งก้ามกรามและกุ้งนา แต่ในช่วงนี้ก็ได้น้อยเหมือนกัน แต่ที่ได้อยู่กับแม่น้ำก็ได้อีกถึงปริมาณที่มีน้อยในช่วงนี้แต่เขาบอกว่าไม่เป็นไร เพราะก่อนหน้านี้หาได้เยอะก็ได้เก็บเงินได้แล้ว ถึงหากินในทะเลไม่ได้แต่ชาวบ้านก็สามารถหากินในน้ำแถวๆ บ้านได้อยู่อย่างไรก็ดี มันก็เป็นแค่ช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้นแหละ... (น้ำจืด)

ปากอ... ไปครั้งนี้ดูสภาพเปลี่ยนไปจากครั้งก่อนเพราะครั้งก่อนยังเห็นชาวประมงจับสัตว์น้ำเป็นคันรถ แต่มาครั้งนี้เห็นชาวประมงได้นำเครื่องมือประมงขึ้นมาจากทะเล เพื่อมาทำความสะอาด เช่น ไซ้และปะกัไซ้ เป็นต้น ก็ชาวบ้านบ่นว่าออกไปก็ไม่คุ้มทุน ก็เลยเก็บเครื่องมือเข้าฝั่ง ตีควาปล่อยให้ผู้เช่าเดียวจะขาดทุนไปใหญ่... (น้ำจืด)

คูเต่า... หลังจากฟ้าฝนเงียบหายไปบ้าง ในช่วงนี้ชาวประมงก็สามารถออกทำประมงได้ และไม่เบาเชื่อว่าปริมาณกับราคาของสัตว์น้ำที่ชาวประมงจับได้จะทำให้ชาวประมงยิ้มได้ไม่มากนักน้อย เพราะแม่ค้าบอกว่า เขาได้ปลาตุ๊กทะเลวันละเกือบ ๑๐๐ กก. ราคาที่ดีซะด้วย ตกกิโลละ ๑๒๐-๑๕๐ บาท/กก. ทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น บางคนก็ได้น้ำหลายพันบาทเลยทีเดียว... (น้ำจืด)

กริษยากรประมง : ความมั่นคงทางอาหาร

สวัสดิศิปใหม่ ๒๕๕๕ ครัวบ พี่น้องชาวประมง ห่างหายกันไปช่วงหนึ่ง ปีใหม่แล้วก็ขออาหารนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ทานเครพ่นบถือ จงดลบันดาลให้ทานและครอบครัวมีความสุข ความเจริญ สุขภาพกาย-ใจแข็งแรง มีโชคลาภพูนทวี ในปีใหม่นี้ด้วยเทอญ...

ในช่วงสงท่ายปีเก่า ๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ทางใต้เราเคาน์ดวอนทามกลางสายฝน และเกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก เข้าท่วมสงขลาและพัทลุง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประสบภัยน้ำท่วมหลายครั้งในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ทานเคยตั้งข้อสังเกตใหม่ว่า อะไรคือสาเหตุที่ทำให้ น้ำท่วมบ่อยขึ้น รุนแรงขึ้น และยาวนานขึ้น ดูอย่างน้ำท่วมภาคเหนือ-กลาง-อีสานและกรุงเทพฯก็ได้...หลายทานคงทราบดีแล้วว่าเกิดจากภูมิอากาศโลกเปลี่ยนแปลง อุณหภูมิโลกสูงขึ้น การที่น้ำท่วมยาวนานขึ้นนั้นคือว่า น้ำมีปริมาณมาก น้ำฝนมากกับพายุ และน้ำไม่มีทางออก เพราะมีสิ่งกีดขวางทางน้ำนั่นเอง... ดูอย่างเลสาบสงขลาเรา มีช่องระบายน้ำออกทางปากเลสาบอย่างเดียว เอาไว้อบับต่อๆไป ผมจะเขียนในประเด็นเหล่านี้ครับ...

กลับมาเรื่องน้ำท่วม... เมื่อเกิดน้ำท่วม พื้นที่เกษตรกรรม นาข้าว สวนยาง สวนปาล์ม บ่อปลา บ่อกุ้ง กระชังปลา และที่อยู่อาศัย รวมทั้งเส้นทางคมนาคมย่อมเสียหาย วิธีชีวิต(ใหม่) ต้องเปลี่ยนไป เกิดภาวะข้าวยาก หมากแพง ขาดแคลนอาหาร... แต่สำหรับชาวประมงเลสาบแล้ว ดูจะสามารถปรับตัวใน

ภาวะน้ำท่วมได้ดี ดูอย่างบ้านเรือนแถบ ต.คูซุด อ.สทิงพระ และชุมชนอื่นๆ รอบเลสาบ จะเป็นบ้านไต้ถุนสูง และมีเรือกันแทบทุกบ้าน ทำประมงเป็นกันหมด ด่ายทอดจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก แต่ในวันนี้... ลูกหลานเรามีคนที่ทำประมงเป็น ขึ้นโหนดเป็น และทำนาเป็น... ในช่วงหน้าน้ำจะมีการเตรียมเสบียง ข้าวสารอาหารแห้งไว้พร้อมสรรพ เมื่อน้ำท่วมชาวประมง(แต่ก่อน) จึงไม่เดือดร้อนมากนัก ในทางกลับกัน ชาวประมงสามารถทำการประมงได้มากขึ้น ถ้าพูดในเชิงกฎหมายประมง ก็ต้องบอกว่า “ที่จับสัตว์น้ำ” เพิ่มขึ้น... อย่างไรก็ตาม แม้ในน้ำ(ดี)มีปลา แต่ถ้าในนาไม่มีข้าว เราก็ออยู่ไม่ได้เช่นกัน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมและการปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ เราต้องตระหนักร่วมกันว่า การพัฒนาที่หลายตัวเอง(ทุนนิยม) ย่อมไม่ยั่งยืน อย่างปัญหาเศรษฐกิจในยุโรปและอเมริกา คงไปไม่รอดแน่ๆ ดังนั้นแนวทางพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง คือทางรอดของโลก” ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ รวมทั้งทรัพยากรประมงด้วย อยู่ที่เราจะใช้ประโยชน์อย่างไรให้ยั่งยืน เพราะนี่คือ สิ่งหนึ่งที่เราจะพึ่งพาได้ในอนาคต คือความมั่นคงทางอาหารของเรา... สวัสดิศิบ

กริษยากร ประมงปลารัง

ปี 2012 จะเกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกครั้งยิ่งใหญ่

งานง ริราวุฒิ

สถาบันพัฒนาการเลี้ยงปลาทะเลระบบน้ำหมุนเวียนควบคุมคุณภาพ

ข่าว ASTV ผู้จัดการ วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ ๑๑.๔๙ น.

ศูนย์ข่าวหาดใหญ่- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จังหวัดสงขลา พัฒนาการเลี้ยงปลาทะเลระบบน้ำหมุนเวียน ใช้นาเทคโนโลยีมาใช้ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถควบคุมโรคปลา

วันนี้ (๗ ธ.ค.) ผู้สื่อข่าวรายงานว่า สืบเนื่องจากในปัจจุบันสภาพแวดล้อมตามแหล่งน้ำต่างๆ ได้เสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง จนได้ส่งผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลา หรือสัตว์น้ำอื่น ๆ ดังเป็น ขาวตามสื่อต่าง ๆ อยู่เสมอ

นอกจากนี้จากความผันแปรของสภาพภูมิอากาศที่นับวันจะรุนแรงมากยิ่งขึ้นในอนาคต ทำให้การเลี้ยงปลา โดยเฉพาะการเลี้ยงในกระชัง มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติมากขึ้นตามไปด้วย รวมถึงความตื่นตัวด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้การเลี้ยงปลาในระบบ

น้ำหมุนเวียน ได้รับความนิยมนำมาใช้มากขึ้น โดยระบบการเลี้ยงปลาแบบนี้มีจุดเด่นหลายประการ คือ สามารถเลี้ยงสัตว์น้ำได้ด้วยความหนาแน่นสูง โดยอาจสูงถึง ๑๐๐ กก./ลบ.ม. สัตว์น้ำที่เลี้ยงเสี่ยงต่อการเกิดโรคน้อย เพราะสภาพแวดล้อมที่เลี้ยงเป็นอิสระจากสภาพแวดล้อมภายนอก รวมทั้งสิ้นเปลืองน้ำและใช้พื้นที่น้อยกว่าการเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อดิน หรือการเลี้ยงสัตว์น้ำแบบทางน้ำไหล และลดการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อม

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จังหวัดสงขลา ได้พัฒนาการเลี้ยงปลาทะเลระบบน้ำหมุนเวียน ใช้นาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ทำให้ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถควบคุมโรคปลา ทั้งคุณภาพน้ำ ทั้งซีปลาไม่ให้ออกสู่ภายนอก เพิ่มผลผลิต ปลาเจริญเติบโตได้เร็วขึ้น เตรียมเสนอเป็นโครงการวิจัยต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากผลการงานวิจัยมาพัฒนาการเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรต่อไป

นายยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จังหวัดสงขลา กล่าวว่า ตอนนี้นักเลี้ยงปลาในกระชังมักจะมีปัญหา อย่างในเกาะยอ เมื่ออาทิตย์ที่แล้วปลาตายกันเยอะ ทางสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้คิดค้นวิธีการเลี้ยงปลาแบบใหม่คือ **การเลี้ยงปลาในระบบน้ำหมุนเวียน** โดยได้ทำการพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ตอนนี่ที่เราเลี้ยงทั้ง ๔ บ่อ มีปลากะพงขาว ๑ บ่อ และปลาหมอทะเล ๓ บ่อ แต่ละบ่อมีปลาอยู่ประมาณ ๗๐๐-๘๐๐ ตัว

ขณะนี้สามารถรับประสิทธิภาพของระบบบำบัด สามารถบำบัดได้วันหนึ่ง ๘๐ ก.ก. ของปลาเปิดที่เราให้ปลากิน ในส่วนผลผลิตทั้ง ๔ บ่อ ซึ่งเราคาดว่าจะได้ประมาณ ๒,๐๐๐ ก.ก. โดยเราประเมินอย่างน้อยบ่อละ ๕๐๐ ก.ก. ซึ่งปลาที่เราปล่อยลงไปเลี้ยงบ่อละประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ ตัว ขณะนี้จากการตรวจสอบพบว่า ตัวหนึ่งน้ำหนัก ๑ ก.ก. ขึ้นไปทั้งนั้น น.น.รวม ก็ ประมาณ ๒-๓ ตัน

การเลี้ยงระบบนี้ เราพบว่า ปลาโตเร็ว ไม่ใช้พื้นที่มาก ตรงนี้พื้นที่แค่ ๑ งาน แต่สามารถให้ผลผลิตได้ถึง ๒-๓ ตัน อีกอย่างหนึ่งเราจะไปเลี้ยงที่ไหนก็ได้ เพราะเราไม่ได้ใช้น้ำมาก เอน้ำเค็มเข้ามา แล้วเราก็เวียนเลี้ยงอยู่นั้น ไม่ก่อให้เกิดมลพิษในทะเล เพราะซีปลา แอมโมเนีย เราก็เอาไปบำบัด เอาไปตกตะกอน แล้วเอาน้ำกลับมาใช้ใหม่ เพราะฉะนั้น ผลงานในการสูบน้ำทะเลจากไกลๆ ก็ไม่มี เราใช้พลังงานเพียงแค่เอาปั๊มมาสูบน้ำหมุนเวียนเท่านั้น เพราะฉะนั้นไม่ก่อให้เกิดมลพิษ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แล้วเทคโนโลยีนี้ เราสามารถ ควบคุมโรคปลา ทั้งคุณภาพน้ำ ทั้งซีปลาไม่ให้ออกสู่ภายนอก

สำหรับเกษตรกร หากจะทำการลงทุนทำระบบน้ำหมุนเวียนนั้น ลงทุนน้อยมาก มีเพียงค่าบ่อผ้าใบลงทุนเพียงครั้งเดียว ค่าปั๊มน้ำ บั้มลม ค่าโครงเหล็ก และท่อน้ำอีกนิดหน่อย เกษตรกรถ้าเข้ามาดูแล้ว ก็สามารถนำไปใช้งานได้เลย เพราะวาระบบบ่อ ระบบราง การสูบน้ำ ดีไซด์ใช้วัสดุภายในประเทศทั้งหมด วัสดุต่างๆ หากซื้อโดยงาในท้องถิ่น

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2/55 เดือนมีนาคม 2555

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.ก้านสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.349

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าสง

๙ ปี กรมประมงฟื้นฟูทะเลสาบผลผลิตสูงขึ้นชัดเจน

นับตั้งแต่กรมประมงได้ดำเนินการฟื้นฟูการประมงในทะเลสาบสงขลาเมื่อปี ๒๕๔๖ ตามนโยบายของรัฐบาลในยุคนั้นเป็นต้นมาโดยการพัฒนากิจการกรมฟาร์มทะเลโดยชุมชนปราบปรามการทำประมงผิดกฎหมายทุกรูปแบบโดยเฉพาะเครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง ตลอดจนจัดระบบระเบียบเครื่องมือประมงในทะเลสาบสงขลา

ปีนี้นับเป็นปีที่ ๙ จากการที่ทีมสำรวจผลการจับสัตว์น้ำได้ออกสำรวจตลอดทั้งปี ๒๕๕๔ ได้รายงานว่ามีปริมาณการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาทั้งสิ้น ๑๑,๐๐๐ ตัน เปรียบเทียบผลการจับสัตว์น้ำในปี ๒๕๒๗ ที่รายงานว่ามีประมาณ ๑๒,๐๐๐ ตัน ในปี ๒๕๓๗ ได้รายงานว่ามีประมาณ ๙,๐๐๐ ตันเศษ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลอด ๙ ปี แห่งการฟื้นฟูการประมงในทะเลสาบได้ส่งผลกระทบต่อในด้านบวกกับการประมงในทะเลสาบสงขลา ผลการจับสัตว์น้ำ รายได้ชาวประมงชีวิตความเป็นอยู่มีแนวโน้มดีขึ้นกว่าเดิมตั้งนั้นชุมชนชาวประมง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สมาคมประมงต่าง ๆ ที่ร่วมงานฟื้นฟูทะเลสาบกันมา กรมประมงขอชื่นชมยกย่องชื่นชมชื่นชมชื่นชมในการฟื้นฟูทะเลสาบสู่ความยั่งยืนกันต่อไป.

ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : ยังยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เขี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สมั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ชญา ถมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ชญา ถมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรุณญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคณารักษ์, บุญญา คงคาลิหมิน, จำนวน ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ชญา ถมพลกรัง, อรรถศาสน วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ปัญหาในการจับสัตว์น้ำนั้นมีอยู่มากมาย แต่ที่เห็นชัดเจน ก็เห็นจะไม่พ้นเรื่องของปัญหาปริมาณสัตว์น้ำในทะเลสาบ แต่ถ้าช่วยกันทำประมงแบบไม่ทำลายล้างผมว่าปัญหาที่เราคงไม่ต้องเจอวาม้ย...

สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีกุ้งก้ามกราม จับได้วันละ ๔๐๐-๕๐๐ ก.ก. ปลาหัวแข็งจับได้วันละ ๔๐๐-๔๕๐ ก.ก. ปลาช่อนจับได้วันละ ๒๕๐-๓๐๐ ก.ก. ปลาสลาดจับได้วันละ ๒๐๐- ๒๕๐ ก.ก. ปลาหมอช้างเหยียบจับได้วันละ ๒๐๐-๒๒๐ ก.ก. ปลากดคันทัน หลาวจับได้วันละ ๑๕๐-๒๐๐ ก.ก. และกุ้งนาจับได้วันละ ๑๕๐-๒๐๐ ก.ก.

ทะเลน้อย...ทะเลน้อยพื้นที่แห่งความอุดมสมบูรณ์ ที่เป็นส่วนหนึ่งของทะเลสาบสงขลามายี่สิบปีแล้ว สัตว์น้ำทรัพยากรที่มีอยู่ค่อนข้างบางเบาลงไปทุกที แต่มาเดือนนี้ก็มีดีขึ้นหน่อย ก็เห็นชาวบ้านจับสัตว์น้ำได้เยอะขึ้น... สัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มี ปลาหมอช้างเหยียบ จับได้วันละ ๒๐๐-๒๕๐ ก.ก. ปลาช่อนจับได้วันละ ๑๕๐-๒๐๐ ก.ก. ปลาสลาดจับได้วันละ ๑๐๐-๑๕๐ ก.ก. ปลาหัวแข็งจับได้วันละ ๘๐-๑๐๐ ก.ก. และปลาตะเพียนขาวจับได้วันละ ๕๐-๗๐ ก.ก.

ทะเลหลวง...ได้เห็นบรรยากาศการทำประมงของชาวบ้านที่ดูที่จะหนาตาขึ้นจากครั้งก่อนๆ ที่ผ่านมา และสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีหลากหลายชนิด และปลาประจำถิ่น เช่น ปลากะตัง ปลากะพง เป็นต้น ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้เดือนนี้ก็มีกุ้งก้ามกราม จับได้วันละ ๑๐๐-๒๐๐ ก.ก. ปลาหัวแข็งจับได้วันละ

๕๐-๗๐ ก.ก. ปลาสลาดจับได้วันละ ๔๐-๕๐ ก.ก.

ทะเลสาบตอนใน...บริเวณนี้เป็นอีกพื้นที่ที่ความเค็มยังไม่ถึง แต่ก็ใช้ว่าจะจับสัตว์น้ำไม่ได้ เพราะช่วงนี้ที่ดูจากยอดสัตว์น้ำก็รู้อยู่แล้วว่า ชาวประมงแถบนี้ก็มีรายได้ไม่น้อยเลยในแต่ละวัน ก็คงเป็นเพราะโครงการฟาร์มทะเลชุมชน ที่ได้ช่วยให้ชาวประมงมีสัตว์น้ำในการทำมาหากิน...ว่ามัย สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีปลาหัวแข็งจับได้วันละ ๓๐๐-๔๐๐ ก.ก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ ๒๐๐-๓๐๐ ก.ก. ปลากดคันทันหลาวจับได้วันละ ๑๐๐-๑๕๐ ก.ก. และปลาแป้นเล็กจับได้วันละ ๘๐-๑๐๐ ก.ก.

ทะเลสาบตอนนอก...ลงพื้นที่ครั้งนี้ก็เห็นแม่ค้าเปิดแผงรับซื้อสัตว์น้ำบ้างก็ดูสดชื่นกว่าครั้งก่อน แต่เมื่อเห็นปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ถึงกับตะลึง!! แต่ที่ตะลึงนั้นไม่ใช่ว่าจะได้เห็นสัตว์น้ำในปริมาณมาก แต่กลับมีน้อยอย่างเหลือเชื่อจริงๆ ครับพี่น้องครับ สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีปลากดคันทันจับได้วันละ ๓๐-๔๐ ก.ก. ปลากดทะเลจับได้วันละ ๒๐-๓๐ ก.ก. กุ้งหัวมันจับได้วันละ ๑๕-๒๐ ก.ก. ปลาโคกจับได้วันละ ๑๕-๒๐ ก.ก. และปลาหัวแข็งจับได้วันละ ๑๐-๒๐ ก.ก. เท่านั้น

โดยวิระฉัตร รัตนวิก

คุยคุยข่าว...ประสาชาวเล

พูดถึงทะเลสาบสงขลา...ก็เปรียบเสมือนปากท้องของพี่น้องชาวประมง ที่ทำมาหากินในทะเลสาบนั้นก็หมายถึง ความอยู่ดีกินดีของพี่น้องชาวประมง ถ้าทะเลสาบมีสัตว์น้ำน้อย นั่นก็หมายถึง ความยากจนกำลังตามมา สืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมของทะเลสาบสงขลาถูกทำลาย จากการกระทำของมนุษย์นั่นเอง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

กรมประมงจึงหาแนวทางในการฟื้นฟูทรัพยากรประมงทะเลสาบสงขลา ให้มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็โครงการฟาร์มทะเลและอีกหลายโครงการในอนาคตอันใกล้นี้ ถ้าพี่น้องชาวประมงร่วมกันบริหารจัดการการทำประมงอย่างยั่งยืน อย่างเช่น โครงการธนาคารกุ้งไข่ แพบลาชุมชนทะเลสาบสงขลาแห่งนี้ ก็คงจะมีสัตว์น้ำให้พี่น้องชาวประมง ตลอดจนลูกหลานไดหากินไปอีกนาน...

ทะเลน้อย...เห็นชาวบ้านนั่งล้อมวง...อย่าเพิ่งตกใจนะครับว่าเขาทำอะไรกัน ก็เขาช่วยกันทำปลาที่ได้จากในทะเลสาบจึยละ...ก็เล่นจับได้วันละหลายร้อยกิโลอย่างนี้ จะไม่ช่วยกันอย่างไรละ ที่เห็นก็ปลาทูหมอช้างเหยียบ จับได้รวม ๆ กันแล้ววันละ 200-250 ก.ก. ก็เป็นที่ยินดีนะ ช่วยกันในทางที่ดีอย่างนี้ และอย่าลืมช่วยกันสอดส่องดูแล แจ้งข่าวการทำประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น การซื้อปลาด้วยกระแสไฟฟ้า และการวางยาเบื่อเมา

.ที่หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง โทร. 074-618910-1 หรือแจ้งหัวหน้าหน่วย โทร. 087-969-1079 ตลอด 24 ชั่วโมง (น้ำจืด)

บ้านขาว...ช่วงนี้ก็มียอดสัตว์น้ำให้เห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่มีมากมาย เพราะชาวประมงเขาเริ่มออกหากินเป็นช่วงแรก โดยการทอดแหกันเป็นส่วนใหญ่ และไ้รวม ๆ กันแล้ววันละ 5-6 กิโลกรัม เท่านั้นเอง...(น้ำจืด)

เกาะหมาก...พูดถึงพื้นที่แถบนี้ก็จะเงียบเหงา ซึ่งต่างจากพื้นที่บริเวณทะเลน้อยมาก เพราะพื้นที่นี้ชาวประมงหยุดทำประมงกันส่วนใหญ่ก็เนื่องจากออกไปแต่ละครั้ง ได้สัตว์น้ำน้อยไม่คุ้มกับต้นทุนค่าน้ำมันที่แสนแพง ก็เลยหยุดกันเป็นแถวเลย...(น้ำจืด)

นาปะขอ...เห็นกระแสลมแรงอย่างนี้ชาวประมงออกจับสัตว์น้ำได้บ้างไม่ไดบ้าง แต่ยอดสัตว์น้ำกลับสูงใช้เลินเลยมะ ก็จับปลาหัวแข็งและปลากดคันทันหลาว ได้รวมๆกันแล้วไม่ต่ำกว่า 300 กิโลกรัมต่อวัน ก็แสดงว่าบริเวณนี้ไม่ใช่ไม่มีสัตว์น้ำให้จับ แต่เป็นเพราะกระแสลมต่างหาก...(น้ำจืด)

วิระฉัตร รัตนวิก

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 3/55 เดือนกรกฎาคม 2555

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ถ.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.689

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ไปรษณีย์เก่าแสง

จากงานบูรณะทะเลสาบ...สู่การฟื้นฟูทรัพยากรประมง

ฉบับนี้ขอกล่าวถึงสถาบันฯ ตรีบ เนื่องจากเราเพิ่งอายุครบ 30 ปี ไปเมื่อวันที่ 10 ก.ย. 2554 ที่ผ่านมา เมื่อย้อนไปถึงยุค สถาบันประมง ทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของสถาบันฯ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2506 ในช่วงแรก ๆ ของการก่อตั้งสถาบันฯ งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นด้านการ สํารวจชีววิทยาประมงในทะเลสาบสงขลา ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลัก ของการก่อตั้งสถาบันประมงทะเลสาบสงขลา

นักวิชาการประมงของสถาบันประมงทะเลสาบสงขลา ประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์กุ้งก้ามกราม ปลากระพงขาว และกุ้งแช่ขวย เป็นครั้งแรกในประเทศ (ปลากระพงขาวเป็นครั้งแรกของโลก) หลัง จากปี 2524 เป็นต้นมา สถาบันประมงทะเลสาบสงขลาได้ปรับโครงสร้าง เป็นสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง โดยมีภารกิจหลักคือ งานวิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ปัจจุบันนี้ภารกิจ ของสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ถึงแม้จะแคบลงกว่า เดิม โดยเน้นงานวิจัยด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ด้านระบบและการ จัดการ แต่งานด้านการฟื้นฟูทรัพยากรประมง ที่ได้มอบหมายจาก กรมประมงนั้น สามารถส่งผลกระทบต่อรายได้ ความเป็นอยู่ของชาว ประมงในทางที่ดีขึ้น งานฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับชาวประมง แต่ยังได้ทำงานตรงกับ วัตถุประสงค์ของการสร้างสถาบันประมงสงขลาเดิมด้วย

รายงานความจากสายข่าวทะเลสาบแจ้งว่า ตอนนี้อวนรุนบริเวณ ทะเลสาบคอนนอกมีเพิ่มขึ้น จึงขอให้ประมงอาสาและหน่วยต่าง ๆ ได้ช่วยกันตรวจตราดูแลกันให้ดีขึ้น เพื่อให้ทรัพยากรประมงได้ถูก นำไปใช้โดยวิธีการที่ถูกต้อง และขอขอบคุณมาล่วงหน้าครับ

ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมจรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัศวอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญยา คงคาลิหมิน, จํานง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรถดาศาสตร์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนมิถุนายน ๒๕๕๕

ชาวบ้านจับกุ้งได้ก็เป็นเรื่องดีเพราะจะช่วยให้มีรายได้ แต่ที่น่าเป็นห่วงก็คือจะเป็นเรื่องของการจับกุ้งนั้นแหละ เพราะกุ้งที่จับได้ส่วนใหญ่จะเป็นกุ้งขนาดเล็กที่เพิ่งปล่อยไป ก็จับกันหมดแล้ว ผมเข้าใจครีบาว่า ถ้าไม่จับก็ไม่รู้จะกินอะไร แต่ถ้าเราจับแต่ตัวเล็ก ๆ โดยที่กุ้งยังไม่โตขยายพันธุ์เลย มันก็คงหมดไป ในที่สุด สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มี กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 400-450 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 350-370 กก. ปลาหัวแข็งหนวดอ่อนจับได้วันละ 250-270 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 250-270 กก. กุ้งหัวแข็งเล็ก 200-230 กก. และกุ้งแชบวยจับได้วันละ 20-30 กก. เท่านั้น

ทะเลน้อย...ทำไม่ปลามันหายากอย่างนี้ ก็ยอคสัตว์น้ำในแถบนี้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ก็จะไม่ลดลงได้อย่างไร ก็ชาวประมงยังไม่ยอมทำประมงที่ถูกกฎหมาย ก็เลยยังช้อนปลาบ้าง วางยาเบื่อปลาบ้าง แล้วปลาก็มีมาจากไหนให้จับกันทะเลที่นี้ สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีปลาช่อนจับได้วันละ 80-100 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 30-50 กก. ปลาโลดจับได้วันละ 20-30 กก. และปลาเกล็ดจับได้วันละ 10-20 กก. เท่านั้น

ทะเลหลวง...ดู ๆ ไปแล้วสภาวะเศรษฐกิจของชาวบ้านไม่ค่อยจะดีเท่าไรเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกับปีที่ผ่านๆ มา เพราะยอคสัตว์น้ำลดลงอย่างเห็นได้ชัดจริงๆ ก็ด้วยหลาย ๆ ปัจจัยที่ทำให้สัตว์น้ำลดลงจนครบ สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีปลาหัวแข็งหนวดอ่อน จับได้วันละ 120-150 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 100-120 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 40-50 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 20-30 กก. และปลาช่อนจับได้วันละ 10-15 กก. เท่านั้น

ทะเลสาบคอนใน...ขายดีเป็นเทน้ำเทท่าก็เมื่อสัตว์น้ำที่จับได้มาเท่าไรก็ขายหมด แต่ที่น่าแปลกใจก็คงเป็นเรื่องของสภาวะของราคาสัตว์น้ำ ที่ถึงแม้จะมีน้อย ราคาสัตว์น้ำก็ยังเท่าเดิม ไม่ได้ขยับราคาขึ้นตามความต้องการของตลาดเท่าที่ควร สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีปลาช่อนเล็ก จับได้วันละ 300-320 กก. กุ้งก้ามกราม จับได้วันละ 300-320 กก. กุ้งน้ำจับได้วันละ 200-230 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 150-200 กก. และปลาหัวแข็งหนวดอ่อน จับได้วันละ 100-130 กก.

ทะเลสาบคอนนอก...จะมองไปทางไหนก็เห็นแต่กุ้งจนเหมือนเมืองแห่งกุ้งไปแล้ว เพราะตั้งแต่หน้าทะเลเริ่มมีความเค็มขึ้นมาบ้างแล้ว ก็จับกุ้งกันสนุกเลยละที่นี้ แต่กุ้งที่เราเห็นใช้วาจะเป็นกุ้งจากการคักไข่เพียงอย่างเดียว ถ้าเราสังเกตดูดี ๆ จะเห็นถึงความแตกต่างระหว่างกุ้งที่ได้จากการคักไข่กับการใช้อวนรุน เพราะกุ้งคักไข่ตัวของมันจะใสและตัวจะโตกว่า ส่วนกุ้งที่ได้จากอวนรุน ตัวจะขุ่นและขนาดก็เล็กกว่าเป็นส่วนใหญ่ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็ก จับได้วันละ 200-250 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 200-220 กก. กุ้งหัวมันเล็กจับได้วันละ 30-50 กก. และกุ้งแชบวยจับได้วันละ 20-30 กก.

โดย ศิริฉัตร รัตติก

คุยคุยชาว...ประสาชาวเล

ด้วยความแรงของกระแสลมที่พัดผ่านในพื้นที่โดยรอบของทะเลสาบก็เป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งของชาวประมง เพราะเขาไม่กล้าเสี่ยงชีวิตที่จะออกไปจับสัตว์น้ำ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ยอคสัตว์น้ำลดน้อยลงไปบ้าง บางชนิดของสัตว์น้ำ ปัญหาของกระแสลมที่พัดอย่างแรงไม่ใช่แค่จะออกไปจับสัตว์น้ำไม่ได้เท่านั้นนะครับ แต่ชาวบ้านบอกว่า ยังทำให้เครื่องมือการทำประมงของเขาออกมาพังเสียหายไปด้วย แล้วจะเอาเงินที่โหมมาลงทุนละที่นี้ ก็ในเมื่อเขาออกจับสัตว์น้ำไม่ได้ เขาจึงไม่มีเงินที่จะไปลงทุนในการซื้อเครื่องมือประมงใหม่มาทำ แต่ถ้ามักจะกินอะไร ก็ต้องทำอยู่ที่ ในเมื่อไม่มีเงิน ก็คงต้องกินยืมสินกันต่อไป

ทะเลน้อย...ยอคสัตว์น้ำลดลงไม่รู้ทำไมถึงเป็นอย่างนี้ ก็เลยสอบถามชาวบ้านที่ทำมาหากินกับการทำประมงในแถบนี้ ก็เลยได้รู้ว่าสาเหตุหลักก็คือการที่กระแสลมแรงอย่างนี้ จะทำให้เขาออกทะเลไม่ได้เลย นอกเสียจากว่าวันไหนกระแสลมจะเบาลงบ้างก็จะออกไปจับสัตว์น้ำได้อีกครั้งหนึ่ง ชาวบ้านเลยจับสัตว์น้ำได้น้อย อีกอย่างหนึ่ง ป็นีสัตว์น้ำก็มีปริมาณน้อยกว่าปีก่อน ๆ ที่ผ่านมามาก...(น้ำจืด)

ลำปำ...ทำมาหากินช่วงนี้มันยากลำบากเหลือเกิน ไม่รู้ว่าสัตว์น้ำมันหายไปไหนกันหมดแล้ว ทั้งที่ชาวบ้านก็ยังหากินกันเหมือนเดิม โดยชาวบ้านจะใช้เครื่องมือทำประมงจำพวกการทอดแห และการคักด้วยเชรอน เป็นต้น สัตว์น้ำที่จับได้ในบริเวณนี้ ก็เป็นกุ้งก้ามกรามเป็นส่วนใหญ่ แต่เป็นกุ้งก้ามกรามขนาดเล็ก จึงมีราคาต่ำ ทำให้รายได้ลดลง...(น้ำจืด)

คูเต่า...จะมองไปทางไหนก็ดูเจ็บบ ๆ อยู่เหมือนกัน ก็แล้วจะไม่เจ็บบ่ ไฉนจะใคร่ครับ ก็เขาไม่มีสัตว์น้ำที่จะมาขาย ก็เพราะด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะกระแสลมที่แรงมาก ในช่วงนี้จึงทำให้ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้จึงลดลงตามไปด้วย ก็มันแน่นอนอยู่แล้วใช่ไหม ส่วนกุ้งที่เห็นก็เป็นกุ้งที่ได้มาจากเรืออวนรุนเป็นส่วนใหญ่...(13ppt.)

ท่าเสา...พื้นที่แห่งนี้จะมีสัตว์น้ำจำพวกกุ้งเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกุ้งหัวแข็งก็เริ่มมีให้เห็นกันแล้วในช่วงนี้ แต่กุ้งหัวมันกลับหายไป ก็เป็นไปตามฤดูกาลของมันเองนะครับ แต่ก็ถือเป็นความโชคของเรา เพราะแม้ว่าแล้วมันบอกว่า ถ้าเรามาก่อนนี้ประมาณสองสามวัน ก็คงไม่เห็นกุ้งอย่างนี้ เพราะว่าเขาเริ่มออกทำประมงหลังจากที่หยุดทำกันหลายวันแล้ว...(18ppt.)

ศิริฉัตร รัตติก

เลี้ยงปลาหน้าสถานี : แหล่งเลี้ยงปลาแห่งใหม่เพื่อสร้างรายได้

ภาพที่ 1 การประกอบแพแบบ HDPE

ภาพที่ 2 แพเลี้ยงปลาแบบโครงสร้างเหล็ก

สวัสดีครับ...พี่น้องชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทุกท่านครับ กลับมาพบกันอีกครั้ง คราวนี้มีเรื่องราวความก้าวหน้าโครงการ “การจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม” ในปี 2555 มาเล่าสู่กันฟัง... เมื่อปีที่แล้ว สถานีฯ ได้ทดลองเลี้ยงปลากะพงขาวไป 1 รุ่น รวม 4 กระชัง เป็นแพเหล็ก 2 ของ และแพแบบทุ่นเชือก 2 ของ ซึ่งได้นำเสนอผลการเลี้ยงในจดหมายข่าวฉบับที่ 6/2554 ไปแล้ว...สำหรับปีนี้ได้นำนวัตกรรมแพเลี้ยงปลาแบบใหม่ ที่พัฒนาโดยคนไทย เป็นแพเลี้ยงปลาแบบ HDPE (High-density polyethylene) ซึ่งเป็นวัสดุพลาสติกชนิดความหนาแน่นสูง (ไม่น้อยกว่า 950 Kg/m3) เป็นวัสดุที่ผลิตภายในประเทศ มีความทนทานต่อแรงดัน ทนรังสีอัลตราไวโอเล็ต และทนคลื่นลมได้ดี สถานีฯได้จัดซื้อมาใช้ในโครงการนี้ การจัดทำแพ HDPE โดยนำท่อโพลีเอทิลีน (ท่อประปา) มาประกอบและเชื่อมกันด้วยเครื่องเชื่อมความร้อน โดยมีอุปกรณ์เสริมเพื่อเพิ่มความแข็งแรง (ภาพที่ 1) สนนราคาอยู่ที่ประมาณ 80,000 บาท (สองช่อง) มีอายุใช้งานมากกว่า 10 ปี ส่วนแพอีก 2 ของ เป็นแพแบบโครงสร้างเหล็กที่ใช้เมื่อปีที่แล้ว แต่สภาพยังแข็งแรง เพียงแต่เปลี่ยนสกรูและนอตเท่านั้น (ภาพที่ 2)...ในปีนี้จะเลี้ยงปลากะพงขาว 2 กระชังๆ ละ 650 ตัว ขนาดลูกปลา 4-5 นิ้ว ซึ่งเป็นลูกปลาที่สถานีฯ เพาะและอนุบาลเอง ส่วนอีก 2 กระชัง จะเลี้ยงปลากะรังดอกแดง กระชังละ 500 ตัว ขนาดลูกปลา 6-7 นิ้ว ซึ่งเป็นลูกปลาธรรมชาติที่ชาวประมงบ้านนาทับ อ.จะนะ จ.สงขลา ไปรวบรวมตามแนวกองหินกันคลื่นแถว อ.ปากพะยูน จ.นศร ในราคาขายตัวละ 50 บาท ซึ่งนับเป็นข้อดีประการหนึ่งของกองหินที่ทำให้ลูกปลากะรังเข้ามาหลบอาศัยมากขึ้น...

ในขณะนี้สถานีฯได้ลงปลาเลี้ยงเป็นที่ เรียบร้อยแล้ว (ภาพที่ 3) มีข้อสังเกตว่าปีนี้ ไม่พบลูกหอยแมลงภู่เกาะกระชังมากนัก คาดว่าเป็นเพราะเรา ชิงกระชังหลังจากช่วงที่หอยแพร่พันธุ์สูงสุดไปแล้ว นับเป็นโชคดีประการหนึ่ง ที่ไม่ต้องเปลี่ยนกระชังบ่อยๆ... และในช่วงที่เราชิงกระชังไว้พบว่า มีปลาซีตัง(ราทา) (ภาพที่ 4) เข้ามาอยู่ในกระชังจำนวนหนึ่ง สถานีฯ จึงได้รวบรวมและนำไปเลี้ยงในบ่อคอนกรีตเพื่อเป็นพ่อแม่พันธุ์และทำการเพาะพันธุ์ต่อไปในอนาคต คาดว่าจะเป็นปลาเศรษฐกิจอีกตัวหนึ่ง เนื่องจากเนื้อ มีรสชาติอร่อย มีขนาดใหญ่กว่าซีตังจุด และราคาค่อนข้างดี (ประมาณ 80 บาท/กก.) และเราปล่อยให้ปลาซีตังส่วนหนึ่งอยู่ในกระชัง เพื่อช่วยกินพวกตะไคร้ เพรียง และลูกหอยที่เกาะตามกระชัง สำหรับความก้าวหน้าในการเลี้ยงจะได้นำมาเสนอในจดหมายฉบับที่ 4/2555 ต่อไปครับ...

ภรณ์ยู อมพลรักษ์

ภาพที่ 3 การขังวัดและการลำเลียงลูกปลาลงเลี้ยง

ภาพที่ 4 ปลาซีตังขนาดตลาดและลูกปลาซีตัง (ราทา)

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ฟื้นฟูทรัพยากรประมง...ฟื้นฟูเศรษฐกิจ...ฟื้นฟูสังคม

ปีที่ 8 ฉบับที่ 4/55 เดือนสิงหาคม 2555

สมัครสมาชิกติดต่อ: สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง 1/19 ม.3 ด.เก่าแสน ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา (90000) โทร : 074-311895, 312036

ที่ กษ. 0512.5/ ว.349

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 7/2526 ประชาชนเข้าถึง

โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

ในที่สุดโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาก็ได้สิ้นสุดลงในพื้นที่ 1 เดือนกันยายน 2555 หลังจากโครงการเฟสแรกได้เริ่มเมื่อปี 2546 เป็นต้นมา ผลการดำเนินการในเฟสแรกนี้มีการปล่อยสัตว์น้ำลงในกิจกรรมฟาร์มทะเลโดยชุมชน 24 ชนิด ได้แก่ กุ้งแช่บ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม กะพงขาว ปูทะเล กตแก้ว กตเหลือง ดุกอูย ดุกตัน ตะเพียนทอง นวลจันทร์ ฟ้า ยี่สกเทศ นิลแดง นิลดำ บัวบก หมอไทย ลำปำ พรหม เขยงนวล ชะโอน ตะกรับ แกมขี้ ตุม ปิละประมาณ 60 ล้านตัว ส่งผลให้ผลการจับสัตว์น้ำทั้งสิ้น 11818 ตัน เมื่อเทียบกับ ปี 2538 จับได้ 9131 ตัน และปี 2529 จับได้ 12292 ตัน แสดงให้เห็นว่าผลการจับสัตว์น้ำที่ชาวประมงเคยจับได้เพิ่มมากขึ้นเกือบเท่ากับปริมาณสัตว์น้ำที่ชาวประมงเคยจับได้ เมื่อปี 2529 นอกจากนี้ยังพบว่ามูลค่าของสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากกรมประมงได้คัดเลือกสัตว์น้ำที่ราคาแพงเช่น กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ และกุ้งแช่บ๊วยปล่อยลงไปแทนกุ้งธรรมดาชนิดขนาดเล็ก เช่น กุ้งตะกาด กุ้งหัวแข็ง เป็นผลให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 2400 บาท/เดือน เป็น 6700 บาท/เดือน โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาได้รับการยอมรับจากชาวประมงพื้นบ้านในทะเลสาบสงขลาว่าชาวประมงได้รับผลประโยชน์มากจริง ๆ และทำให้องค์กรชาวประมงเข้มแข็งขึ้นสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนให้อาชีพประมงในทะเลสาบยั่งยืนมากขึ้น ชาวประมงและกรมประมงเรามาทั้งกัน

ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร

บรรณาธิการ : ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร, สายันต์ เอี่ยมรอด, ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สนั่น ลิ้มวิวัฒน์กุล, ภรณ์ยุ ธมพลกรัง
กองบรรณาธิการ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, นิคม ละอองศิริวงศ์, อรัญญา อัครอารีย์, ประมัยพร ทองคนารักษ์, บุญยา คงคาลิหมิน, จ่านง ธีราวุฒิ
ออกแบบ&งานศิลป์ : ภรณ์ยุ ธมพลกรัง, อรรธดาสน์ วาจิ

www.nicaonline.com

www.sklonline.com

สภาวะการประมงรอบทะเลสาบสงขลา เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๕

ถึงแม้ความเค็มจะเข้าไปหน้อยสำหรับปีนี้ แต่ก็ดีหน่อย เพราะตั้งแต่ความเค็มเข้ามา สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีปริมาณที่น้ำพอใจอยู่เหมือนกัน ทำให้ชาวประมงมีรายได้เป็นกอบเป็นกำขึ้นก็ช่วงนี้ ราคาของสัตว์น้ำ โดยเฉพาะ "กุ้ง" ราคาที่ดี ตลาดก็

ต้องการ ขึ้นมาเท่าไรก็ขายออกหมด ไม่มีตกค้าง ทำให้ชาวประมงมีรายได้อีกกันอย่างทั่วถึงกัน ไม่ว่าจะเป็นคนที่จับสัตว์น้ำเองและแม่ค้าที่รับซื้อ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็ก จับได้วันละ 1,300-1,600 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 600-800 กก. ปลาช่อนทะเลจับได้วันละ 400-500 กก. ปลาช่อนจับได้วันละ 200-300 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 250-300 กก. และปลาโลกจับได้วันละ 150-200 กก.

ทะเลน้อย...ก็ยังมีดีที่มีคนทำอาชีพประมงกันอยู่บ้าง เลยมีสัตว์น้ำให้เห็นกันอยู่ ที่บอกอย่างนี้ก็เพราะเขาหยุดทำกันหลายรายแล้ว ที่ยังทำอยู่ก็เป็นส่วนน้อย ในเมื่อจับสัตว์น้ำได้น้อยรายได้ก็น้อยลงตามเขา เขาเลยเปลี่ยนอาชีพไปทำอย่างอื่นกันแทน สัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มี ปลาช่อนจับได้วันละ 100-130 กก. ปลาสาครจับได้วันละ 50-60 กก. ปลาโลกจับได้วันละ 40-50 กก. ปลาชเวโดจับได้วันละ 20-30 กก. และปลาคูกอุยจับได้วันละ 10-15 กก.

ทะเลหลวง...ช่วงนี้ดูคึกคักขึ้นเพราะชาวประมงจับสัตว์น้ำได้ในปริมาณที่มากขึ้น ทำให้ชาวประมงมีรายได้อีกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะปลาคูทะเลจับได้วันละหลาย ๆ กิโล และกุ้งก้ามกรามก็ได้เยอะเหมือนกันแถมราคาก็ยังดีชะด้วย ก็ขอให้พี่น้องชาวประมงช่วยกันอนุรักษ์กันไว้ด้วยนะครับ จะได้หากินกันต่อไปได้อีกนาน ๆ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 300-320 กก. ปลาคูทะเลจับได้วันละ 70-80 กก. ปลาหัวแข็งหัวดอจนจับ

ได้วันละ 60-70 กก. ปลากดคันหลาวจับได้วันละ 40-50 กก. และปลาสาครจับได้วันละ 20-30 กก.

ทะเลสาบคอนใน...ความเค็มเริ่มมาแล้ว หลายๆ คน ก็คงสมดั่งที่คิดหน้าตั้งคารอคอยที่จะจับกุ้งทะเลกันบ้าง แต่ดูแล้วน่าจะเป็นกุ้งก้ามกรามที่พื้นน้ำเค็มจากทะเลสาบคอนนอกเข้ามาในพื้นที่นี้เลยมีเยอะของกุ้งก้ามกรามมากหน่อยแต่เป็นข้อดีของน้ำเค็มว่ามีเยอะครับ ส่วนสัตว์น้ำที่จับได้ในเดือนนี้ก็มีกุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 400-500 กก. ปลาคูทะเลจับได้วันละ 300-400 กก. ปลากดคันหลาวจับได้วันละ 150-200 กก. กุ้งน้ำจับได้วันละ 100-150 กก. และปลาช่อนจับได้วันละ 100-120 กก.

ทะเลสาบคอนนอก...พื้นที่ที่เจอกับความเค็มก่อนพื้นที่อื่นๆ และยังมีความเค็มที่สูงอีกด้วย ทำให้สัตว์น้ำที่จับได้เป็นจำพวกกุ้งเป็นส่วนใหญ่ แต่ชาวบ้านก็ยังได้นอนกวาปิกอน ๆ และเวลาที่จับสัตว์น้ำก็น้อยลง ส่วนกุ้งที่ทำราคาได้ดีก็มีอยู่น้อยมากคือ "กุ้งเขี้ยว" สัตว์น้ำที่จับได้ก็มีกุ้งหัวแข็งเล็กจับได้วันละ 1,000-1,500 กก. กุ้งหัวแข็งใหญ่จับได้วันละ 200-250 กก. กุ้งก้ามกรามจับได้วันละ 20-30 กก. และกุ้งเขี้ยวจับได้วันละ 10-15 กก. เท่านั้น

โดยธีระฉัตร รัตนกิจ

คุยคุ้ยข่าว...ประสาชาวเล

ช่วงนี้ดูไปดูมาแล้ว เห็นที่จับพวกนี้เป็นฤดูกาลของสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา ที่เรียกได้ว่าจับได้เป็นฤดูของกุ้งจริง ๆ นะเนี่ย เพราะไม่ว่าจะออกไปที่ไหนก็เจอกุ้งเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นบริเวณทะเลสาบคอนนอกจะเป็นพวกกุ้งทะเล เช่น กุ้งเขี้ยว และกุ้งหัวแข็ง ส่วนทะเลสาบคอนกลางก็จะเป็นกุ้งก้ามกราม โดยเฉพาะทะเลสาบคอนกลางจะได้เปรียบหน่อยก็เนื่องจากความเค็มของน้ำที่กำลังหนุนขึ้นมา ส่งผลให้กุ้งก้ามกรามจำนวนมากหนีน้ำเค็มขึ้นมา ทำให้ชาวประมงทะเลสาบคอนกลางจับกันได้เยอะเลยทีเดียว

ทะเลน้อย...ระยะนี้ในทะเลน้อยน้ำแห้งลงมาก ส่งผลให้น้อยต้นเขิน ทำให้ชาวประมงหาหินควยวิธีแบบเดิมๆ ไม่ได้แล้ว พวกเขาเลยต้องหาวิธีการใหม่ๆ เพื่อหาจับกุ้งจับปลา ขณะเดียวกันปลาที่หาได้ก็มีปริมาณน้อยลง และพื้นที่แถบนี้ที่เป็นปัญหาใหญ่ก็คือ การใช้กระแสไฟฟ้าในการซื้อปลา เพราะเป็นวิธีการที่จับปลาได้ง่ายและได้ในปริมาณมาก แต่รู้หรือไม่ว่า เขากำลังทำให้อุปกรณ์สูญพันธุ์...(น้ำจืด)

ลำปำ...พื้นที่แถบนี้ดูไปแล้วก็คงไม่ค่อยจะต่างจากทะเลน้อยกันซักเท่าไรหรอก เพราะหาจับกุ้งปลาได้น้อย ชาวบ้านบอก เขาหนีจากทะเลสาบสงขลาไปหาที่อื่นหมดแล้วทะเล ก็มันแน่นนอนอยู่แล้วในเมื่อหาในทะเลได้น้อยกัน มันไปหาที่อื่นอย่างนะสิ บางคนที่มีส่วนยาง และคน

ที่ไม่มีส่วนยางละ ก็คงต้องหากินในทะเลกันต่อไป...(น้ำจืด)

เกาะใหญ่...ดูเขาไม่ค่อยจะว่างแล้วละตอนนี้ก็จะให้ว่างอยู่ได้โง่เลยจับกุ้งได้แค่ละวันเกือบ 200 กก. เลยคุยกันทั้งคนชายและคนที่ซื้อ คุยเหตุผลนี่เองคือ ความสมบูรณ์ของพื้นที่ เลยมีกุ้งอยู่เป็นแหล่งอาศัยอยู่กันเป็นจำนวนมาก และอีกประการหนึ่งคือ การรวมมือของคนในพื้นที่ด้วย...(1ppt)

คุซุด...แล้วนี่ก็ได้กุ้งก้ามกรามเยอะเหมือนกัน สำหรับชาวประมงที่จับมาขายเป็นยี่ม่อออกเพราะขายกุ้งได้เยอะ ได้เงินเยอะ แต่หันไปมองแม่ค้าที่เขารับซื้อเอง คิดว่าเขาน่าจะได้กำไรเยอะแน่และคราวนี้ที่ไหนได้กลับตรงกันข้าม เพราะเขารับซื้อในราคาของกุ้งเป็น แต่ขายได้ในราคาของกุ้งตาย จะไม่ให้เป็นอย่างนี้ได้อย่างไร ก็เขาไม่รู้ว่ากุ้งที่อยู่ในทะเลนั้นน้ำเริ่มเค็มแล้ว ดันเอากุ้งมาปล่อยในบ่อน้ำจืดสนิท กุ้งก็เลยตายขาดทุนไปตาม ๆ กันครับพี่น้อง เอาเนาะถือว่าเป็นบทเรียนก็แล้วกันครับ...(2ppt)

ธีระฉัตร รัตนกิจ

เรื่องอวนรุน: มหันตภัยร้ายทำลายทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

สวัสดีครับ...พี่น้องชาวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาทุกท่านครับ...กลับมาพบกันอีกครั้ง ผมมีเรื่องราวของโครงการ “การบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย” ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ของกรมประมง ซึ่งดำเนินงานโดยศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา และสำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย เช่น เรืออวนรุน อวนลอม โกงพาง และการวางยาเบื่อเมา เป็นต้น

ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่างจังหวัดสงขลา ได้ร่วมดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ในฐานะคณะทำงานหนึ่งของกรมประมง โดยรับผิดชอบพื้นที่บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนนอก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามเครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอวนรุนที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง โดยเฉพาะในเขตฟาร์มทะเล และที่รักษาพืชพันธุ์สัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาตอนนอก

ในการดำเนินงานของศูนย์ฯ นั้นมีเป้าหมายในการลดจำนวนเรือประมงอวนรุนลงร้อยละ 25 ต่อปี รวมทั้งมีการควบคุมและเฝ้าระวังให้มีการทำประมงอวนรุน ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลาตอนนอก คิดเป็นพื้นที่ 136,375 ไร่ และผลลัพธ์ของโครงการคือจำนวนผู้กระทำความผิดกฎหมายด้านการประมงลดลง และทรัพยากรประมง และแหล่งทำการประมงได้รับการฟื้นฟู ทำให้ชาวประมง ชุมชนประมง โดยรอบทะเลสาบมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลการดำเนินงานในปี 2555 นั้น พบว่า เรือประมงอวนรุนเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยขณะทำการจับกุมผู้กระทำความผิด กลุ่มชาวประมงอวนรุนจะรวมกลุ่มกันต่อสู้ขัดขวางการจับกุม และแย่งชิงผู้ต้องหาพร้อมของกลาง อีกทั้งสภาพพื้นที่ทะเลสาบที่ตื้นเขิน และมีโขงกีดขวางทางเดินเรือ ทำให้เรือและเครื่องยนต์เกิดความเสียหาย ต้องเสียงบประมาณในการซ่อมแซมที่สูง งบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สำหรับควบคุมพื้นที่ให้ทั่วถึงได้ทั้งหมด

จากปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น ทางศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่างจังหวัดสงขลา จึงอยากเสนอว่า ให้พนักงานสอบสวน เฝ้าระวังติดตามดำเนินคดีกับกลุ่มผู้ทำผิดกฎหมายประมงและผู้แย่งชิงตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลาง ตามที่ได้แจ้งความคดีไว้แล้ว มาดำเนินคดีโดยเร็ว ตลอดจนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา ร่วมบูรณาการการทำงานเพื่อจัดระเบียบเครื่องมือประมงที่ และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายการประมง พร้อมทั้งขอสนับสนุนงบประมาณ เจ้าหน้าที่ และวัสดุอุปกรณ์จากรัฐบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความทั่วถึง และความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

...จึงอยากฝากถึงเรืออวนรุน...เลิกเสียเถิดครับ...อย่าเอาเปรียบเพื่อนร่วมอาชีพเลย ทรัพยากรมีเพียงพอให้ทุกคน แต่ไม่เคยพอสำหรับคนโลภเพียงหนึ่งคน...

“ อวนรุนจะหมดไป ต้องร่วมมือกันปราบปราม ทรัพยากรจะยั่งยืน ร่วมจัดการงานประมง ”

หากพบเห็นการทำประมงที่ผิดกฎหมาย โปรดแจ้ง
ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดสงขลา
โทร. 074-331442 email: fisherysongkhla@hotmail.com
เว็บไซต์ <http://www.fisheries.go.th/mfp-songkhla/index1.html>

วริบติกรมประมง ดร.วิมล จันทรโรทัย เยี่ยมชมกิจการแพปลาชุมชนบ้านคูขุด

ในโอกาสที่ท่านอธิบดีกรมประมง ดร.วิมล จันทรโรทัย ได้มาร่วมเปิดงาน “แม่ผู้สร้างบ้านปลาใหญ่” เพื่อสำนึกถึงพระมหากรุณาธิคุณขององค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยการสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยสัตว์ทะเล (ปะการังเทียม) เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2555 ณ อนุเสาวรีย์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ หลังจากนั้นในช่วงบ่าย ท่านได้เดินทางไปเยี่ยมชมกิจการแพปลาชุมชนบ้านคูขุด ต.คูขุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา โดยมีคุณนิทัศน์ แก้วศรี ประธานแพปลาชุมชนบ้านคูขุด และสมาชิกให้การต้อนรับ และคุณนิทัศน์ แก้วศรี

ได้กล่าวรายงานถึงความเป็นมาและผลการดำเนินงาน ของกิจการแพปลาชุมชนที่ผ่านมา หลังจากนั้นท่านอธิบดีได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและกล่าวชื่นชม ผลการทำงานของแพปลาชุมชนบ้านคูขุด หลังจากนั้นได้ดูงานกิจการแพปลาชุมชนในการรับซื้อชายส์ตัวน้ำ ที่กลุ่มสมาชิกชาว ประมงนำมาขาย พร้อมกับทิ้งท้ายในเรื่องการจัดการประมงว่า ควรเปิดโอกาสให้ชาวประมงในชุมชนอื่นๆ สามารถเข้ามาจับได้ ด้วย โดยให้เคารพกฎกติกาในการทำประมงในเขตฟาร์มทะเลของแต่ละชุมชน ทั้งนี้เพื่อแบ่งปันทรัพยากรประมงและความ

รักนยู กมพลกรัง

ภาพที่ 13 ภาพจดหมายข่าวโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงฯ ฉบับที่ 1/2555-4/2555

๒. โครงการบริหารจัดการพื้นที่และควบคุมเครื่องมือประมงผิดกฎหมาย

๒.๑ ศูนย์บริหารจัดการประมงทะเลภาคใต้ตอนล่าง

ได้ดำเนินการควบคุมการทำประมง จำนวน ๑๐ วันต่อเดือน รวม ๑๒๐ ครั้ง พบคดีการใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมาย ๒๒ คดี ผู้ต้องหา ๓๐ ราย พร้อมมีการจัดตั้งแกนนำเครือข่าย

ปัญหาและอุปสรรค

๑. เรือสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ โดรนเรือผู้ต้องหาชนเสียหาย จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม
๒. ยานพาหนะด้านรถยนต์ : จำเป็นต้องใช้รถยนต์ขับเคลื่อน ๔ ล้อ ในการคุมตัวผู้ต้องหาและออกตรวจพื้นที่จุดสกัด
๓. บุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ให้ทั่วถึง
๔. งบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติการควบคุมการกระทำผิดกฎหมาย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายด้านน้ำมันเชื้อเพลิง

๒.๒ หน่วยบริหารจัดการประมงน้ำจืดพัทลุง

ได้ดำเนินการควบคุมการทำประมง พบคดีการใช้เครื่องมือผิดกฎหมาย ได้แก่

๑. คดีใช้เครื่องมือทำการประมงในช่วงฤดูปลาน้ำจืดมีไข่ ทำการตรวจยึดเครื่องมือข่ายลอยในช่วงปลาน้ำจืดมีไข่ บริเวณคลองบ้านกลาง ม.๒ ต. พนางตุง อ.เมือง จ.พัทลุง จำนวน ๒ ผืน ยาวประมาณ ๒๕๐ เมตร บริเวณเขตที่รักษาพืชพันธุ์อ่าววงเก ม. ๑, ๓ ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง

๒. คดีใช้เครื่องมือทำการประมงด้วยเครื่องมืออวนล้อมจับ ทำการตรวจยึดเครื่องมืออวนล้อมจับบริเวณทะเลสาบสงขลา ม.๗, ๘ ต.ลำปำ อ.เมือง จ.พัทลุง ตรวจยึดเครื่องมือประเภทอวนล้อมจับ จำนวน ๕ คดี ๗ ปาก ท้องที่หมู่ ๗, ๑๑ ตำบลลำปำ อำเภอเมือง และ หมู่ ๔, ๖ ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง หมู่ ๒, ๓ ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

๓. คดีใช้เครื่องมือทำการประมงในเขตที่รักษาพืชพันธุ์ ตรวจยึดเครื่องมือไซกั้งและลอบ ในเขตที่รักษาพืชพันธุ์คูชุด ม.๓-๗ ต.คูชุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา ตรวจยึดเครื่องมือข่ายล้อมประกอบเครื่องมือกระทุ้งน้ำ ในทะเลสาบสงขลา บริเวณ ม. ๑ ต.กระแสดินธุ์ อ.กระแสดินธุ์ จ.สงขลา ตรวจยึดเครื่องมือข่ายลอยและไซในเขตที่รักษาพืชพันธุ์ลำปำ ต.ลำปำ อ.เมือง จ.พัทลุง และที่รักษาพืชพันธุ์อ่าววงเก ต.จองถนน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง จำนวน ๑๒ ผืน รวมความยาวประมาณ ๑,๐๐๐ เมตร และไซดักปลา ๒๐ ลูก ทำการรื้อถอนเครื่องมือไซนั่ง บริเวณที่รักษาพืชพันธุ์บ้านคูชุด ม.๓-๗ ต.คูชุด อ.สทิงพระ จ.สงขลา ตรวจยึดเครื่องมือไซกั้งและเบ็ดราว ในเขตที่รักษาพืชพันธุ์อ่าวเจ้า หมู่ ๒ ต.พนางตุง อ.ควนขนุน จ.พัทลุง ตรวจยึดเครื่องมือประเภทข่ายลอยบริเวณที่รักษาพืชพันธุ์บ้านเกาะโคบ หมู่ ๔ ตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง

๔. คดีใช้เครื่องมือโพงพางทำการประมง ทำการรื้อถอน/ตรวจยึดเครื่องมือโพงพาง บ้านโคกขาม ม.๒ ต.เขาชัยสน อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง บ้านควนกุฎ ม. ๑๕ และ ๑๖ ต. ควนมะพร้าว อ.เมือง จ.พัทลุง

ภาพที่ ๑๔ กิจกรรมการควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมายและแสดงเขตที่รักษาพืชน้ำจืด

๓. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

หน่วยงานรับผิดชอบ : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง

แผน : ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 1 ศูนย์

ผล : ได้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 1 ศูนย์ ซึ่งตั้งอยู่ที่สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง อ.เมือง จ.สงขลา และเผยแพร่ข้อมูลที่เว็บไซต์ <http://www.sklonline.com> ในศูนย์ประกอบด้วย

1. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

1.1 ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ArcView 3.3 และ Arc/GIS 9.1 ซึ่งทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีระบบปฏิบัติการ Windows XP สามารถพิมพ์แผนที่ตั้งแต่ขนาด A4 ถึง A0 ได้โดยเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ทหน้ากว้าง 42 นิ้ว รุ่น Designjet 500

1.2 ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (ระบบพิกัด UTM, Map datum: WGS84, Indian 1975) ได้รวบรวมข้อมูลภูมิสารสนเทศทั้งด้านข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลด้านประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้แก่ ไซนัง โพงพาง พื้นที่นากุ้ง พื้นที่นากุ้งรายฟาร์มจังหวัดพัทลุง กระจังเลี้ยงปลาเปลี่ยนแปลงในทะเลสาบสงขลา และคลองนาทับ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ (ท่าขึ้นสัตว์น้ำ) เขตฟาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา คุณภาพน้ำทะเลสาบสงขลารายปีระหว่าง 2546-2550 ใน 15 พารามิเตอร์ (73 ชั้นข้อมูล) คุณภาพน้ำ ตะกอนดิน และความขรุขระสัตว์หน้าดิน บริเวณทะเลสาบสงขลาตอนกลาง จุดวางปะการังเทียมระหว่างปี 2526-2552 และการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำจากท่าขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา ปี 2549, 2552 2553 และ 2554 นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงข้อมูลเขตฟาร์มทะเลที่สถาบันฯ ดำเนินการปี 2555 ดังภาพที่ 15

1.3 ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้งาน (Operator and User) ได้พัฒนาบุคลากรโดยเข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งจัดโดย สทอภ. และศูนย์ภูมิภาคของ สทอภ. ในภาคใต้ และสถาบันฯ ให้ความร่วมมือในโครงการ “ระบบการจัดการสารสนเทศการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทย” ซึ่งเป็นโครงการให้ความร่วมมือระหว่าง FAO กับ กรมประมง

2. ระบบการสำรวจระยะไกล (RS: Remote Sensing)

ได้แก่โปรแกรม Erdas Imagine 8.7 (Professional) มาใช้ในการแปลภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น พื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงปลาในกระจัง การทำการประมง เช่น เครื่องมือประมง โพงพาง และไซนัง เป็นต้น

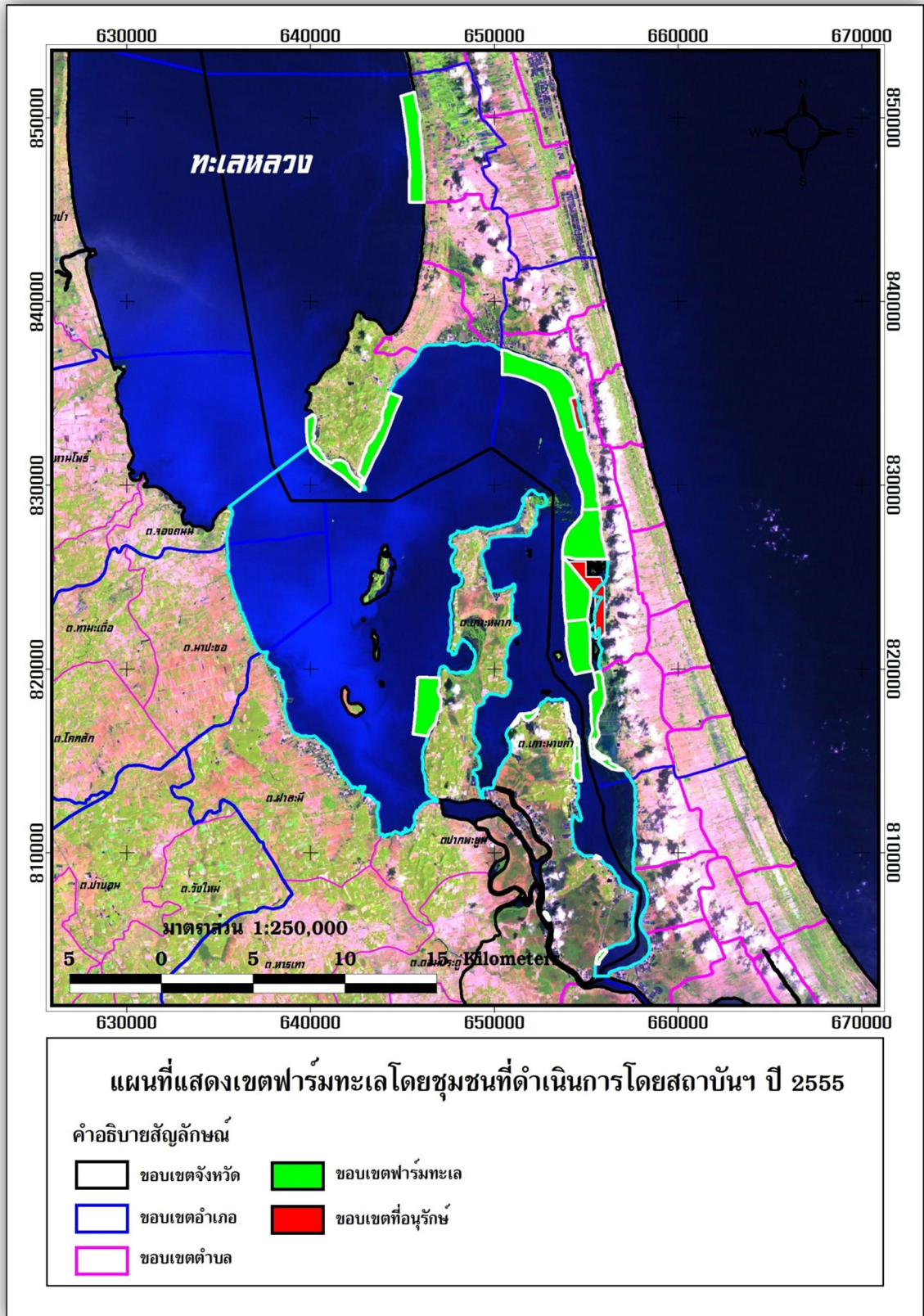
3. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS: Global Positioning System)

โดยใช้เครื่อง GPS ยี่ห้อ GARMIN รุ่น GPSmap 76CS ซึ่งมีค่าความถูกต้องทางราบ ± 15 เมตร นำมาใช้ในการบันทึกค่าพิกัดภูมิศาสตร์ในการสำรวจภาคสนาม เช่น ขอบเขตที่อนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ขอบเขตฟาร์มทะเล ขอบเขตฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล และ จุดสำรวจผลผลิตสัตว์น้ำ เป็นต้น

4. การเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

เผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ <http://www.sklonline.com> โดยปีนี้ได้เปลี่ยนโฮสและปรับปรุงรูปแบบเว็บไซต์ ซึ่งใช้โปรแกรม Joomla ในการจัดการเนื้อหาเว็บไซต์ ในรูปแบบสารสนเทศต่าง ๆ เช่น บทความ ข่าวสารความ

เคลื่อนไหวของกิจกรรมต่างๆ แพลตฟอร์ม โพสต์เตอร์ แบนเนอร์ โบชัวร์ จดหมายข่าว และวิดีโอ เป็นต้น โดยมีสถิติผู้เข้าเว็บไซต์ในปี 2555 (ต.ค.54-ก.ค.55) จาก Truehits 1,760 Unique IPs และมียอดผู้เข้าชมเว็บไซต์สะสม 17,016 ครั้ง นอกจากนี้ได้สนับสนุนกิจกรรมและโครงการอื่นๆ ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เช่น โครงการจัดระเบียบเครื่องมือประมง และกำหนดแนวร่องน้ำ และงานวิจัย เป็นต้น และให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลแก่นักศึกษา และหน่วยงานราชการอื่น ๆ

ภาพที่ ๑๕ แสดงเขตฟาร์มทะเลที่สถาบันฯ ดำเนินการปี ๒๕๕๕

๔. โครงการการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

๔.๑ กิจกรรมวิจัยวิถีชีวิตสัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

๔.๑.๑ ศึกษาชีววิทยาการสืบพันธุ์ของปลาที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

หน่วยงาน : สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ได้ศึกษาชีววิทยาการสืบพันธุ์ของปลาที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์จำนวน ๑ ชนิด คือ ปลากรดขี้ลิง (ภาพที่ ๑๖)

ภาพที่ ๑๖ ปลากดขี้ลิง

ข้อมูลทั่วไป :

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hexanematichthys sagor* (Hamilton, ๑๘๒๒)

ชื่อสามัญภาษาไทย : ปลากดขี้ลิง

ชื่อสามัญภาษาอังกฤษ : Sagor catfish

ลักษณะ : ปลากดขี้ลิงเป็นปลาในกลุ่ม catfish ไม่มีเกล็ด ลำตัวยาว ส่วนหัวแบนกว้าง บนหัวขรุขระ ครีบหลัง และครีบอกมีก้านครีบแข็งขนาดใหญ่ ๑ ก้าน ฟันบนขากรรไกรเป็นแถบแคบๆ มีฟันบนเพดานปากข้างละ ๒ กลุ่มเป็นรูปไข่ กลุ่มในมีขนาดครึ่งหนึ่งของกลุ่มนอก บริเวณหัวและหลังมีสีเทาปนเขียวมีแถบสีเทาจางขนาดใหญ่พาดขวางลำตัวหลายแถบ ครีบต่างๆ ใส ตัวเต็มวัยมีขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ ๔๕ เซนติเมตร

นิเวศวิทยา : อาศัยอยู่ในน้ำกร่อย และน้ำทะเล บริเวณแนวชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะบริเวณปากคลองที่ไหลลงสู่ทะเล และอาจจะขึ้นไปในแม่น้ำที่มีความเค็มต่ำซึ่งได้รับอิทธิพลจากน้ำขึ้นน้ำลงเป็นปลาที่มีการอพยพไปมาระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็มตามช่วงชีวิต หากินบนพื้นท้องน้ำ อาหารได้แก่สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังและปลาขนาดเล็ก

การแพร่กระจาย : ทะเลสาบตอนกลาง ทะเลสาบตอนล่าง ปากทะเลสาบ และชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ข้อมูลชีววิทยาการสืบพันธุ์บางประการ :

ข้อมูล	เพศผู้	เพศเมีย
๑. น้ำหนักปลาวัยเจริญพันธุ์ (กรัม)	๔๖๐-๘๒๐	๘๐๐-๒,๙๐๐
๒. ความยาวเหยียดวัยเจริญพันธุ์ (ซม.)	๓๗-๔๕	๓๖-๖๐
๓. ดัชนีความสมบูรณ์เพศ (%)	๐.๑๔-๐.๒๕	๒.๙๔-๑๓.๔๐
๔. ปริมาณน้ำเชื้อ (มล.)	๐.๔-๑.๕	-
๕. ความตกไข่ (ฟอง)	-	๔๕-๙๗
๖. ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของไข่ (ซม.)	-	๑.๐-๑.๖

ภาพที่ ๑๗ ไข่และรังไข่ปลาตกไข่ซึ่งมีความสมบูรณ์เพศ ระยะที่ ๕ (gravid stage)

ภาพที่ ๑๘ อวัยวะปลาตกไข่ซึ่งมีความสมบูรณ์เพศ

๔.๑.๒ การศึกษาเทคนิคการอนุบาลปลากะพงดำให้ได้ปริมาณมาก

ได้ทำการศึกษาเทคนิคการอนุบาลลูกปลากะพงดำ พบว่า อัตรารอดของลูกปลากะพงดำ ขนาดวัยรุ่น (ขนาด ๑.๕-๒.๐ นิ้ว) ยัง <๑ เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากลูกปลาที่มีอัตราการตายสูงในช่วงอายุ ๑๐ วัน แรกหลังจากฟักเป็นตัว (ศึกษาวิจัยการเพาะพันธุ์จำนวน ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ได้ลูกปลาแรกฟักประมาณ ๑.๕ ล้านตัว อัตราการผสม ๕๒.๓ เปอร์เซ็นต์ และอัตราการฟัก ๗๔.๘ เปอร์เซ็นต์

ครั้งที่ ๒ ได้ลูกปลาแรกฟักประมาณ ๑.๕ แสนตัว อัตราการผสม ๓.๐๙ เปอร์เซ็นต์ และอัตราการฟัก ๙๔.๑ เปอร์เซ็นต์

ในปี ๒๕๕๕ ยังไม่สามารถผลิตลูกปลาวัยรุ่นได้เนื่องจากลูกปลาได้ตายไปทั้งหมดเมื่ออายุ ๕-๗ วัน ทั้งนี้ส่วนหนึ่ง อาจเนื่องมาจากเกิดการปนเปื้อนของโคพิพอดกลุ่มที่ทำร้ายลูกปลาในโรติเฟอร์ หรืออาจเกิดจากเทคนิคการอนุบาลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งต้องดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไปเพื่อเพิ่มอัตราการรอดของลูกปลาให้สูงขึ้น

ภาพที่ ๑๙ ลูกปลากะพงดำวัยรุ่นขนาด ๑.๕-๒.๐ นิ้ว

๔.๒ กิจกรรมเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ให้มีจำนวนมากขึ้น โดยมีเป้าหมายทั้งหมด ๖ ล้านตัว

๔.๒.๑ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ ได้แก่ ปลาแก้มขี้ ๖๐๐,๐๐๐ ตัว ปลาแขยงนวล ๑๘๐,๐๐๐ ตัว ปลาชะโอน ๕๐,๐๐๐ ตัว ปลาดุกดำ ๔๙,๐๐๐ ตัว ปลาดุกลำพัน ๒๕,๐๐๐ ตัว และปลาแรด ๑๑,๐๐๐ ตัว รวมทั้งหมด ๙๑๕,๐๐๐ ตัว

ปลาดุกด้าน

ปลาแขยงนวล

ปลาแก้มช้ำ

ปลาแรด

ปลาชะโอน

ปลาดุกร้าพัน

ภาพที่ ๒๐ สัตว์น้ำใกล้สูญพันธุ์ที่ทำการเพาะพันธุ์และปล่อยลงสู่ทะเลสาบสงขลา

๔.๒.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ได้ผลิตปลาลำปำ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ตัว รวมจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ ล้านตัว

ภาพที่ ๒๑ ปลาลำปำ หรือ ปลากระแห

๔.๒.๓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช ได้ผลิตพันธุ์ปลาดุกอูย ๒๐๐,๐๐๐ ตัว ปลาหมอไทย ๒๐๐,๐๐๐ ตัว และปลาตะเพียนขาว ๓,๖๐๐,๐๐๐ ตัว รวมจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ ตัว

ปลาดุกอูย

ปลาหมอไทย

ปลาตะเพียนขาว

ภาพที่ ๒๒ ภาพปลาดุกอูย ปลาหมอไทย และปลาตะเพียนขาว

๕. โครงการการจัดการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและสัตว์น้ำอื่น ๆ ให้ยั่งยืนในพื้นที่นากุ้งทิ้งร้าง

๕.๑ กิจกรรมสำรวจพื้นที่นากุ้งทิ้งร้างให้กลับมาใช้ประโยชน์

ได้สำรวจพื้นที่นากุ้งร้างที่อยู่ในบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่กลับมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ รวมพื้นที่ที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ๑,๑๖๓ ไร่ เช่น

๑. นำบ่อกุ้งร้างกลับมาใช้เลี้ยงกุ้งทะเลใหม่ จำนวน ๒๐ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๕๐๓ ไร่
๒. นำบ่อกุ้งร้างกลับมาเลี้ยงปลาชนิดต่างๆทั้งหมด ๕๓ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๕๐๒ ไร่
๓. นำบ่อกุ้งร้างกลับมาปลูกปาล์มทั้งหมด ๒๐ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๑๕๘ ไร่

๕.๒ กิจกรรมธนาคารสัตว์น้ำเพื่อชุมชน

ได้จัดกิจกรรมธนาคารสัตว์น้ำเพื่อชุมชน โดยปล่อยกุ้งก้ามกรามที่มีไข่แก่ลงในกระชังที่ได้ขึงไว้บริเวณพื้นที่ทะเลสาบตอนนอก รอให้แม่กุ้งก้ามกรามสลัดไข่ก่อนแล้วอนุบาลลูกกุ้งต่อไปประมาณ ๑ เดือนก่อนปล่อยลูกกุ้งก้ามกรามลงสู่ทะเลสาบ จำนวน ๒ แห่ง คือ

- จุดที่ ๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

๕.๓ กิจกรรมการศึกษาความเหมาะสมของสัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ที่จะนำมาเลี้ยงในนากุ้งร้าง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามร่วมกับปลาหับทิม
๒. เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการใช้พื้นที่นากุ้งร้างให้เป็นประโยชน์

จากการศึกษาการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามร่วมกับปลาหับทิมในนากุ้งร้างในครั้งนี้ โดยปล่อยปลาหับทิมขนาด ๒-๓ เซนติเมตร จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ตัว และกุ้งก้ามกรามขนาด ๗๐๐ ตัว/กก. จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว เลี้ยงเป็นระยะเวลา ๘๖ วัน พบว่า ปลาที่มีอัตราการรอดประมาณ ๓๕% ส่วนกุ้งก้ามกรามมีอัตราการรอดประมาณ ๒๕ % จากการเลี้ยงในครั้งนี้เกษตรกรพบกับสถานะขาดทุนเป็นเงิน ๖๒,๑๕๙ บาท เนื่องจากสภาพน้ำในบ่อมีความขุ่นมาก โดยมีความโปร่งแสงของน้ำอยู่ที่ประมาณ ๕ เซนติเมตร ทำให้ปลาหับทิมที่เลี้ยงทยอยตายเช่นเดียวกับกุ้งก้ามกรามที่ทยอยตายเรื่อยๆเช่นกัน โดยพบกุ้งที่ตายมีลักษณะเหงือกค่อนข้างดำ เนื่องจากมีตะกอนเข้าไปเกาะที่เหงือก การที่น้ำมีความขุ่นมากเกิดจากเกษตรกรเตรียมบ่อและน้ำไม่ดี รวมทั้งตรวจพบระหว่างการเลี้ยงว่าดินพื้นบ่อเน่าเสียเนื่องจากไม่ได้ตากบ่อนการเลี้ยง ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพน้ำ

ระหว่างการทดลองเลี้ยง พบว่า สภาพของน้ำเป็นน้ำจืด พีเอช มีค่า ๗.๑๑-๗.๖๒ อุณหภูมิ ๒๙.๑-๒๙.๕ องศาเซลเซียส ค่าอัลคาไลน์ที่ ๔๒-๑๔๑ มิลลิกรัมต่อลิตร ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ ๔ - ๕.๗ มิลลิกรัมต่อลิตร แอมโมเนีย ๐.๑๑๒ - ๐.๖๗๓ มิลลิกรัมต่อลิตร ไนโตรที่ ๐.๐๖๓ -๐.๑๘๕ มิลลิกรัมต่อลิตร ไนเตรท ๐.๒๖๑ - ๐.๙๐๗ มิลลิกรัมต่อลิตร

ตารางที่ ๘ ผลการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามร่วมกับปลาตะเพียน

รายละเอียด	ชนิดสัตว์น้ำ	
	กุ้งก้ามกราม	ปลาตะเพียน
ระยะเวลาเลี้ยง (วัน)	๘๖	๘๖
จำนวนสัตว์น้ำที่ปล่อย (ตัว)	๑๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
ปริมาณผลผลิต (กก.)	๗๓.๒๕	๓,๕๑๐
ขนาด (ตัว/กก.)	๓๕	๑๐
ราคาขาย (บาท/กก.)	๑๖๐	๗๐
อัตราการรอดตาย (%)	๒๕	๓๕

ตารางที่ ๙ ต้นทุนและผลกำไรของการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามร่วมกับปลาตะเพียน

รายการ	ค่าใช้จ่าย (ต้นทุน)	รายรับ
ค่าพันธุ์ปลาตะเพียน (บาท)	๘๐,๐๐๐	-
ค่าพันธุ์กุ้งก้ามกราม (บาท)	๑๐,๐๐๐	-
ค่าอาหาร (บาท)	๑๕๙,๐๐๒	-
ค่าปุ๋ย (บาท)	๑๐,๐๔๙	-
ค่าน้ำมัน (บาท)	๑๖,๖๕๒	-
ค่าแก๊ส (บาท)	๒๗,๑๖๒	-
ค่าอุปกรณ์อื่นๆ (บาท)	๑๖,๗๑๔	-
ค่าขายปลา	-	๒๔๕,๗๐๐
ค่าขายกุ้ง	-	๑๑,๗๒๐
รวม	๓๑๙,๕๗๙	๒๕๗,๔๒๐
ขาดทุน	-	๖๒,๑๕๙

๖. โครงการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย

สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงพร้อมกับปรับเปลี่ยนและส่งเสริมอาชีพให้ผู้ได้รับผลกระทบโดยให้ยุติการใช้เครื่องมือไซ้และไซ้แม่กึ่ง ที่ชุมชนตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ประชุมหารือและสร้างข้อตกลงร่วมกับชาวประมงในการปรับเปลี่ยนการใช้เครื่องมือประมง ๒๐ ราย จำนวน ๒๕๑ ช่าง

๗. โครงการจัดการเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังในแหล่งน้ำที่เหมาะสม

สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในปี ๒๕๕๕ โครงการการจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ในแหล่งน้ำที่เหมาะสม ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมย่อย ได้แก่

๑. การศึกษาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง
๒. การศึกษาทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมีผลตอบแทนดี
๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
๔. การตรวจสอบสารตกค้างและยาปฏิชีวนะในสัตว์น้ำ

๗.๑ การสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการเลี้ยงปลาในกระชัง

ในปี ๒๕๕๕ ได้เลือกพื้นที่ชายฝั่งทะเลบริเวณหน้าสถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ม. ๓ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่เดิมที่ได้ดำเนินการในปี ๒๕๕๔ เนื่องจากบริเวณนี้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีความลึกอยู่ในช่วง ๕.๐-๖.๐ เมตร มีกระแสน้ำไหลเวียนดี โดยเฉพาะในช่วงน้ำขึ้น-น้ำลง คุณภาพน้ำมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาในกระชัง มีความเค็มอยู่ในช่วง ๒๕-๓๐ ppt ออกซิเจนละลายมากกว่า ๔.๐ mg/l และ pH ๗.๘-๘.๕ แต่ทั้งนี้ต้องระวังเรื่องหอยแมลงภู่ที่จะมากาะกระชัง ในปีนี้ได้ใช้รูปแบบกระชังลอย โดยเป็นแพเหล็ก ๒ กระชัง ขนาดกระชัง ๕x๕x๒ เมตร และเป็นแพแบบ HDPE จำนวน ๒ กระชัง ขนาดกระชัง ๕x๕x๒ เมตร ภาพที่ ๒๓ โดยเลี้ยงปลากะพงขาว และปลากะรังดอกแดง เพราะว่าราคาดี โตเร็ว และมีความทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

ภาพที่ ๒๓ ซ้าย: แพเลี้ยงปลาแบบโครงเหล็ก และ ขวา: แพแบบ HDPE

๗.๒ การศึกษาทดลองเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ทำการศึกษาดลองเลี้ยงปลากะพงขาวบนแพแบบโครงเหล็ก ๒ กระชังๆ ละ ๖๕๐ ตัว ขนาด ๔-๕ นิ้ว ลูกปลามีน้ำหนักเฉลี่ย ๒๔ กรัม ความยาวเฉลี่ย ๑๑.๕ ซม. รวม ๑,๓๐๐ ตัว มีน้ำหนักรวม ๓๑.๒ กก. ลงกระชังวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และเลี้ยงปลากะรังดอกแดงบนแพแบบ HDPE ๒ กระชังๆ ละ ๕๐๐ ตัว ขนาด ๖-๗ นิ้ว ลูกปลามีน้ำหนักเฉลี่ย ๕๑ กรัม ความยาวเฉลี่ย ๑๕.๖ ซม. รวม ๑,๐๐๐ ตัว มีน้ำหนักรวม ๕๑ กก. ลงเลี้ยงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ รวมทั้งสิ้น ๔ กระชัง

ลำเลี้ยงปลาลงเลี้ยงในกระชัง โดยใส่ถึงลำเลี้ยงขนาด ๖๐ ลิตร แล้วนำลงเรือไปปล่อยที่กระชังที่เตรียมไว้ ภาพที่ ๒๔ การเลี้ยงปลากะพงขาวจะใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูปสำหรับปลาทะเล ส่วนปลากะรังดอกแดงจะใช้ปลาเบ็ดในการเลี้ยง เนื่องจากลูกพันธุ์ปลาได้จากการรวบรวมจากแหล่งธรรมชาติ ไม่ได้รับการฝึกให้กินอาหารเม็ดมาก่อน

หลังจากได้เลี้ยงไปประมาณ ๒ เดือน ได้ทำการสุ่มชั่งวัดปลากะพงขาวครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ (ระยะเวลาเลี้ยง ๕๒ วัน) พบว่า ปลากะพงขาวมีน้ำหนักเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๘ กรัม น้ำหนักรวม ๒ กระชัง โดยประมาณ ๑๔๒ กก. นอกจากนี้ได้ทำการเปลี่ยนกระชังใหม่ด้วย เนื่องจากมีหอยแมลงภู่มาเกาะกระชัง และได้คัดแยกขนาดปลาด้วยเช่นกัน ภาพที่ ๒๕

สำหรับปลากะรังดอกแดงนั้น เมื่อลงเลี้ยงไปได้ ๑๔ วัน พบว่า ปลาเริ่มตายมากขึ้น ซึ่งได้ตรวจวินิจฉัยเบื้องต้นไม่พบพาราไซต์ภายนอก แต่สังเกตปลาที่ตายแผ่นปิดเหงือกจะกางกว้างออกและมีตะกอนเกาะตามซี่เหงือกปลา ภาพที่ ๒๖ ซึ่งในขณะนั้นบริเวณชายฝั่งเก่าเสื่อม หาดชลาลัยศน์ กรมเจ้าท่าได้ทำการดูทรายจากท้องทะเลมาถมแต่งชายหาดที่ถูกกัดเซาะไป ทำให้เกิดตะกอนฟุ้งกระจายลอยมาตามกระแสน้ำ จึงสันนิษฐานว่าตะกอนและสารพิษต่างๆ ที่ฟุ้งกระจายมากับกระแสน้ำชายฝั่ง ส่งผลทำให้ปลากะรังดอกแดงตายในครั้งนี้ ภาพที่ ๒๗ จึงตัดสินใจนำปลากะรังดอกแดงขึ้นมาเลี้ยงบนฝั่ง จากการสุ่มชั่งวัดเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม

๒๕๕๕ พบว่า ปลา มีน้ำหนักเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น ๘๑ กรัม เหลือปลาประมาณ ๗๐๐ ตัว น้ำหนักรวมโดยประมาณ ๖๑ กก.

ภาพที่ ๒๔ ซ้าย : การชั่งวัดลูกปลา และขวา : การลำเลียงลูกปลาลงเลี้ยงในกระชัง

ภาพที่ ๒๕ ซ้าย : การสูบลูกปลา และขวา : ทำการเปลี่ยนกระชังเนื่องจากหอยแมลงภูเกาะ

ภาพที่ ๒๖ ซ้าย : ลูกปลากะรังดอกแดงเพิ่งตาย และขวา : ตะกอนแขวนลอยเกาะตามซี่เหงือกปลา

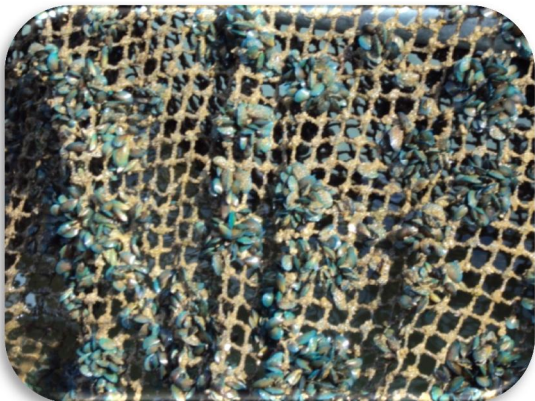
ภาพที่ ๒๗ กรมเจ้าท่าสงขลาตรวจทรายชายฝั่งมาถมนั่งชายหาดชลาทัศน์บริเวณบ้านเก้าเส้ง

<http://news.hatyaik.com/?p=๑๔๔๖๖๗>

http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=๑๓๔๑๑๕๑๐๐&grp_id=๐๒&catid=๐๒

๗.๓ การติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านผลผลิตและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในปีนีส์ถาบันฯ ได้ดำเนินการเลี้ยงเอง โดยปล่อยปลากะพงขาว ในอัตราความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้นคือ ๖๕๐ ตัว/กระชัง และได้เพิ่มแพแบบ HDPE เพิ่มขึ้นมา ซึ่งพบว่า สามารถทำการเลี้ยงปลาในกระชังได้ดี เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสามารถให้อาหาร เปลี่ยนกระชัง และจับปลา ได้สะดวกขึ้น โครงสร้างมีความทนทานต่อคลื่นลม แสงแดด วัสดุทำจากท่อพลาสติกชนิด HDPE แต่จะพบว่าท่อบางเส้นจะมีการบิดไปมาได้ และในปีนีเราก้พบว่ามึลูกหอยแมลงภู่ มาเกาะกระชังเป็นจำนวนมากเช่นกัน จึงต้องทำการเปลี่ยนกระชังบ่อยขึ้นและใช้แรงงานมากขึ้นด้วย ภาพที่ ๒๘ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเลี้ยงปลาในกระชังในบริเวณนี้

ภาพที่ ๒๘ ซ้าย : ลูกหอยแมลงภู่ที่มาเกาะกระชัง และขวา : การเปลี่ยนกระชัง

นอกจากนี้พบว่า ในวันที่มีลมพายุพัดแรง จะทำให้สมอที่ยึดแพเลี้ยงปลาไว้มีการเคลื่อนตัว ทำให้ต้องเพิ่มขนาดสมอให้ใหญ่ขึ้น และผูกเชือกสมอให้ยาวพอสมควร ในปีนี้นับว่าฤดูกาลมีการแปรปรวนมากเช่นกัน ซึ่งจะต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ทั้งคลื่นและลม

สำหรับเรื่องโรคปลานั้น พบว่า ไม่ค่อยพบปลาที่เป็นโรคนานัก แต่ปลากะพงขาวจะมีตายบางแต่ไม่มากนัก ส่วนปลากะรังดอกแดงที่ตายนั้น ไม่น่าจะมาจากการเป็นโรคปลา

ผลผลิตในปีสำหรับปลากะพงขาวน่าจะได้ผลดี ประมาณน้ำหนักเฉลี่ย ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ประมาณ ๓๐๐ กรัม เหลือปลาประมาณ ๑,๐๐๐ ตัว จะมีน้ำหนักรวมประมาณ ๓๐๐ กก. ส่วนปลากะรังดอกแดงคาดว่าจะได้ผลผลิตน้อยกว่าปลากะพงขาว เนื่องจากโตช้ากว่า และอัตราการตายน้อยกว่า

๗.๔ การตรวจสอบสารตกค้างและยาปฏิชีวนะในสัตว์น้ำ

กิจกรรมที่ ๑ ตรวจสอบสารตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ โดยเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำครอบคลุมทั้งทะเลสาบสงขลา ได้แก่ กุ้ง หอย ปู และปลา เพื่อวิเคราะห์สารตกค้างประเภท ออกซีเตตราไซคลินด้วยเทคนิค HPLC ยาโคลแรมฟินิคอล และฟลูโอโรควินโนโลนด้วยเทคนิค ELISA ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ จำนวน ๓๖ ตัวอย่าง/ครั้ง โดยสุ่มเก็บตัวอย่างทุก ๒ เดือน ส่วนตรวจสอบกลุ่มมาลาโคกรีน และกลุ่มไนโตรฟูแรนด้วยเทคนิค LCMSMS จำนวน ๒ ครั้งต่อปี

กิจกรรมที่ ๒ บริการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา และตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำเบื้องต้น ได้แก่ พีเอช อุณหภูมิ ความเค็ม อัลคาไลน์นิตี แอมโมเนียรวม และไนไตรท์ โดยสุ่มตรวจ ๒ เดือนครั้ง ตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึง สิงหาคม ๒๕๕๕

จุดเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำ ตัวอย่างน้ำ และบริการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำ จากแหล่งธรรมชาติในทะเลสาบสงขลา จำนวน ๑๒ จุด ดังนี้

- จุดที่ ๑ ตำบลปากพะยูน อำเภอกาบังพะยูน จังหวัดพัทลุง
- จุดที่ ๒ ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๓ ตำบลเกาะใหญ่ อำเภอกะระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๔ ตำบลคลองรี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๕ ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๖ ตำบลปากร่อ อำเภอลิงหนคร จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๗ ตำบลควนโส อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๘ ตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๙ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๑๐ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๑๑ ตำบลหัวเขา อำเภอลิงหนคร จังหวัดสงขลา
- จุดที่ ๑๒ ตำบลป่าขาด อำเภอลิงหนคร จังหวัดสงขลา

ผลการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ ๑ ตรวจยาคตกค้างในสัตว์น้ำธรรมชาติ จำนวน ๒๑๖ ตัวอย่าง เป็นปลา ๑๐๖ ตัวอย่าง ได้แก่ ปลากดขี้ลิง ปลาดุกทะเล ปลาทูอ่อนหนวดแข็ง ปลากดน้ำจืด และปลากดเหลือง กุ้ง ๑๐๗ ตัวอย่าง ได้แก่ กุ้งหางแดง กุ้งกุลาดำ กุ้งขาว กุ้งก้ามกราม กุ้งหัวแข็งและกุ้งตะเข็บ และปู ๓ ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น ๗๙๒ ตัวอย่าง พบว่า ยาปฏิชีวนะตกค้างกลุ่มไนโตรฟูแรนที่เกินค่า MRL จำนวน ๑ ตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ ๑๐

กิจกรรมที่ ๒ บริการตรวจวินิจฉัยโรคสัตว์น้ำให้กับเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา จำนวน ๒๔๖ ราย พบปลาป่วย จำนวน ๒๑ ราย และตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทั้ง ๑๒ จุด จำนวน ๖ ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่เลี้ยงปลากะพงขาวในกระชัง สาเหตุจากการติดเชื้อปรสิต เช่น ปลิงใส ปลามีอาการเก็ดหลุด มีแผลบริเวณท้อง ลำตัวและโคนหาง จะมีการเกิดในเดือนสิงหาคม เดือนธันวาคมและเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับคุณภาพน้ำในคลองสาขารอบทะเลสาบ ทั้ง ๑๒ จุด มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ ๑๐ แสดงปริมาณยาปฏิชีวนะตกค้างชนิดต่างๆ ในสัตว์น้ำธรรมชาติรอบทะเลสาบสงขลา ปี ๒๕๕๕

ชนิดยาปฏิชีวนะ	จำนวนตัวอย่าง	เกินค่า LOD/ จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็น (%)	เกินค่า MRL/ จำนวนตัวอย่าง	คิดเป็น (%)
Chloramphenical	๒๑๖	๐.๐๑ (µg/kg)/๑	๐.๔๖	๐.๑ (µg/kg)/๐	๐
Oxytetracyclines	๒๑๖	๐.๐๑ (µg/kg)/๒	๐.๙๓	๐.๑ (µg/kg)/๐	๐
Fluoroquinolones	๒๑๖	๐.๓ (µg/kg)/๑๕๗	๗๒.๖๘	๑๕ (µg/kg)/๐	๐
Malachite qreen	๗๒	๐.๐๑ (µg/kg)/๐	๐	๐.๘ (µg/kg)/๐	๐
Leuco-malachite green	๗๒	๐.๐๑ (µg/kg)/๑	๑.๓๙	๐.๘ (µg/kg)/๐	๐
Nitrofurans	๗๒	๐.๐๓ (µg/kg)/๑๒	๑๖.๖	๐.๘ (µg/kg)/๒	๒.๗๘

หมายเหตุ : Limit of Detection (LOD) หมายถึง ความเข้มข้นต่ำสุดของสิ่งที่ต้องการหาในตัวอย่าง

Maximum Residues Limit (MRL) หมายถึง ปริมาณสารตกค้างสูงเกินค่าความปลอดภัย

สถานะการทำการประมงและผลการจับสัตว์น้ำในปี 2554 และ 2555

หลังการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

วารินทร์ ธนาสมหวัง^{1*} และอรัญญา อัครอารีย์²

¹ ราชการบริหารส่วนกลาง กรมประมง

² สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

บทคัดย่อ

การศึกษาสถานะการทำการประมงและผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มสัมภาษณ์ชาวประมง และเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ 50 ท่า รอบทะเลสาบ เดือนละ 1 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนธันวาคม 2555

ชาวประมงมีบ้านเรือนกระจายอยู่ตามริมรอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจำนวน 11,193 ครัวเรือน โดยอาศัยอยู่ใน 54 หมู่บ้าน 34 ตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำมีทั้งหมด 13 ชนิด โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และในปี 2555 จำนวน 11 ชนิด เครื่องมือประมงที่สำรวจพบ ได้แก่ ข่าย แห ไชนั้ง เบ็ด โพงพาง ไชนอน ไชปลา (พบเฉพาะปี 2554) ลอบปู (พบเฉพาะปี 2555) โม่ระ (พบเฉพาะปี 2555) ไชกุงนา ยอ (พบเฉพาะปี 2554) แนต และกระบอกไม้ไผ่ (พบเฉพาะปี 2555) ชนิดที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ ไชนอน ข่าย และเบ็ด

การประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา ในปี 2554 พบว่า ปริมาณการจับสัตว์น้ำอยู่ที่ 12,564.26 ตัน เครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด ได้แก่ ข่าย 6,752.40 ตัน รองลงมา ได้แก่ ไชนั้ง 2,706.41 ตัน และไชนอน 2,213.64 ตัน เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำมากที่สุด ได้แก่ ยอ และแห ซึ่งมีผลการจับต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) เฉลี่ย 0.850 และ 0.251 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ ในปี 2555 ปริมาณการจับสัตว์น้ำอยู่ที่ 14,146.24 ตัน โดยเครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด ได้แก่ ข่าย 5,936.53 ตัน ตามมาด้วย ไชนั้ง 2,899.80 ตัน ไชนอน 1,743.01 ตัน ลอบปู 1,961.32 ตัน และโพงพาง 1,055.66 ตัน ส่วนเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับมากที่สุด ได้แก่ แห ลอบปู และโพงพาง ซึ่งมีผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) เฉลี่ย 0.233, 0.153 และ 0.113 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ

การสำรวจชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่ท่าขึ้นสัตว์น้ำทั้ง 50 ท่า รอบทะเลสาบสงขลา ปรากฏว่า ในปี 2554 สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงมี 52 ชนิด ปริมาณรวม 1,373.45 ตัน ในปี 2555 สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงมี 75 ชนิด ปริมาณทั้งสิ้น 1,586.70 ตัน ในปี 2554 และ 2555 ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นที่ท่าเป็นผลผลิตจากทะเลสาบสงขลาตอนกลางมากที่สุด โดยมีสัดส่วน 37% ของปริมาณสัตว์น้ำขึ้นที่ท่าทั้งหมดทั้ง 2 ปี ผลผลิตจากทะเลหลวง (ทะเลสาบตอนบน) มีสัดส่วน 30% และ 19% จากทะเลสาบตอนนอก 23% และ 36% และจากทะเลน้อยมีสัดส่วนน้อยที่สุดเพียง 10% และ 8% ในปี 2554 และ 2555 ตามลำดับ

สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายที่เพิ่มขึ้นสัตว์น้ำในปี 2554 และ 2555 เป็นสัตว์น้ำที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ลงในทะเลสาบในปี 2553-2555 จำนวน 13 ชนิด จากที่ปล่อยจำนวนทั้งสิ้น 19 ชนิด โดยเป็นสัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และในปี 2555 จำนวน 12 ชนิด แต่ชนิดที่ผลผลิตเพิ่มขึ้นค่อนข้างชัดเจนจากการปล่อยลูกพันธุ์ในทะเลสาบ ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย ปลาดุกอูย ปลาดูเกียงขาว ปลาแขยงนวล และปลานวลจันทร์น้ำจืด ผลผลิตปูทะเลและปูม้าที่ขึ้นที่ท่าไม่น่าจะเป็นผลจากลูกปูที่ปล่อยโดยตรง แต่ลูกปูที่ปล่อยอาจเจริญเติบโตเป็นพ่อแม่พันธุ์และแพร่ขยายพันธุ์ในทะเลสาบ ผลผลิตปลากระพงขาว ปลาหมอไทย ปลาชะโอน และปลาแก้มช้ำมีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนลูกปลาที่ปล่อย ส่วนพันธุ์ปลาที่ปล่อยในทะเลสาบแต่ไม่พบผลผลิตขึ้นที่ท่า ได้แก่ ปลาลำปำ ปลาบ้า ปลาดูเกียงทอง ปลาดูก้าน ปลาดูกำพัน และปลาแรด

คำสำคัญ : สภาวะการทำการประมง ทรัพยากรประมง การฟื้นฟู ทะเลสาบสงขลา

*ผู้รับผิดชอบ : ชั้น 6 อาคารจุฬารามณ์ กรมประมง เขตจตุจักร กทม. 10900 โทร. 0-2562-0542

Fishery Status and Total Catch in Year 2011 and 2012 after Restoration of Fishery Resources in Songkhla Lake

Varin Tanasomwang^{1*} and Aranya Assava-aree²

¹Central Administrative Office, Department of Fisheries

²Coastal Aquaculture Research Institute, Coastal Fisheries Research and Development
Bureau, Department of Fisheries

Abstract

Study on fishery status and total catch in Songkla Lake in year 2011 and 2012 was carried out. Data from random interview of fishermen by using questionnaires and survey of aquatic animals trading at 50 fish landing points around the Lake were collected once a month from January 2011 to December 2012.

There were 11,193 fisherman households, from 54 villages of 34 sub districts, lived scattering around the Lake. Thirteen types of fishing gears have been used in the lake by which 10 types were found in 2011 and 11 types in 2012. The fishing gears included gill nets, cast nets, vertical cylinder traps, hooks and lines, set bag nets, horizontal cylinder traps, fish traps (found only in 2011), crab traps (found only in 2012), bamboo fence traps (found only in 2012), shrimp traps, lift nets (found only in 2011), shrimp push nets, and bamboo tubes (found only in 2012). Most commonly used fishing gears were horizontal cylinder traps, gill nets and hooks and lines.

Total catch from fishing efforts in the Lake was evaluated. The total volume was 12,564.26 metric tons in 2011. The three high catch volumes were made by gill nets, vertical cylinder traps and horizontal cylinder traps which catch volumes were 6,752.40, 2,706.41 and 2,213.64 metric tons, respectively. The two high efficient fishing gears were lift nets and cast nets where their average catch per unit effort (CPUE) were 0.850 and 0.251 kg/hr, respectively. In 2012, the total catch volume was 14,146.24 metric tons. The high catch volumes were made by gill nets, vertical cylinder traps, horizontal cylinder traps, crab traps and set bag nets which catch volumes were 5,936.53, 2,899.80, 1,743.01, 1,961.32 and 1,055.66 metric tons, respectively. The three high efficient fishing gears included cast nets, crab traps and set bag nets where average CPUE of those were respectively 0.233, 0.153 and 0.113 kg/hr.

Data on aquatic animals species and landed quantity at 50 landing point around the Lake were collected in both 2011 and 2012. In 2011, 52 species of aquatic animals were traded between fishermen and traders with the total volume of 1,373.45 metric tons. In 2012, there were 75 species of aquatic animals being traded which total landed quantity was 1,586.70 metric tons. From four major parts of the Lake, the middle part of the Lake was the most productive area which occupied 37% of total landed quantity in both years. The production from Thale Luang (upper part of the Lake) was 30% and 19% of total production, while the production from outer part of the Lake 23% and 36% of total production in 2011 and 2012, respectively. Thale Noi had the less production which was 10% and 8% in 2011 and 2012, respectively.

Aquatic animals species trading at the landing points in 2011 and 2012 were compared with species of juveniles that had been stocked in restocking program from 2010 to 2012. Data showed that 13 out of 19 restocking species that were recorded at landing points. Ten and 12 species of those were being traded in 2011 and 2012, respectively. Among the restocking species, giant prawn, black tiger shrimp, banana shrimp, Gunther's walking catfish, common silver carp, *Mystus* sp. and small scale mud carp were clearly dominant landed species. Increased mud crab and blue swimming crab productions were not directly affected from the restocking program. Stocked young crabs possibly grew up to be broodstocks and propagated in the Lake. Productions of sea bass, common climbing perch, one spot glass catfish and red-cheek barb at fish landing sites were little as compared with the numbers of stocked juveniles. However, from restocking species, there were no recorded for the productions of Schwanenfeld's tinfoil barb, Hoeven's slender carp, red-tail tinfoil barb, batrachian walking catfish, Nieuhof's walking catfish and giant gourami.

Key word : Fishery status, fishery resource, restoration, Songkhla Lake

*Corresponding author : Floor 6 Chulaporn Building, Department of Fisheries, Chatuchak, Bangkok 10900

คำนำ

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 8,729 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยแผ่นดิน 7,687 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ทะเลสาบ 1,042 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 150 กิโลเมตร และจากตะวันออกรจรดตะวันตกประมาณ 65 กิโลเมตร (สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2548) ทะเลสาบสงขลาเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์พิเศษ คือ เป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ ที่มีการผสมผสานกันทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม ลักษณะทางกายภาพแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ ทะเลน้อยซึ่งอยู่เหนือสุดมีสภาพเป็นน้ำจืด ถัดลงมาเป็นทะเลสาบตอนบนหรือทะเลหลวง ทะเลสาบตอนกลาง และได้สุดเป็นทะเลสาบตอนล่างหรือตอนนอก ซึ่งเชื่อมต่อกับอ่าวไทยบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทำให้น้ำและระบบนิเวศในทะเลสาบสงขลาได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล ด้วยระบบนิเวศที่ซับซ้อน ทะเลสาบสงขลาจึงเป็นแหล่งน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งสัตว์น้ำและพืชพรรณธรรมชาติ ประจวบและสุชาติ (2509) ได้รวบรวมและจัดทำรายชื่อสัตว์น้ำและพันธุ์ไม้น้ำที่พบในทะเลสาบและบริเวณใกล้เคียงในปี 2508-2509 ซึ่งมีสัตว์น้ำ 307 ชนิด และพันธุ์ไม้น้ำ 49 ชนิด ต่อมาไพโรจน์และคณะ (2509) ได้รวบรวมและจัดทำรายชื่อสัตว์น้ำที่พบในทะเลสาบสงขลาและบริเวณใกล้เคียงเพิ่มเติมอีก 130 ชนิด จากที่มีการจัดทำรายชื่อสัตว์น้ำและพันธุ์ไม้น้ำที่รวบรวมได้ในน่านน้ำสงขลาในปีก่อนหน้านี้ (2508-2509) Sirimontaporn (1984) สำรวจพบปลาในทะเลสาบสงขลาและแหล่งน้ำใกล้เคียง 327 ชนิด ไพโรจน์และคณะ (2542) ได้รายงานการสำรวจพบพันธุ์ปลาในทะเลสาบสงขลาเพิ่มเป็น 446 ชนิด

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งสัตว์น้ำและพืชพรรณชนิดต่างๆในทะเลสาบสงขลา เป็นรากฐานของการดำรงชีวิตและการผลิตทางเศรษฐกิจของประชาชนบริเวณลุ่มน้ำ การสำรวจประสิทธิภาพเครื่องมือทำการประมงและประเมินการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำจากลุ่มน้ำทะเลสาบในปี 2527-2529 พบว่าผลการจับสัตว์น้ำรวมทั้งทะเลสาบเฉลี่ย 12,292.6 ตัน/ปี (สิริและคณะ, 2529) อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรประมงที่อุดมสมบูรณ์ในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการผลิตทางเศรษฐกิจอย่างมากและต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน โดยปราศจากการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรที่เหมาะสม การขยายตัวของชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา ตลอดจนการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำทั้งสิ้น ทำให้ศักยภาพการผลิตของทะเลสาบสงขลาถดถอยลงอย่างมาก นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมายเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนชนิดและปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำลดลง ดังผลการศึกษาของไพโรจน์และคณะ (2522) ที่สำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือโพงพางในทะเลสาบสงขลาปี 2521-2522 พบว่าสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งปลาและกุ้งมีขนาดเล็กทั้งหมด หรือผลการศึกษาของคณิตและคณะ (2525) ที่สำรวจผลการจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมืออวนรุนบริเวณทะเลสาบตอนนอกในปี 2523-2524 ปรากฏว่าสัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการยืนยันถึงการทำลายล้างพันธุ์สัตว์น้ำของเครื่องมือทั้ง 2 ประเภท อังสุณีย์และคณะ (2539) ได้ประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากทะเลสาบสงขลาปี 2537-2538 โดยศึกษาจากสภาพการทำประมง และผลการจับสัตว์น้ำของเครื่องมือประมงแต่ละชนิดจากการลงแรง ซึ่งผลการจับสัตว์น้ำรวมของทั้งลุ่มน้ำเฉลี่ยอยู่ที่ 9,634.2 ตัน/ปี โดยลดลง 21.63% เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้มี

การศึกษาในปี 2527-2529 การลดลงของทรัพยากรประมงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

จากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร การใช้ประโยชน์ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น จนบางครั้งนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชุมชน หรือชุมชนกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาแหล่งทรัพยากรให้เป็นไปอย่างถูกต้องทางและอย่างเป็นระบบ จึงมีการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อใช้เป็นแนวทางบริหารจัดการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาภายใต้งบประมาณแบบบูรณาการ โดยกรมประมงได้จัดทำโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาตั้งแต่ปี 2543 ซึ่งมีกิจกรรมการพัฒนาฟาร์มทะเลโดยชุมชน (การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ) การสำรวจทรัพยากรประมงและประเมินผลผลิตสัตว์น้ำ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการประมง หลังจากการดำเนินการโครงการในปี 2544 โดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 15 ชนิด จำนวน 27,170,600 ตัว และมีการประเมินผลการจับสัตว์น้ำในปีเดียวกัน ตามชนิดลูกพันธุ์ที่ปล่อยในทะเลสาบสงขลา พบว่า ปริมาณการจับ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปูทะเล และปลากระพงขาว อยู่ที่ 95.87, 17.04, 7.12, 28.29 และ 7.74 ตัน ตามลำดับ (อังสุณีย์และคณะ, 2546)

การศึกษาสภาวะการทำการประมงและผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 เป็นการประเมินจำนวนและชนิดเครื่องมือประมง สภาวะการลงแรงทำการประมง ตลอดจนทรัพยากรประมง ทั้งจำนวนชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่จับจากทะเลสาบสงขลาโดยคำนวณจากการลงแรงทำการประมง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการประเมินแนวโน้มของทรัพยากรประมงในลุ่มน้ำต่อเนื่องจากที่มีการศึกษากันมาก่อนหน้านี้ในแต่ละช่วงเวลา เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการทรัพยากรประมง ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาวะการทำการประมง และประสิทธิภาพการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา
2. เพื่อประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากการทำการประมงในทะเลสาบสงขลา
3. เพื่อสำรวจชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่ทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา โดยเฉพาะชนิดที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

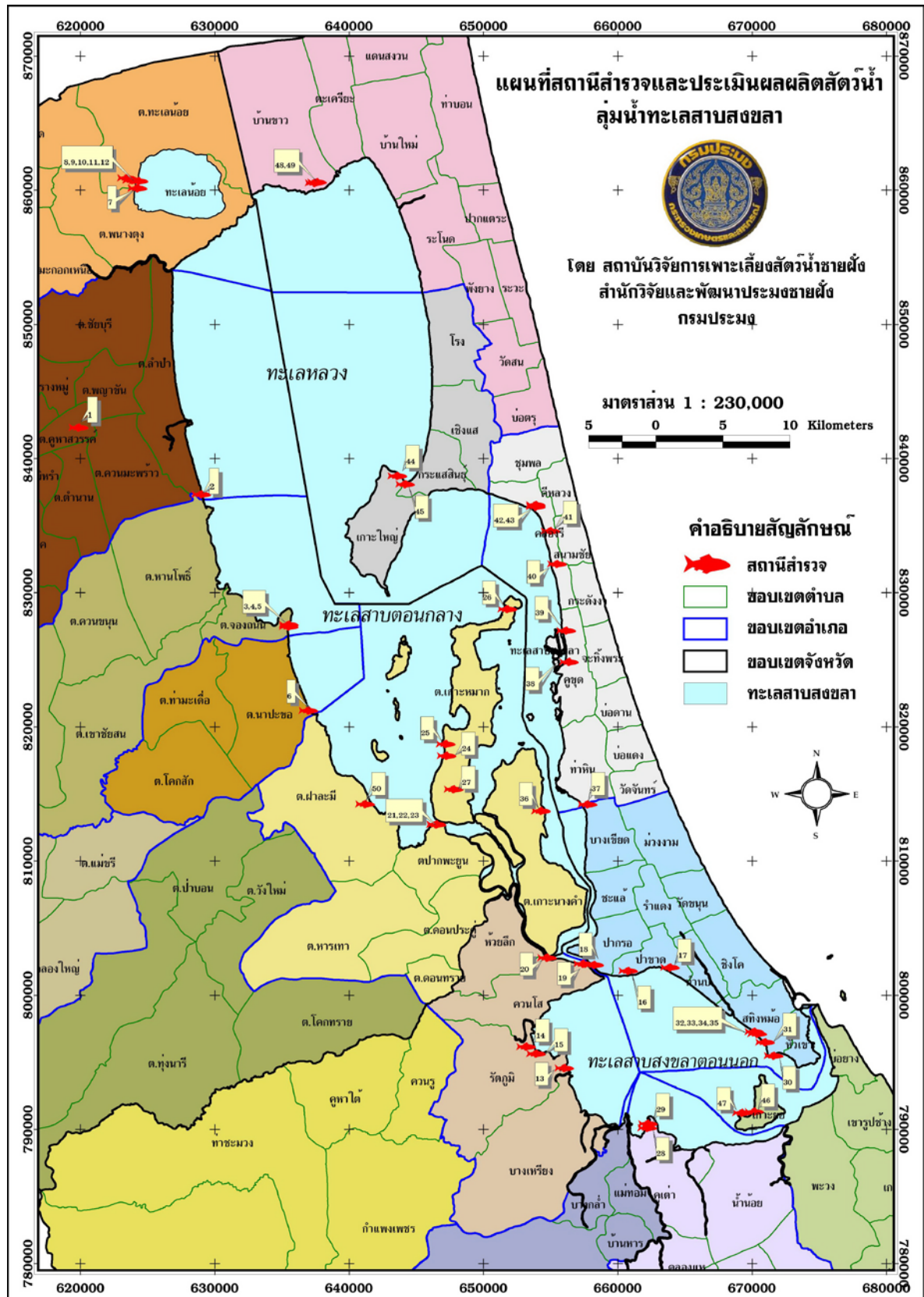
1.1 การจัดทำแบบสอบถามชาวประมง เพื่อทราบชนิดและจำนวนเครื่องมือประมง ผลการจับสัตว์น้ำของเครื่องมือประมงแต่ละชนิด และการลงแรงทำการประมง (Catch Assessment Survey, CAS) อ้างตาม

อังสุณีย์และคณะ (2539) โดยสุ่มสัมภาษณ์ชาวประมงประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนครัวเรือนประมง ซึ่งทำการสำรวจเดือนละ 1 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2554 จำนวน 761 ชุด และตั้งแต่เดือนมกราคม-ธันวาคม 2555 จำนวน 1,045 ชุด

1.2 การรวบรวมข้อมูลปริมาณสัตว์น้ำทุกชนิดที่มีการซื้อขายที่ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่จับได้จากทะเลสาบสงขลา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนละครั้ง เพื่อเป็นตัวแทนของปริมาณสัตว์น้ำในแต่ละเดือน ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ จำนวน 50 ท่า (ตารางที่ 1 และ ภาพที่ 1) ตั้งแต่เดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนธันวาคม 2555

ตารางที่ 1 ที่ตั้งของท่าขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาจำนวน 50 ท่า ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดและปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ท่าขึ้น	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
1		ตลาดพัทลุง	เมือง	พัทลุง
2	10	ลำปำ	เมือง	พัทลุง
3, 4	1, 3	จองถนน	เขาชัยสน	พัทลุง
5-7	1, 11	นะปะขอ	บางแก้ว	พัทลุง
8	2	พนางตุง	ควนขนุน	พัทลุง
9-15	1, 2, 4, 5	ทะเลน้อย	ควนขนุน	พัทลุง
16-17	1	ปากพะยูน	ปากพะยูน	พัทลุง
18-20	2, 4	เกาะหมาก	ปากพะยูน	พัทลุง
21	8	เกาะนางคำ	ปากพะยูน	พัทลุง
22	3	รัตภูมิ	ควนเนียง	สงขลา
23-24	5, 10	ควนโส	ควนเนียง	สงขลา
25	5	ป่าขาด	สิงหนคร	สงขลา
26	4	ปากกรอ	สิงหนคร	สงขลา
27-28	3	คูเต่า	หาดใหญ่	สงขลา
29-37	1, 2	สทิงหม้อ	สิงหนคร	สงขลา
38	1	ท่าหิน	สทิงพระ	สงขลา
39, 40	2, 4	คูขุด	สทิงพระ	สงขลา
41-45	4, 6, 8, 9	คลองรี	สทิงพระ	สงขลา
46-47	1	เกาะใหญ่	กระแสดินธุ์	สงขลา
48-49	6, 8	เกาะยอ	เมือง	สงขลา
50	6	บ้านขาว	ระโนด	สงขลา

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งของทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาจำนวน 50 ท่า ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ชนิดและปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรงประมง (Catch Per Unit Effort, CPUE) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ต่อหน่วยเวลาของการใช้เครื่องมือชนิดใดชนิดหนึ่งทำการประมง หรือผลตอบแทนต่อการทำการประมงในช่วงเวลานั้นๆ โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{CPUE (กิโลกรัม/ชั่วโมง)} = \frac{\text{น้ำหนักทั้งหมดของสัตว์น้ำที่จับได้ตามชนิดของเครื่องมือ}}{\text{จำนวนชั่วโมงที่ทำการประมงใน 1 วัน}}$$

2.2 การประเมินผลการจับสัตว์น้ำรวมในทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 โดยใช้ข้อมูลจำนวนครัวเรือนชาวประมงที่อาศัยอยู่รอบทะเลสาบสงขลาจากทะเบียนราษฎรจากการสอบถาม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือองค์การบริหารส่วนตำบล และข้อมูลจากแบบสอบถามที่สัมภาษณ์ชาวประมง ซึ่งได้แก่ ชนิด ขนาด จำนวนเครื่องมือทำการประมง ระยะเวลาทำการประมง ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ จากนั้น ทำการกรอกข้อมูลแยกเป็นรายตำบล โดยแยกเป็นแต่ละชนิดเครื่องมือประมง แล้วคำนวณผลการจับสัตว์น้ำรวมตามขั้นตอนดังนี้

จำนวนครัวเรือนประมงของเครื่องมือแต่ละชนิด = จำนวนครัวเรือนประมงทั้งหมด × จำนวนชุดแบบสอบถามของเครื่องมือแต่ละชนิด/จำนวนชุดแบบสอบถามทั้งหมด

จำนวนเครื่องมือประมงทั้งหมด = จำนวนครัวเรือนประมงของเครื่องมือแต่ละชนิด × จำนวนเครื่องมือประมงในแต่ละครัวเรือน

ผลการจับสัตว์น้ำใน 1 วัน = จำนวนเครื่องมือประมงทั้งหมด × CPUE × จำนวนชั่วโมงที่ทำการประมงใน 1 วัน

ผลการจับสัตว์น้ำรวม = จำนวนวันทำการประมงใน 1 เดือน × จำนวนเดือนทำการประมงใน 1 ปี × ผลการจับสัตว์น้ำใน 1 วัน

2.3 การประเมินปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดในแต่ละเดือนและปริมาณสัตว์น้ำรวมที่ขึ้นที่ท่าในปี 2554 และ 2555 โดยนำข้อมูลปริมาณสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจแต่ละชนิดในแต่ละวันที่ทำการสุ่มสำรวจ แต่ละท่าขึ้นสัตว์น้ำ มาคำนวณหาปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงที่ท่าขึ้นในแต่ละเดือน ซึ่งใน 1 เดือน มีการทำการประมง 25 วัน

ปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่าในแต่ละเดือน = ปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่าในวันสำรวจ × 25 วัน

การคำนวณปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่าในรอบปี โดยนำข้อมูลปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่าในแต่ละเดือนตั้งแต่เดือนที่ 1-12 มารวมกัน การคำนวณปริมาณสัตว์น้ำรวมที่ขึ้นที่ท่าในรอบปี โดยนำปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่าในรอบปีมารวมกัน

3. การรวบรวมข้อมูลพันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยในทะเลสาบสงขลาภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมง

ข้อมูลพันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยในทะเลสาบสงขลาภายใต้โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงรวบรวมจาก กองแผนงาน กรมประมง ที่หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงชายฝั่งสงขลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสงขลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพัทลุง ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครศรีธรรมราช สำนักงานประมง จังหวัดสงขลา สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง และสำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช รายงานผลการปล่อย พันธุ์สัตว์น้ำมายังกองแผนงานในแต่ละเดือน ซึ่งผลผลิตสัตว์น้ำจากทะเลสาบสงขลาที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำใน ปี 2554 ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในปี 2553 จึงทำการรวบรวมข้อมูลในปีดังกล่าวด้วย

ในปี 2553 มีการปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำจำนวน 19 ชนิด ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย (*Penaeus merguensis*) กุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon*) กุ้งก้ามกราม (*Macrobrachium rosenbergii*) ปลากระพงขาว (*Lates calcarifer*) ปูทะเล (*Scylla paramamosain*) ปูม้า (*Portunus pelagicus*) ปลาดุกอูย (*Clarias macrocephalus*) ปลาดุกด้าน (*Clarias batrachus*) ปลาคะเพียนขาว (*Barbonymus gonionotus*) ปลาคะเพียนทอง (*Barbonymus altus*) ปลาหมอไทย (*Anabas testudineus*) ปลาลำปำ (*Puntius schwanenfeldi*) ปลาแขยงนวล (*Mystus wolffii*) ปลาชะโอน (*Ompok krattensis*) ปลาแก้มขี้ (*Systemus orphoides*) ปลาดุกลำพัน (*Clarias nieuhofii*) ปลาแรด (*Osphronemus goramy*) ปลาบ้า (*Leptobarbus hoevenii*) และปลานวลจันทร์ (*Cirrhinus microlepis*) จำนวนทั้งสิ้น 95,389,000 ตัว

ในปี 2554 มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 15 ชนิด ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปลากระพงขาว ปูทะเล ปลาดุกอูย ปลาดุกด้าน ปลาคะเพียนขาว ปลาหมอไทย ปลาลำปำ ปลาแขยงนวล ปลาชะโอน ปลาแก้มขี้ ปลาดุกลำพัน และปลาแรด รวมทั้งสิ้น 83,292,500 ตัว

ในปี 2555 พันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยมี 13 ชนิด ได้แก่ กุ้งแชบ๊วย กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ปลากระพงขาว ปลาดุกอูย ปลาดุกด้าน ปลาคะเพียนขาว ปลาแขยงนวล ปลาชะโอน ปลาแก้มขี้ ปลาดุกลำพัน ปลาแรด และ ปลาบ้า จำนวนทั้งสิ้น 69,060,000 ตัว

รายละเอียดพันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยในทะเลสาบในแต่ละเดือนระหว่างปี 2553, 2554 และ 2555 ดัง แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ชนิดและจำนวนพันธุ์สัตว์น้ำที่ปล่อยในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาในแต่ละเดือนในปี 2553, 2554 และ 2555

ชนิดสัตว์น้ำ	ปี	ปริมาณสัตว์น้ำที่ปล่อยในแต่ละเดือน (ล้านตัว)												
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
กุ้ง แชบ๊วย	2553	0	10.5	1	6.745	2	0	4.5	1	0	0	0	0	25.745
	2554	0	0	2.707	0	2	1.5	9.324	3.75	2	0	0	0	21.281
	2555	0	0	0	0	0	0	0	2.25	0	0	0	0	2.25
กุ้ง กุลาดำ	2553	0	4	8.3	7.47	3.44	0	1	2.08	0	0	0	2	28.29
	2554	0	0	2	0	2	0.5	10.57	7.7	0	0	0	0	22.772
	2555	0	0	5.5	0	0	1	0	2	3.5	0	0	8.6	20.6
กุ้ง ก้ามกราม	2553	0	4.02	9.02	1.21	2.5	3	4.95	2.5	2.5	5	0	0	34.7
	2554	0.27	0.15	1.15	0.122	10	0.98	7.1	6	5.5	1.2	0	0	32.472
	2555	0	1.28	2.41	0	0.05	0	8.2	16.04	0	12.53	0	0	40.51
ปลา กะพงขาว	2553	0	0	0	0	0	0.25	0.32	0.07	0	0	0	0	0.64
	2554	0	0	0.027	0.07	0.124	0	0.1	0	0	0	0	0	0.32
	2555	0.34	0	0	0	0.05	0	0	0.05	0.05	0	0	0	0.49
ปูทะเล	2553	0	0	0	0.01	0	0	0	0	0	0	0	0	0.01
	2554	0	0	0.015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.015
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปูม้า	2553	0	0	0.07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.07
	2554	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปลา ดุกอูย	2553	0	0	0	0	0	0.15	0.35	0.2	0	0	0	0	0.7
	2554	0	0.25	0	0	0	0	0.13	0.13	0	0	0	0	0.51
	2555	0.1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1
ปลา ดุกด้าน	2553	0	0.003	0	0	0	0	0	0.002	0.002	0	0	0.004	0.011
	2554	0.004	0.004	0.005	0.004	0	0.02	0	0	0	0	0	0.004	0.041
	2555	0.005	0.005	0.005	0.005	0.005	0.005	0.005	0.01	0	0	0	0	0.045
ปลา ตะเพียน ขาว	2553	0	0.3	0.2	0.05	0.2	0	0.2	0.8	0	0	0	0	1.75
	2554	0	0.1	0.5	0.3	1	0.8	0	0	0.4	0	0	0	3.1
	2555	0.25	0	0.25	0.2	0.2	0.5	0.5	0.65	0.7	0	0	0.1	3.35
ปลา ตะเพียน ทอง	2553	0	0.1	0.1	0	0.1	0	0	0.1	0.1	0	0	0	0.5
	2554	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ชนิดสัตว์ น้ำ	ปี	ปริมาณสัตว์น้ำที่ปล่อยในแต่ละเดือน (ล้านตัว)												
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
ปลา หมอไทย	2553	0	0.05	0	0	0	0.1	0	0.2	0	0	0	0.1	0.45
	2554	0	0	0.1	0.1	0	0.2	0	0	0	0	0	0	0.4
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปลา ลำปำ	2553	0.1	0.05	0	0	0.1	0.2	0.2	0.25	0.5	0	0	0	1.4
	2554	0	0	0	0.1	0	0.4	0.25	0.35	0.4	0	0	0	1.5
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ปลา แขยงนวล	2553	0	0.02	0	0.015	0	0.003	0.003	0	0	0	0	0.02	0.061
	2554	0.02	0.02	0.005	0.003	0.045	0.027	0.045	0.015	0.015	0	0	0.02	0.215
	2555	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	0	0	0	0.18
ปลา ชะโอน	2553	0	0	0	0	0	0.007	0.007	0	0	0.002	0.002	0.005	0.023
	2554	0.005	0.005	0.02	0.01	0.001	0	0	0	0	0	0	0.005	0.046
	2555	0.005	0.005	0.008	0.005	0.005	0.005	0.005	0.005	0.005	0	0	0.001	0.049
ปลา แก้มขาว	2553	0.05	0	0	0	0.02	0.09	0.09	0	0	0	0.038	0.04	0.328
	2554	0.06	0.06	0.3	0.09	0.007	0	0	0	0	0	0	0.06	0.577
	2555	0.06	0.06	0.08	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.05	0	0	0.17	0.72
ปลา ดุกลำพัน	2553	0	0.003	0	0	0	0	0	0.002	0.002	0	0.001	0.002	0.01
	2554	0.002	0	0.005	0.002	0.004	0	0.013	0.003	0.003	0	0	0.003	0.0335
	2555	0.003	0	0.001	0.004	0.004	0.004	0.005	0.005	0.009	0	0	0	0.035
ปลาแรด	2553	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.001	0.001
	2554	0.001	0.001	0.002	0.001	0.001	0.002	0.001	0	0	0	0	0.001	0.01
	2555	0.001	0.001	0.001	0.001	0.002	0.002	0.001	0.071	0.001	0	0	0	0.081
ปลาบ้า	2553	0	0.3	0	0.05	0.05	0	0	0.1	0.1	0	0	0	0.6
	2554	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2555	0.1	0	0	0	0	0	0	0.25	0.2	0	0.1	0	0.65
ปลา นวลจันทร์ น้ำจืด	2553	0	0	0	0	0	0	0.1	0	0	0	0	0	0.1
	2554	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2555	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ผลการศึกษา

1. สถานะการทำการประมงและประสิทธิภาพการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา

จากการใช้แบบสอบถามสุ่มสำรวจครัวเรือนชาวประมงในปี 2554 จำนวน 761 ชุด และในปี 2555 จำนวน 1,045 ชุด รวมทั้งสิ้น 1,806 ชุด คิดเป็น 16.14% ของจำนวนชาวประมงทั้งหมด เป็นระยะเวลา 24 เดือน พบว่าชาวประมงส่วนใหญ่มีบ้านเรือนกระจายอยู่ตามริมรอบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จำนวนครัวเรือนที่ทำการประมงมี 11,193 ครัวเรือน โดยอาศัยอยู่ใน 154 หมู่บ้าน 34 ตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำมีทั้งหมด 13 ชนิด โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และในปี 2555 จำนวน 11 ชนิด เครื่องมือประมงที่สำรวจพบ ได้แก่ ข่าย แห ไชนั้ง เบ็ด โพงพาง ไชนอน ไชปลา (พบเฉพาะปี 2554) ลอบปู (พบเฉพาะปี 2555) โม่ระ (พบเฉพาะปี 2555) ไชกุงนา ยอ (พบเฉพาะปี 2554) แนด และกระบอกไม้ไผ่ (พบเฉพาะปี 2555) ชนิดที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ ไชนอน ข่าย และเบ็ด และผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) เฉลี่ยของเครื่องมือประมงแต่ละชนิดในแต่ละตำบลแตกต่างกันดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานะการทำการประมงในทะเลสาบสงขลา ในปี 2554 และ 2555

พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)	
จ.สงขลา								
อ.เมือง								
ต.เกาะยอ	9 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9)	229	ข่าย	33	8.6	283.8	0.122	
			เบ็ด	16	400.0	6,400.0	0.001	
			ไชนั้ง	115	18.0	2,070.0	0.053	
			โพงพาง	32	2.0	64.0	0.011	
			ไชนอน	33	30.0	990.0	0.007	
อ.สิงหนคร								
ต.หัวเขา	7 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 8)	767	ข่าย	123	14.2	1,746.6	0.036	
			เบ็ด	21	666.7	14,000.7	0.002	
			โพงพาง	555	2.8	1,554.0	0.045	
			ไชนอน	27	26.3	710.1	0.008	
			ไชปลา	14	10.0	140.0	0.017	
			(พบเฉพาะปี 2554)					
			ไชนั้ง	14	25.0	350.0	0.013	
ลอบปู (พบเฉพาะปี 2555)	13	86.3	1,121.9	0.013				

							ต่อ
พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)
ต.สทิงหม้อ	2 หมู่บ้าน (ม.1 และ 2)	1,680	ข่าย	100	36.9	3,690.0	0.035
			ไชนั่ง	1,500	17.9	26,850.0	0.058
			ไชนอน	40	22.5	900.0	0.004
			โพงพาง	20	3.0	60.0	0.083
			ไชปลา	20	20.0	400.0	0.006
(พบเฉพาะปี 2554)							
ต.ท่านบ	2 หมู่บ้าน (ม.2 และ 5)	50	ข่าย	25	30.0	750.0	0.016
			ไชนั่ง	25	27.1	677.5	0.017
ต.ป่าขาด	4 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 4 และ 5)	320	ข่าย	123	31.8	3,911.4	0.027
			ไชนั่ง	123	21.8	2,681.4	0.036
			ไชนอน	74	19.7	1,457.8	0.004
ต.ปากกรอ	4 หมู่บ้าน (ม.3, 4, 5 และ 6)	238	ข่าย	149	26.0	3,874.0	0.022
			ไชนั่ง	30	35.0	1,050.0	0.020
			โพงพาง	14	2.0	28.0	0.039
			ไชนอน	15	20.0	300.0	0.008
			แห	30	1.0	30.0	0.183
ต.บางเขียด	4 หมู่บ้าน (ม.1, 3, 4 และ 5)	45	ข่าย	9	51.4	462.6	0.018
			ไชนั่ง	9	36.0	324.0	0.035
			ไชนอน	27	113.8	3,072.6	0.004
ต.ชะแล้	3 หมู่บ้าน (ม.1, 3 และ 4)	124	ข่าย	93	26.4	2,455.2	0.028
			แห	31	1.0	31.0	0.167
อ.หาดใหญ่							
	7 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7)	947	ข่าย	467	19.5	9,106.5	0.055
			เบ็ด	192	554.3	6,425.6	0.002
			ไชนั่ง	151	21.3	3,216.3	0.045
			ไชนอน	96	82.5	7,920.0	0.019
			แห	27	1.3	35.1	0.408
			กระบอกไม้ไผ่	14	30.0	420.0	0.003
(พบเฉพาะปี 2555)							

							ต่อ
พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)
อ.ควนเนียง							
ต.ห้วยลึก	2 หมู่บ้าน (ม.6 และ 7)	215	ข่าย	116	31.8	3,688.8	0.018
			โพงพาง	66	2.0	132.0	0.083
			ไซนอน	17	50.0	850.0	0.002
			แห	17	2.0	34.0	0.250
ต.ควนโส	6 หมู่บ้าน (ม.4, 5, 6, 8, 10 และ 11)	290	ข่าย	153	45.9	7,022.7	0.023
			เบ็ด	15	1,000.0	15,000.0	0.0004
			ไซนั้ง	15	40.0	600.0	0.024
			โพงพาง	31	4.0	124.0	0.104
			ไซนอน	61	104.4	6,368.4	0.002
			แห	15	2.0	30.0	0.750
ต.รัตภูมิ	3 หมู่บ้าน (ม.3, 4 และ 12)	163	ข่าย	54	33.5	1,809.0	0.089
			เบ็ด	14	300.0	4,200.0	0.001
			ไซนั้ง	41	12.5	512.5	0.030
			ไซนอน	41	28.3	1,160.3	0.012
			แห	14	1.0	14.0	0.500
ต.บาง เหรียง	5 หมู่บ้าน (ม.2 ,3, 5, 6 และ 12)	82	ข่าย	68	39.2	2,665.6	0.016
			กระบอกไม้ไผ่ (พบเฉพาะปี 2555)	14	500.0	7,000.0	0.003
อ.สติงพระ							
ต.คลองรี	9 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9)	256	ข่าย	108	32.3	3,488.4	0.018
			ไซนั้ง	67	13.3	891.1	0.089
			ไซนอน	40	54.3	2,172.0	0.006
			แห	27	15.0	405.0	1.500
			ไซปลา (พบเฉพาะปี 2554)	14	20.0	280.0	0.010
ต.คูขุด	8 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 และ 8)	439	ข่าย	151	31.8	4,801.8	0.025
			ไซนั้ง	25	17.0	425.0	0.030
			ไซนอน	213	82.6	17,593.8	0.011
			ไซกุงนา	25	215.0	5,375.0	0.002
			ไม้ระระ (พบเฉพาะปี 2555)	25	11.0	275.0	0.105

พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)	
ต.ท่าหิน	8 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9)	592	ข่าย	193	35.0	6,755.0	0.029	
			เบ็ด	13	350.0	4,550.0	0.003	
			ไชนั่ง	26	49.2	1,279.2	0.016	
			โพงพาง	13	1.0	13.0	0.005	
			ไชนอน	283	77.8	22,017.4	0.020	
			แห	13	1.0	13.0	0.025	
			ยอ	26	1.0	26.0	0.850	
			(พบเฉพาะปี 2554)					
			ไชลปลา	13	20.0	260.0	0.005	
			(พบเฉพาะปี 2554)					
			ลอบปู	12	500.0	6,000.0	0.001	
			(พบเฉพาะปี 2555)					
อ.กระแสดินธุ์								
ต.เกาะใหญ่	9 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 และ 9)	579	ข่าย	184	25.5	4,692.0	0.024	
			เบ็ด	13	565.0	7,345.0	0.001	
			ไชนั่ง	26	30.0	780.0	0.009	
			ไชนอน	171	59.8	10,225.8	0.009	
			แห	145	1.3	188.5	0.604	
			ไช้กึ่งนา	39	850.0	33,150.0	0.001	
ต.เชิงแส	2 หมู่บ้าน (ม.3 และ 4)	39	ข่าย	13	50.0	650.0	0.027	
			ไชนอน	13	80.0	1,040.0	0.007	
			แห	13	1.0	13.0	0.500	
ต.โรง	4 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 4 และ 5)	57	ข่าย	29	35.0	1,015.0	0.016	
			เบ็ด	7	500.0	3,500.0	0.001	
			ไชนอน	7	20.0	140.0	0.004	
			แห	14	1.0	14.0	0.050	
ต.กระแสดินธุ์	4 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3 และ 4)	77	ข่าย	29	19.5	565.5	0.052	
			ไชนั่ง	10	50.0	500.0	0.003	
			ไชนอน	29	86.4	2,505.6	0.019	
			แห	10	1.0	10.0	0.200	

พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)
อ.ระโนด							
ต.ระโนด	4 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3 และ 6)	214	ข่าย	57	38.1	2,171.7	0.061
			เบ็ด	14	300.0	4,200.0	0.001
			ไซนอน	57	66.5	3,790.5	0.004
			แห	86	1.2	103.2	0.098
ต.บ้านใหม่	3 หมู่บ้าน (ม.1, 2 และ 3)	90	ข่าย	45	43.0	1,935.0	0.021
			ไซนอน	15	100.0	1,500.0	0.001
			แห	30	1.0	30.0	0.075
ต.ตะเครียะ	1 หมู่บ้าน (ม.1)	46	ข่าย	23	50.0	1,150.0	0.017
			แห	23	1.0	23.0	0.075
ต.บ้านขาว	2 หมู่บ้าน (ม.1 และ 6)	264	ข่าย	70	45.5	3,185.0	0.019
			ไซนอน	35	75.0	2,625.0	0.013
			แห	158	1.2	189.6	0.032
จ.พัทลุง							
อ.ปากพะยูน							
ต.ปากพะยูน	2 หมู่บ้าน (ม. 1 และ 2)	119	ข่าย	5	26.4	132.0	0.029
			เบ็ด	16	650.0	10,400.0	0.001
			ไซนั้ง	41	9.4	385.4	0.010
			ไซนอน	36	22.1	795.6	0.003
			แห	16	1.1	17.6	0.159
			ไซกุงนา	5	7.0	35.0	0.003
ต.ฝาละมี	3 หมู่บ้าน (ม.3, 6 และ 8)	153	ข่าย	87	40.0	3,480.0	0.019
			ไซนั้ง	11	20.0	220.0	0.027
			ไซนอน	44	73.8	3,247.2	0.001
			แห	11	1.0	11.0	0.100
ต.เกาะหมาก	10 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 และ 11)	1,019	ข่าย	516	42.6	21,981.6	0.014
			ไซนั้ง	13	14.3	185.9	0.020
			ไซนอน	214	103.1	22,063.4	0.004
			แห	239	1.6	382.4	0.250
			ไซกุงนา	13	200.0	2,600.0	0.004
			แนด	12	20.0	240.0	0.067
			เบ็ด	12	700.0	8,400.0	0.0002

พื้นที่	หมู่บ้านประมง	จำนวน ครัวเรือน ประมง	ชนิดเครื่องมือ ประมง	จำนวน ราย	จำนวน เครื่องมือ เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)
ต.เกาะนาง คำ	8 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, และ 9)	380	ข่าย	215	25.8	5,547.0	0.018
			ไชนั่ง	51	8.4	428.4	0.047
			โพงพาง	13	4.0	52.0	0.198
			ไชนอน	25	130.0	3,250.0	0.003
			แห	76	1.0	76.0	0.157
อ.เขาชัยสน							
ต.ทานโพธิ์	2 หมู่บ้าน (ม.6 และ 8)	150	ข่าย	27	30.8	831.6	0.017
			ไชนั่ง	14	50.0	700.0	0.004
			ไชนอน	14	250.0	3,500.0	0.0003
			แห	82	1.3	106.6	0.079
			ไซกุงนา	14	300.0	4,200.0	0.002
ต.จองถนน	2 หมู่บ้าน (ม.1 และ 3)	138	ข่าย	59	43.0	2,537.0	0.035
			ไชนอน	20	100.0	2,000.0	0.003
			แห	59	1.3	76.7	0.200
อ.บางแก้ว							
ต.นาปะขอ	4 หมู่บ้าน (ม.1, 9, 11 และ 14)	588	ข่าย	265	24.8	6,572.0	0.030
			ไชนอน	59	135.4	7,988.6	0.001
			แห	265	1.1	291.5	0.288
อ.เมือง							
ต.ลำปำ	6 หมู่บ้าน (ม. 6, 7, 8, 9, 10 และ 11)	270	ข่าย	116	37.5	4,350.0	0.020
			ไชนอน	58	137.3	7,963.4	0.002
			แห	58	1.0	58.0	0.014
			ไซกุงนา	19	450.0	8,550.0	0.004
			แนด	19	80.0	1,520.0	0.0004
อ.ควนขนุน							
ต.พนางตุง	4 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 4 และ 13)	180	ข่าย	135	32.4	4,374.0	0.027
			ไชนอน	23	272.5	6,267.5	0.002
			เบ็ด	23	1,000.0	23,000.0	0.0001
ต.ทะเลน้อย	6 หมู่บ้าน (ม.1, 2, 3, 4, 5 และ 10)	393	ข่าย	107	41.4	4,429.8	0.017
			ไชนอน	197	274.1	53,997.7	0.002
			ไซกุงนา	18	200.0	3,600.0	0.002
			เบ็ด	36	450.0	16,200.0	0.001
			แห	18	1.0	18.0	0.125
			แนด	17	10.0	170.0	0.056

2. ผลการจับสัตว์น้ำประมงจากการลงแรงทำการประมงในปี 2554 และปี 2555

การประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา ในปี 2554 พบว่า ปริมาณการจับสัตว์น้ำอยู่ที่ 12,564.26 ตัน เครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด ได้แก่ ข่าย 6,752.40 ตัน รองลงมา ได้แก่ ไช้ 2,706.41 ตัน และไชนอน 2,213.64 ตัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีปริมาณการใช้มาก เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับสัตว์น้ำมากที่สุด ได้แก่ ยอ และแห ซึ่งมีผลการจับต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) เฉลี่ย 0.85 และ 0.251 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ ส่วนที่จับสัตว์น้ำได้น้อย ได้แก่ แห แนต ยอ และ ไช้ปลา เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่มีการใช้น้อยและมีช่วงเวลาในการทำประมงจำกัด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาโดยประเมินจากการลงแรงทำการประมง ในปี 2554

เครื่องมือ ประมง	จำนวน เครื่องมือ ประมงเฉลี่ย/ ราย	จำนวน เครื่องมือ ประมง ทั้งหมด	CPUE เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)	ผลการจับ (ตัน/วัน)	จำนวนวัน ทำการ ประมงใน 1 เดือน	จำนวนเดือน ทำการประมง ใน 1 ปี	ผลการจับ (ตัน/ปี)
ข่าย	27.8	147,651	0.036	56.27	20	6	6,752.40
เบ็ด	553.6	123,612	0.002	2.40	20	6	288.14
ไช้	19.4	37,429	0.045	22.55	20	6	2,706.41
โพงพาง	2.9	2,834	0.051	3.04	20	6	365.20
ไชนอน	107.9	167,810	0.006	18.45	20	6	2,213.64
แห	1.2	1,118	0.251	0.54	20	4	42.93
ไช้กุงนา	467.3	55,018	0.002	2.09	20	4	166.85
แนต	30.0	609	0.034	0.12	20	4	9.89
ยอ	1.0	21	0.850	0.18	20	3	10.71
ไช้ปลา	16.0	857	0.011	0.10	20	4	8.09
รวม				105.74			12,564.26

การประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากการลงแรงทำการประมงในทะเลสาบสงขลา ในปี 2555 ปรากฏว่า ในปี 2555 ปริมาณการจับสัตว์น้ำอยู่ที่ 14,146.24 ตัน โดยเครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้มากที่สุด ได้แก่ ข่าย 5,936.53 ตัน ตามมาด้วย ไช้ 2,899.80 ตัน ไชนอน 1,743.01 ตัน ลอบปู 1,961.32 ตัน และโพงพาง 1,055.66 ตัน ส่วนเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจับมากที่สุด ได้แก่ แห ลอบปู และโพงพาง ซึ่งมีผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) เฉลี่ย 0.233, 0.153 และ 0.113 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ เครื่องมือที่จับสัตว์น้ำได้น้อยได้แก่ กระจอกไม้ไผ่ โม่ระระ และแนต (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาโดยประเมินจากการลงแรงทำการประมง ในปี 2555

เครื่องมือประมง	จำนวน เครื่องมือ ประมง เฉลี่ย/ราย	จำนวน เครื่องมือ ประมง ทั้งหมด	CPU เฉลี่ย (กิโลกรัม/ ชั่วโมง)	ผลการจับ (ตัน/วัน)	จำนวนวันทำ การประมงใน 1 เดือน	จำนวนเดือน ทำการประมง ใน 1 ปี	ผลการจับ (ตัน/ปี)
ข่าย	27.8	147,651	0.029	49.47	20	6	5,936.53
เบ็ด	553.6	123,612	0.001	1.46	20	6	175.11
ไชนั่ง	19.4	37,429	0.051	24.17	20	6	2,899.80
โพงพาง	2.9	2,834	0.113	8.80	20	6	1,055.66
ไชนอน	107.9	167,810	0.004	14.53	20	6	1,743.01
แห	1.2	1,118	0.233	1.22	20	4	97.25
ไซกุงนา	467.3	55,018	0.002	1.92	20	4	153.83
กระบอกไม้ไผ่	265.0	7,795	0.004	0.73	20	4	58.18
แนด	30.0	609	0.056	0.55	20	4	43.85
โม๊ะระ	11.0	324	0.105	0.18	20	6	21.70
ลอบปู	119.1	17,518	0.153	19.61	20	5	1,961.32
รวม				122.64			14,146.24

3. ชนิดและปริมาณการจับสัตว์น้ำสำรวจจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555

การสำรวจชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่ทำขึ้นสัตว์น้ำทั้ง 50 ทำ รอบทะเลสาบสงขลา ปรากฏว่า ในปี 2554 สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงมี 52 ชนิด ปริมาณรวม 1,373,450.5 กิโลกรัม หรือ 1,373.45 ตัน สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปริมาณมากกว่า 100,000 กิโลกรัม ได้แก่ กุ้งหัวแข็งเล็ก 265,375.0 กิโลกรัม (265.4 ตัน) กุ้งหัวมัน 165,900.0 กิโลกรัม (165.9 ตัน) กุ้งก้ามกราม 185,072.5 กิโลกรัม (185.1 ตัน) และปลากดหัวแข็ง 188,495.0 กิโลกรัม (188.5 ตัน) สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปริมาณมากกว่า 10,000 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาช่อน 89,467.5 กิโลกรัม (89.5 ตัน) ปลากดคันทลาว 64,500.0 กิโลกรัม (64.5 ตัน) ปลาดุกทะเล 64,193.0 กิโลกรัม (64.2 ตัน) ปลากดหัวอ่อน 77,005.0 กิโลกรัม (77.0 ตัน) กุ้งหัวแข็งใหญ่ 23,342.5 กิโลกรัม (23.3 ตัน) ปลาฉลาด 37,592.5 กิโลกรัม (37.6 ตัน) กุ้งแชบ๊วย 43,080.0 กิโลกรัม (43.1 ตัน) ปลากระสูบขีด 12,915.0 กิโลกรัม (12.9 ตัน) ปลาทองเที่ยวเกล็ดใหญ่ 12,125.0 กิโลกรัม (12.1 ตัน) ปลาหมอช้างเหยียบ 13,050.0 กิโลกรัม (13.1 ตัน) ปลาดุกอูย 21,260.0 กิโลกรัม (21.3 ตัน) กุ้งกะต๋อม 23,750.0 กิโลกรัม (23.8 ตัน) ปลานิล 11,575.0 กิโลกรัม (11.6 ตัน) และปลาแมว 11,115.0 กิโลกรัม (11.1 ตัน)

ในปี 2555 สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงมี 75 ชนิด ปริมาณทั้งสิ้น 1,586,706.0 กิโลกรัม หรือ 1,586.7 ตัน สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปริมาณมากกว่า 100,000 กิโลกรัม ได้แก่ กุ้งหัวแข็งเล็ก 439,455.0 กิโลกรัม (439.5 ตัน) กุ้งหัวมัน 272,567.5 กิโลกรัม (272.6 ตัน) กุ้งก้ามกราม 127,377.5 กิโลกรัม

(127.4 ตัน) และปลากดหัวแข็ง 109,700.0 กิโลกรัม (109.7 ตัน) สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปริมาณมากกว่า 10,000 กิโลกรัม ได้แก่ ปลาช่อน 56,055.0 กิโลกรัม (56.1 ตัน) ปลากดคันทลาว 63,850.0 กิโลกรัม (63.9 ตัน) ปลาดุกทะเล 60,527.5 กิโลกรัม (60.5 ตัน) ปลากดหัวอ่อน 22,825.0 กิโลกรัม (22.8 ตัน) กุ้งหัวแข็งใหญ่ 68,550.0 กิโลกรัม (68.6 ตัน) ปลาสลาด 45,620.0 กิโลกรัม (45.6 ตัน) กุ้งแชบ๊วย 19,167.5 กิโลกรัม (19.2 ตัน) กุ้งฝอย 51,412.5 กิโลกรัม (51.4 ตัน) ปลากระสูบขีด 26,102.5 กิโลกรัม (26.1 ตัน) ปลาทองเทียวเกล็ดใหญ่ 21,787.5 กิโลกรัม (21.8 ตัน) ปลาหมอช้างเหยียบ 18,107.5 กิโลกรัม (18.1 ตัน) ปลาโคบ 28,280.0 กิโลกรัม (28.3 ตัน) ปูม้า 20,950.0 กิโลกรัม (21.0 ตัน) ปลาดะเพียนขาว 15,105.0 กิโลกรัม (15.1 ตัน) ปลากดเหลือง 10,075.0 กิโลกรัม (10.1 ตัน) และกุ้งกุลาดำ 10,672.5 กิโลกรัม (10.7 ตัน) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้าและชาวประมงที่ทำการขึ้นสัตว์น้ำ 50 ท่า รอบทะเลสาบสงขลา ในปี 2554 และ 2555

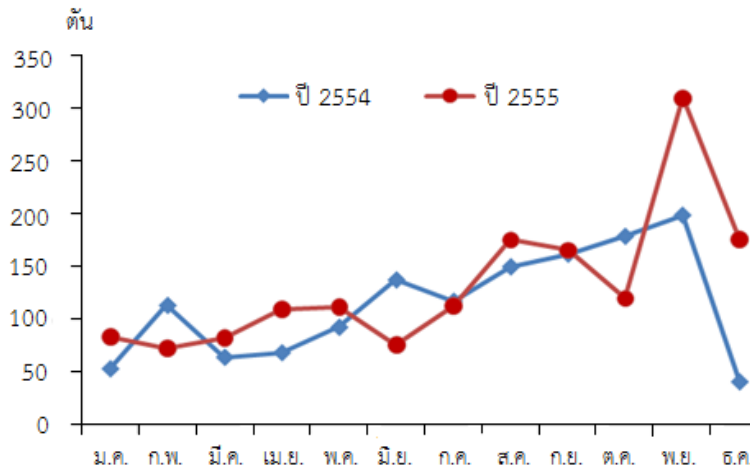
ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ปริมาณการจับสัตว์น้ำ (กิโลกรัม)	
		ปี 2554	ปี 2555
กุ้งหัวแข็งเล็ก	<i>Metapenaeus moyebi</i>	265,375.0	439,455.0
กุ้งหัวมัน	<i>Metapenaeus brevicornis</i>	165,900.0	272,567.5
กุ้งก้ามกราม	<i>Macrobrachium rosenbergii</i>	185,072.5	127,377.5
ปลากดหัวแข็ง	<i>Arius maculatus</i>	188,495.0	109,700.0
ปลาช่อน	<i>Channa striata</i>	89,467.5	56,055.0
ปลากดคันทลาว	<i>Arius truncates</i>	64,500.0	63,850.0
ปลาดุกทะเล	<i>Plotosus canius</i>	64,193.0	60,527.5
ปลากดหัวอ่อน	<i>Osteogeneiosus militaris</i>	77,005.0	22,825.0
กุ้งหัวแข็งใหญ่ (ตะกาดหิน)	<i>Metapenaeus ensis</i>	23,342.5	68,550.0
ปลาสลาด	<i>Notopterus notopterus</i>	37,592.5	45,620.0
กุ้งแชบ๊วย	<i>Penaeus merguensis</i>	43,080.0	19,167.5
กุ้งฝอย	<i>Macrobrachium lanchesteri</i>	205.0	51,412.5
ปลากระสูบขีด	<i>Hampala macrolepidota</i>	12,915.0	26,102.5
ปลาทองเทียวเกล็ดใหญ่	<i>Parapocryptes serperaster</i>	12,125.0	21,787.5
ปลาหมอช้างเหยียบ	<i>Pristolepis fasciatus</i>	13,050.0	18,107.5
ปลาโคบ (โคก)	<i>Anodontostoma chacunda</i>	1,025.0	28,280.0
ปลาดุกอุย	<i>Clarias macrocephalus</i>	21,260.0	6,852.5
กุ้งกะต๋อม	<i>Macrobrachium equidens</i>	23,750.0	2,250.0
ปูม้า	<i>Portunus pelagicus</i>	-	20,950.0
ปลาดะเพียนขาว	<i>Barbonymus gonionotus</i>	4,030.0	15,105.0
ปลาแป้นเบี้ย	<i>Secutor insiditor</i>	9,862.5	6,947.5

ต่อ

ชื่อสามัญ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ปริมาณการจับสัตว์น้ำ (กิโลกรัม)	
		ปี 2554	ปี 2555
ปลานิล	<i>Oreochromis niloticus</i>	11,575.0	3,932.5
ปลาแมว	<i>Setipinna meranochir</i>	11,115.0	4,307.5
ปลากดเหลือง	<i>Mystus filamentus</i>	4,157.5	10,075.0
ปลาสร้อยนกเขา (ซีชม)	<i>Osteochilus hasseltii</i>	5,137.5	9,025.0
กึ่งกุลาดำ	<i>Penaeus monodon</i>	2,780.0	10,672.5
ปูทะเล (ปูขาว)	<i>Scylla paramamosain</i>	4,872.5	5,180.0
ปลาจิ้มฟันจระเข้ยักษ์	<i>Doryichthys boaja</i>	5,525.0	3,567.5
ปลาเห็ดโคนจุด	<i>Sillago Aeolus</i>	4,500.0	4,447.5
ปลากดขี้ลิง	<i>Hemibagrus nemurus</i>	2,437.5	4,425.0
ปลาแขยงนวล	<i>Mystus wolffii</i>	3,947.5	2,650.0
ปลาตะกรับ	<i>Scatophagus argus</i>	917.5	5,245.0
ปลาแป้น	<i>Leiognathus brevirrostris</i>	142.5	5,400.0
ปลานวลจันทร์น้ำจืด	<i>Cirrhinus microlepis</i>	5,000.0	-
ปลามะลิ	<i>Corica soborna</i>	-	4,375.0
ปลาชะโด	<i>Channa micropeltes</i>	267.5	3,362.5
ปลากระบอกขาว	<i>Valamugill cunesius</i>	700.0	2,705.0
ปลาหัวตะกั่ว	<i>Aplocheilus penchax</i>	-	3,250.0
ปลากะพงขาว	<i>Lates calcarifer</i>	2,370.0	260.0
ปลากะตัก	<i>Encrasicholina sp.</i>	-	2,625.0
ปลากะตักใหญ่	<i>Stolephorus indicus</i>	-	2,250.0
กึ่งกุลาลาย (ตะเข็บ)	<i>Penaeus semisulcatus</i>	25.0	2,025.0
ปลาชะโอน	<i>Ompok krattensis</i>	-	1,837.5
ปลาลิ้นควายจุด	<i>Pardachirus pavoninus</i>	1,020.0	800.0
ปลาเข็ช	<i>Taenioides gracilis</i>	1,250.0	500.0
ปลาชีวใบไฟใหญ่	<i>Devario aequipinnata</i>	1,250.0	-
ปลากระบอกดำ	<i>Liza subviridis</i>	597.5	555.0
ปลาสลิด	<i>Trichogastus pectoralis</i>	350.0	500.0
ปลาหมอไทย	<i>Anabas testudineus</i>	187.5	592.5
ปลาเนื้ออ่อน (แดง)	<i>Micronema bleekeri</i>	257.5	450.0
ปลาไหล	<i>Monopterus albus</i>	222.5	475.0
ปลาแขยงข้างลาย	<i>Mystus mysticetus</i>	-	570.0
ปลากดแก้ว (คัง)	<i>Hemibagrus wyckioides</i>	-	550.0

ชื่อ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ปริมาณการจับสัตว์น้ำ (กิโลกรัม)	
		ปี 2554	ปี 2555
ปลาเข็ม	<i>Hemirhamphodon pogonograthus</i>	-	325.0
ปลากระทิง	<i>Cyclocheilichthys heteronema</i>	-	267.5
ปลาช่อนข้าหลวง	<i>Channa maruloides</i>	-	262.5
ปลากระทุงเหวปากแดง	<i>Hemiramphus marginatus</i>	-	250.0
ปลาปูทอง	<i>Oxyeleotris marmorata</i>	230.0	-
ปลายี่สกเทศ	<i>Labeo rohita</i>	-	206.0
ปลากระทิงหิน (กะพงลาย)	<i>Datnioides polota</i>	7.5	185.0
ปลากระทิง	<i>Mastacembelus armatus</i>	10.0	172.5
ปลาชิวทอง	<i>Rasbora einthovenii</i>	-	175.0
ปลาซีกเดียว	<i>Psettodes erumei</i>	-	157.5
ปลากระดี่หม้อ	<i>Trichogaster trichopterus</i>	132.5	-
ปลายอดม่วงเกล็ดถี่	<i>Cynoglossus microlepis</i>	-	132.5
ปลาจีน (ฉะ)	<i>Ctenopharyngodon idella</i>	-	125.0
ปลาพรหมหัวเหม็น	<i>Osteocheilus melanopterus</i>	-	112.5
ปลามังกร่น้อยจุดขาว	<i>Callionymus planus</i>	90.0	-
ปลาแขยงใบข้าว	<i>Mystus singaringan</i>	-	75.0
ปลาสากหางเหลือ	<i>Sphyræna obtusata</i>	-	75.0
ปลาสวาย	<i>Pangasianodon hypophthalmus</i>	-	75.0
ปลามังกร่น้อยแถบขาว	<i>Repomucenus huguenini</i>	-	75.0
ปลากระสง	<i>Channa Lucius</i>	55.0	-
ปลากระบาง	<i>Himantura imbricate</i>	-	50.0
ปลาแก้มขี้	<i>Systomus orphoides</i>	-	50.0
ปลาวัวจุมูกสั้น	<i>Triacanthus biaculeatus</i>	-	50.0
ปลาสลิคติน	<i>Abudefduf sordidus</i>	32.5	-
ปลากราย	<i>Chitala ornate</i>	-	25.0
ปลาบึก	<i>Pangasianodon gigas</i>	-	10.0
ปลากระทุงเหวเมื่อง	<i>Xenentodon canciloides</i>	-	5.0
ปลากระทุงเหวปากยาว	<i>Rhynchorhamphus naga</i>	-	5.0
ปลาจระเม็ดน้ำจืด	<i>Piaractus brachypomus</i>	-	5.0
	รวม	1,373,450.5	1,586,706.0

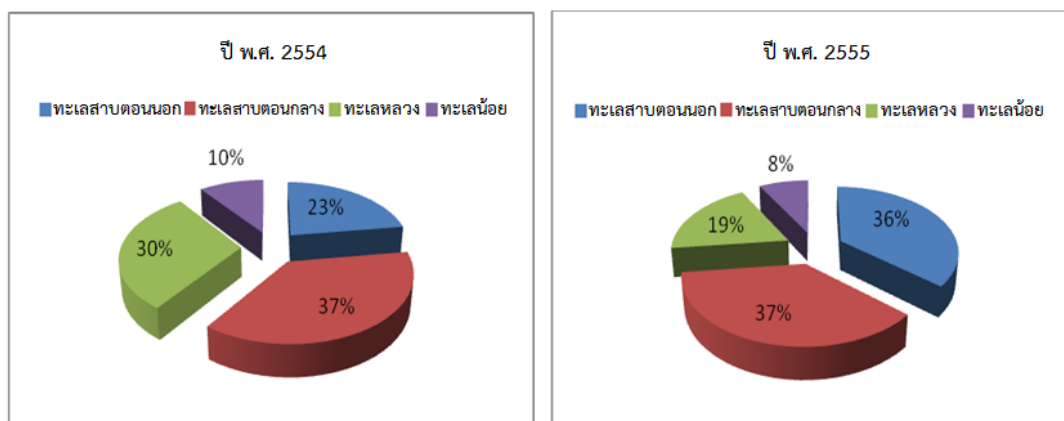
สัตว์น้ำที่ขึ้นที่ท่าในแต่ละเดือนในรอบปี 2554 และ 2555 มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันตามฤดูกาล และสภาพพื้นที่ ปริมาณสัตว์น้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนตุลาคม และมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูน้ำหลาก (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ปริมาณสัตว์น้ำที่ขึ้นที่ท่า 50 ท่า รอบทะเลสาบสงขลาในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

3.1 สัดส่วนปริมาณสัตว์น้ำจากแต่ละพื้นที่ของทะเลสาบสงขลา

การสำรวจและเก็บข้อมูลจากทำขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละพื้นที่ของทะเลสาบสงขลาพบว่า ในปี 2554 และ 2555 ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นที่ท่าเป็นผลผลิตจากทะเลสาบสงขลาตอนกลางมากที่สุด โดยมีสัดส่วน 37% ของปริมาณสัตว์น้ำขึ้นที่ท่าทั้งหมดทั้ง 2 ปี เนื่องจากทะเลสาบส่วนนี้มีพื้นที่กว้าง ตลอดจนมีความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำและสภาพแวดล้อม ผลผลิตจากทะเลหลวง (ทะเลสาบตอนบน) มีสัดส่วน 30% และ 19% และจากทะเลสาบตอนนอก 23% และ 36% ในปี 2554 และ 2555 ตามลำดับ ทะเลหลวงและทะเลสาบสงขลาตอนนอกมีปริมาณผลผลิตและความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำผันแปรตามสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะความเค็มของน้ำในปีนั้นๆ ส่วนทะเลน้อยมีสัดส่วนน้อยที่สุดเพียง 10% และ 8% ในปี 2554 และ 2555 ตามลำดับ เนื่องจากพื้นที่ทำการประมงและความหลากหลายของชนิดสัตว์น้ำมีน้อยและเป็นพื้นที่น้ำจืด (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สัดส่วนปริมาณสัตว์น้ำจากแต่ละพื้นที่ของทะเลสาบสงขลาที่ขึ้นที่ท่าในปี 2554 และ 2555

3.2 ชนิดสัตว์น้ำที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ในทะเลสาบสงขลา

สัตว์น้ำที่มีการซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงที่ทำขึ้นสัตว์น้ำ 50 ท่า รอบทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 เป็นสัตว์น้ำที่หน่วยงานในพื้นที่ของกรมประมงได้ปล่อยลูกพันธุ์ลงในทะเลสาบในปี 2553-2555 จำนวน 13 ชนิด จากที่มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำจำนวนทั้งสิ้น 19 ชนิด โดยเป็นสัตว์น้ำที่มีการซื้อขายในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และในปี 2555 จำนวน 12 ชนิด (ตารางที่ 1 และ 7)

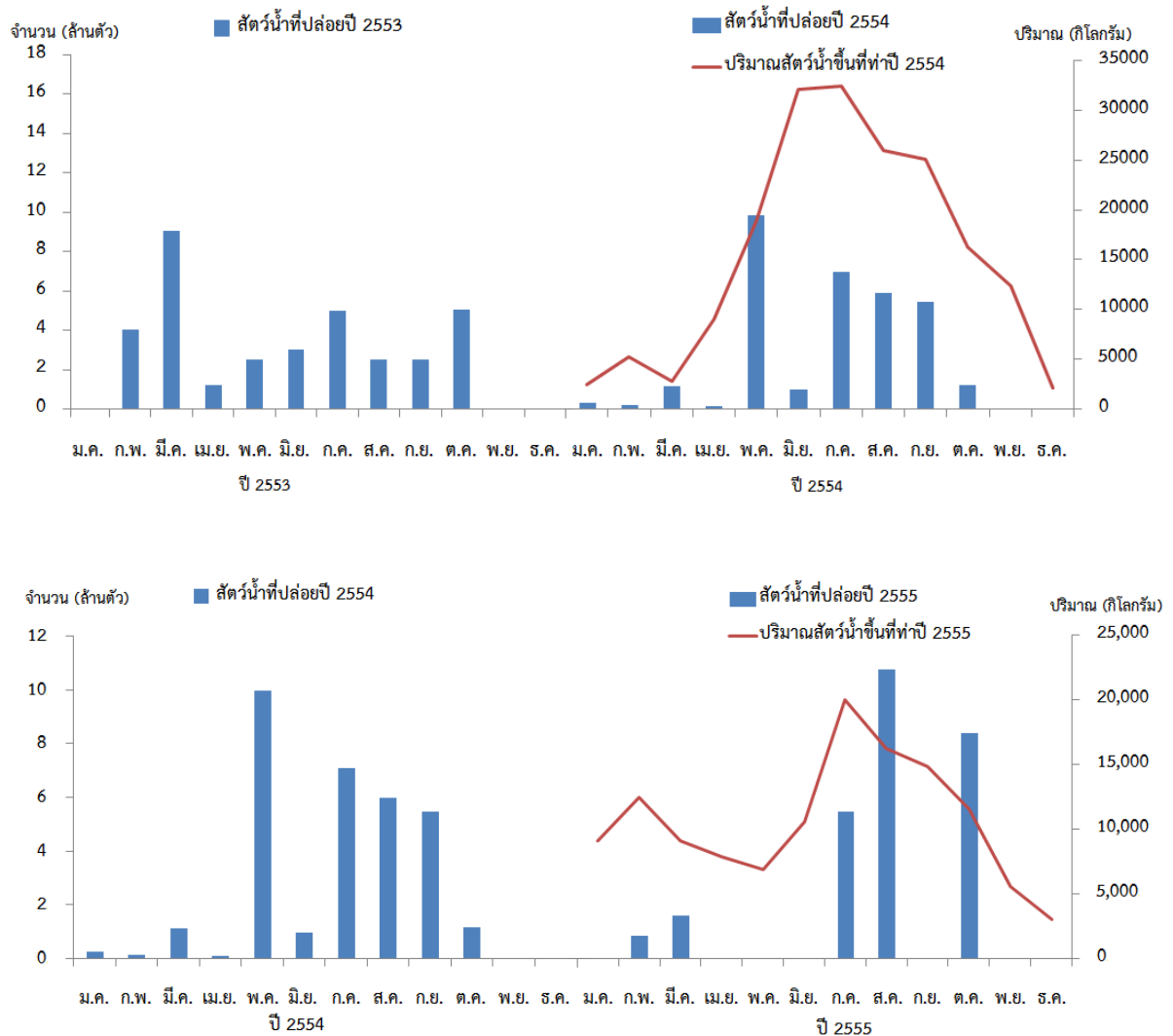
ตารางที่ 7 ปริมาณสัตว์น้ำแต่ละชนิดที่ขึ้นที่ท่ารอบทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 ตามชนิดที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ในทะเลสาบสงขลา

ชนิดสัตว์น้ำที่ปล่อย	ปริมาณสัตว์น้ำที่ขึ้นที่ท่า (กิโลกรัม)	
	ปี 2554	ปี 2555
กุ้งก้ามกราม	185,072.5	127,377.5
กุ้งแชบ๊วย	43,080.0	19,167.5
กุ้งกุลาดำ	2,780.0	10,672.5
ปูทะเล (ปูขาว)	4,872.5	5,180.0
ปูม้า (ปล่อยแค่ปี 2553)	ไม่พบ	20,950.0
ปลากะพงขาว	2,370.0	260.0
ปลาดุกอุย	21,260.0	6,852.5
ปลาตะเพียนขาว	4,030.0	15,105.0
ปลาแขยงนวล	3,947.5	2,650.0
ปลาหมอไทย	187.5	592.5
ปลานวลจันทร์น้ำจืด (ปล่อยแค่ปี 2553)	5,000.0	ไม่พบ
ปลาชะโอน	ไม่พบ	1,837.5
ปลาแก้มช้ำ	ไม่พบ	50.0
ปลาตะเพียนทอง (ปล่อยแค่ปี 2553)	ไม่พบ	ไม่พบ
ปลาแรด	ไม่พบ	ไม่พบ
ปลาดุกลำพัน	ไม่พบ	ไม่พบ
ปลาบ้า	ไม่พบ	ไม่พบ
ปลาลำปำ	ไม่พบ	ไม่พบ
ปลาดุกค้ำ	ไม่พบ	ไม่พบ

สัตว์น้ำที่ซื้อขายระหว่างแม่ค้ากับชาวประมงที่ทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบที่เป็นชนิดเดียวกับที่มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ มีรายละเอียดแต่ละชนิดดังนี้

กึ่งก้ามกราม จากข้อมูลปริมาณกึ่งก้ามกรามที่มีการซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 และ 2555 พบว่า ผลผลิตกึ่งก้ามกรามจากทะเลสาบมีตลอดทั้งปี แต่ปริมาณมากน้อยแตกต่างกันในแต่ละเดือน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการทยอยปล่อยลูกพันธุ์อย่างต่อเนื่องเป็นระยะในแต่ละปี ชาวประมงเริ่มจับกึ่งได้หลังจากทำการปล่อยประมาณ 6-8 เดือน ผลผลิตกึ่งจากทะเลสาบส่วนใหญ่ในปี 2554 จึงน่าจะเป็นผลจากการปล่อยลูกกึ่งในปี 2553 เป็นหลัก และในปี 2554 บางส่วน ปริมาณกึ่งที่ขึ้นที่ท่ามีมากระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม 32,125 และ 32,500 กิโลกรัม ตามลำดับ ส่วนผลผลิตกึ่งก้ามกรามในปี 2555 เป็นผลจากการปล่อยลูกกึ่งในปี 2554 เป็นส่วนใหญ่ และในปี 2555 บางส่วน ผลผลิตกึ่งก้ามกรามขึ้นที่ท่ามีปริมาณมากที่สุดในเดือนกรกฎาคม 20,012.5 กิโลกรัม (ภาพที่ 4)

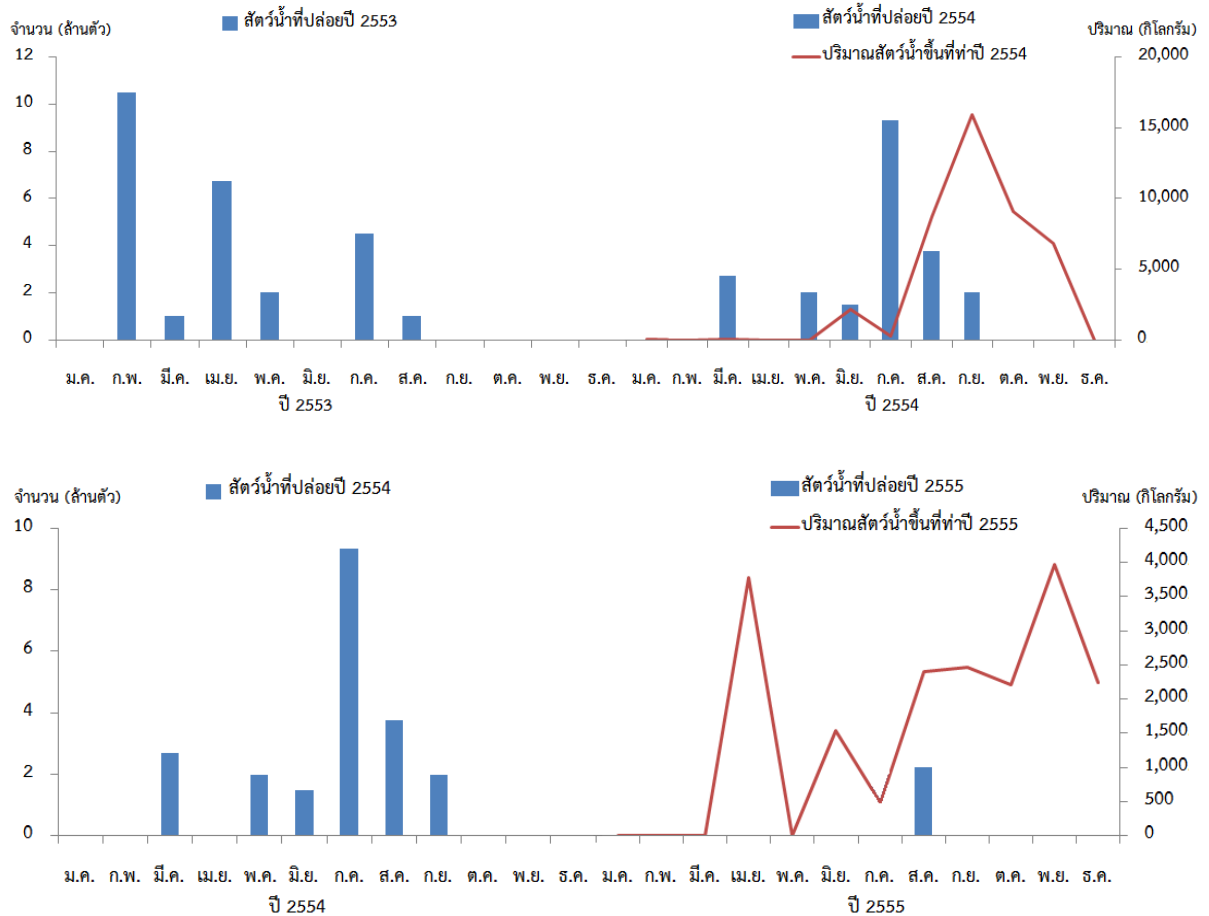
ในปี 2554 และปี 2555 กึ่งก้ามกรามที่ซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำมีปริมาณ 185,072.5 และ 127,377.5 กิโลกรัม โดยกึ่งส่วนใหญ่มีขนาด 17 ตัว/กิโลกรัม ราคากึ่งเฉลี่ยกิโลกรัมละ 300 บาท ผลผลิตกึ่งมีมูลค่า 55,521,750 และ 38,213,250 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 4 จำนวนลูกกึ่งก้ามกรามที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณกึ่งก้ามกรามที่มีการซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

กุ้งแชบ๊วย จากข้อมูลการสุ่มสำรวจสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 พบว่า ผลผลิตกุ้งแชบ๊วยมีเป็นบางเดือนในรอบปี (ยกเว้นเดือนกุมภาพันธ์ เมษายน พฤษภาคม และธันวาคม) โดยมีปริมาณมากที่สุดในเดือนกันยายน 15,925 กิโลกรัม ซึ่งผลผลิตจากทะเลสาบส่วนใหญ่น่าจะเป็นผลจากการปล่อยพันธุ์กุ้งในปีเดียวกันจำนวน 21,281,000 ตัว ในปี 2555 มีผลผลิตกุ้งจากทะเลสาบขึ้นที่ท่าเป็นบางเดือนเช่นกัน (ยกเว้นเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม และพฤษภาคม) โดยมีปริมาณมากในเดือนเมษายน และพฤศจิกายน 3,975 และ 3,975 กิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่งผลผลิตกุ้งแชบ๊วยจากทะเลสาบส่วนหนึ่งน่าจะเป็นส่วนน้อยที่เป็นผลจากการปล่อยพันธุ์กุ้งในปีนั้น เนื่องจากมีการปล่อยเพียงครั้งเดียวในเดือนสิงหาคมจำนวน 2,250,000 ตัว ชาวประมงเริ่มจับกุ้งได้หลังจากทำการปล่อยประมาณ 3-6 เดือน (ภาพที่ 5)

ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตกุ้งแชบ๊วยที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำมีปริมาณ 43,080 และ 19,167.5 กิโลกรัม กุ้งที่จับได้มีขนาดเฉลี่ย 60 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 220 บาท คิดเป็นมูลค่า 9,477,600 และ 4,216,850 บาท ตามลำดับ

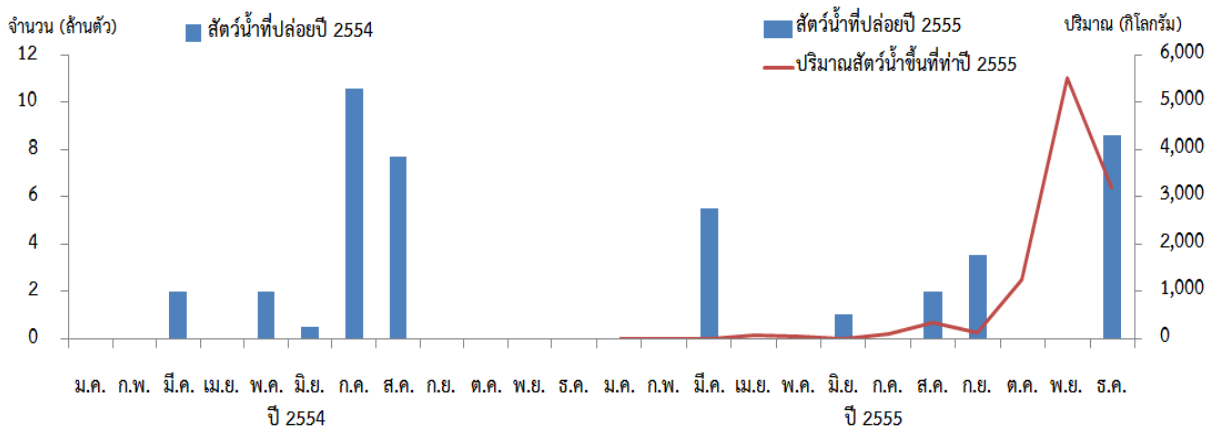
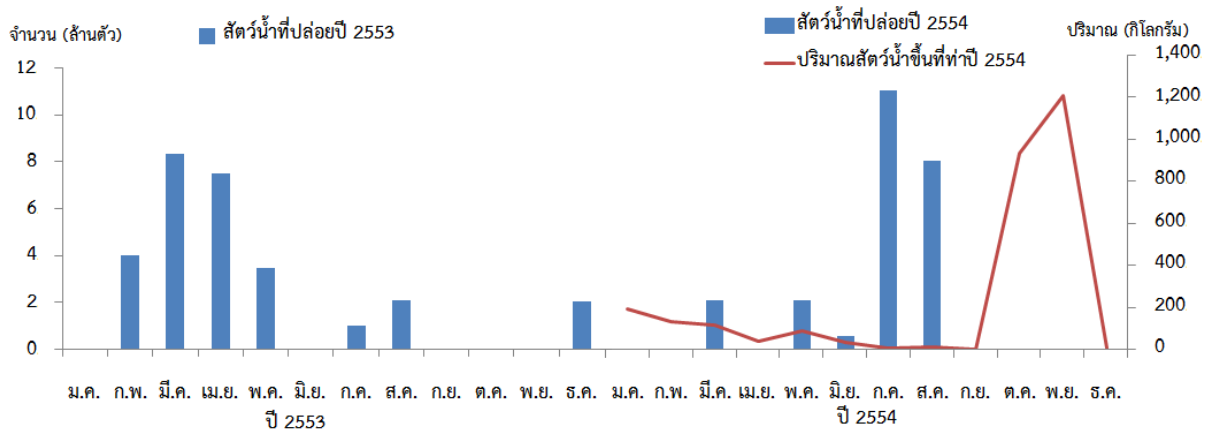

ภาพที่ 5 จำนวนลูกกุ้งแชบ๊วยที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณกุ้งแชบ๊วยที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

กุ้งกุลาดำ จากสุ่มสำรวจปริมาณสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 ปรากฏว่าผลผลิตกุ้งกุลาดำมีเป็นบางเดือนในรอบปี (ยกเว้นเดือนกรกฎาคม สิงหาคม กันยายน และธันวาคม)

โดยมีปริมาณมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายน 1,210 กิโลกรัม ซึ่งผลผลิตกึ่งฤดูจากทะเลสาบส่วนใหญ่ น่าจะเป็นผลจากการปล่อยพันธุ์กุ้งในปลายปี 2553 และจากการปล่อยเป็นระยะในปี 2554 จำนวนทั้งสิ้น 22,772,000 ตัว ปี 2555 กึ่งฤดูที่ขึ้นที่ท่ามีเป็นบางเดือน (ยกเว้นเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม และ มิถุนายน) โดยมีปริมาณมากในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม 5,500 และ 3,200 กิโลกรัม ตามลำดับ ทั้งนี้ ผลผลิตส่วนใหญ่ น่าจะมาจากพันธุ์กึ่งฤดูที่ทยอยปล่อยเป็นระยะในปีเดียวกันรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 20,600,000 ตัว ชาวประมงเริ่มจับกุ้งได้หลังจากทำการปล่อยประมาณ 3-6 เดือน (ภาพที่ 6)

ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตกึ่งฤดูที่ซื้อขาย ณ ขึ้นสัตว์น้ำมีปริมาณ 2,780 และ 10,672.5 กิโลกรัม กุ้งที่จับได้มีขนาดเฉลี่ย 30 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 350 บาท มูลค่า 973,000 และ 3,735,375 บาท ตามลำดับ

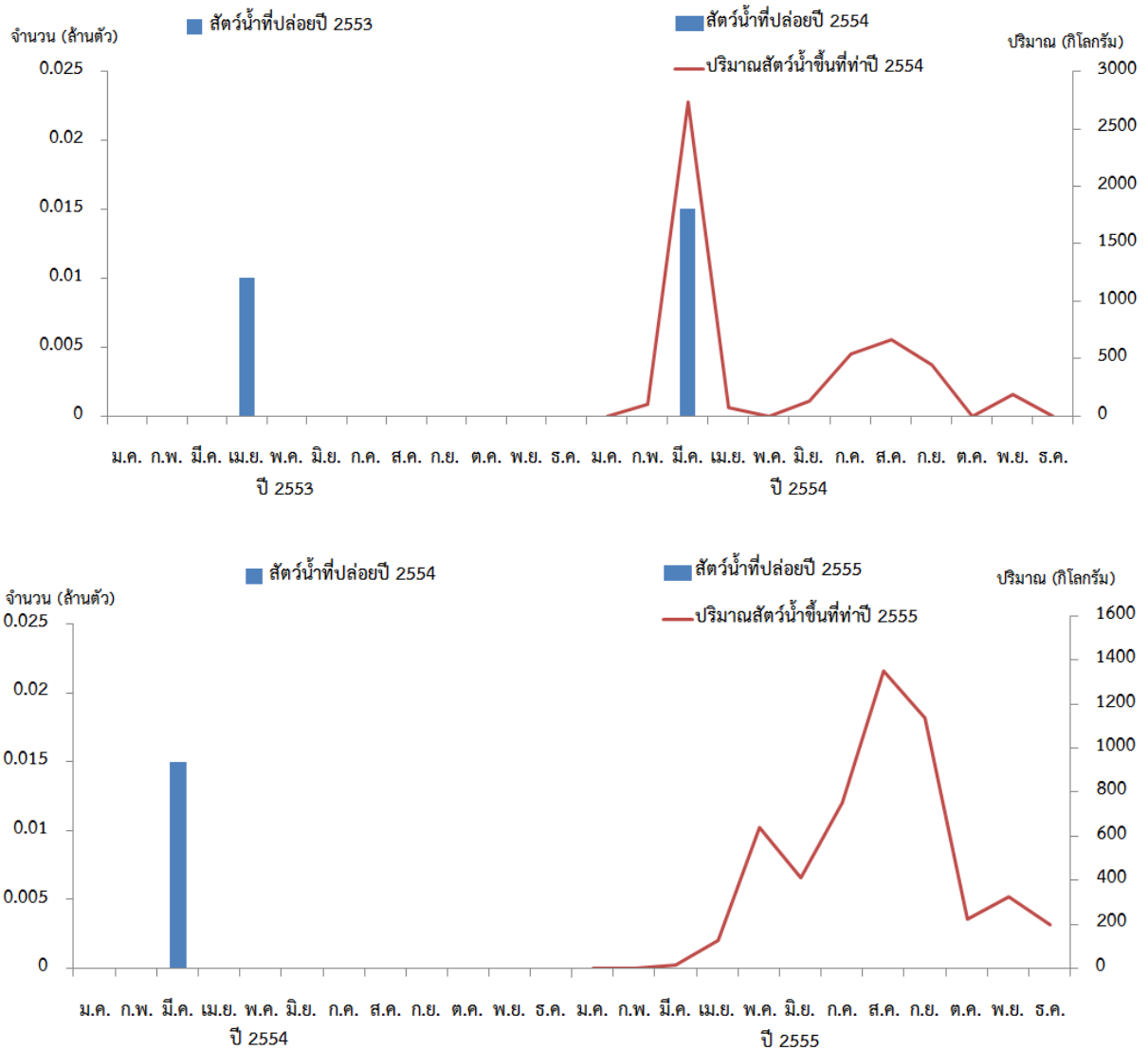

ภาพที่ 6 จำนวนลูกกึ่งฤดูที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณกึ่งฤดูที่มีการซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปูทะเล ผลผลิตปูทะเลจากทะเลสาบสงขลาที่มีการซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำเป็นปูขาวหรือปูทองหลวง ในปี 2554 ผลผลิตปูทะเลมีเป็นบางเดือนในรอบปี (ยกเว้นเดือนมกราคม พฤษภาคม ตุลาคม และธันวาคม) โดยมีปริมาณมากที่สุดในเดือนมีนาคม 2,730 กิโลกรัม ในปี 2555 ผลผลิตปูมีเกือบตลอดทั้งปี ยกเว้นเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ โดยมีปริมาณมากในเดือนสิงหาคมและกันยายน 1,350 และ 1,137.5 กิโลกรัม ตามลำดับ ในปี

2553 หน่วยงานในพื้นที่ได้ปล่อยลูกปูในเดือนเมษายนจำนวน 10,000 ตัว และในปี 2554 ทำการปล่อยในเดือน มีนาคมจำนวน 15,000 ตัว ส่วนในปี 2555 ไม่ได้ปล่อยลูกปู ผลผลิตปูทะเลจากทะเลสาบที่ขึ้นที่ท่าจึงไม่น่าจะเป็นผลจากลูกปูที่ปล่อยโดยตรง เนื่องจากขนาดปูที่จับมาควรใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 6-8 เดือน (ภาพที่ 7)

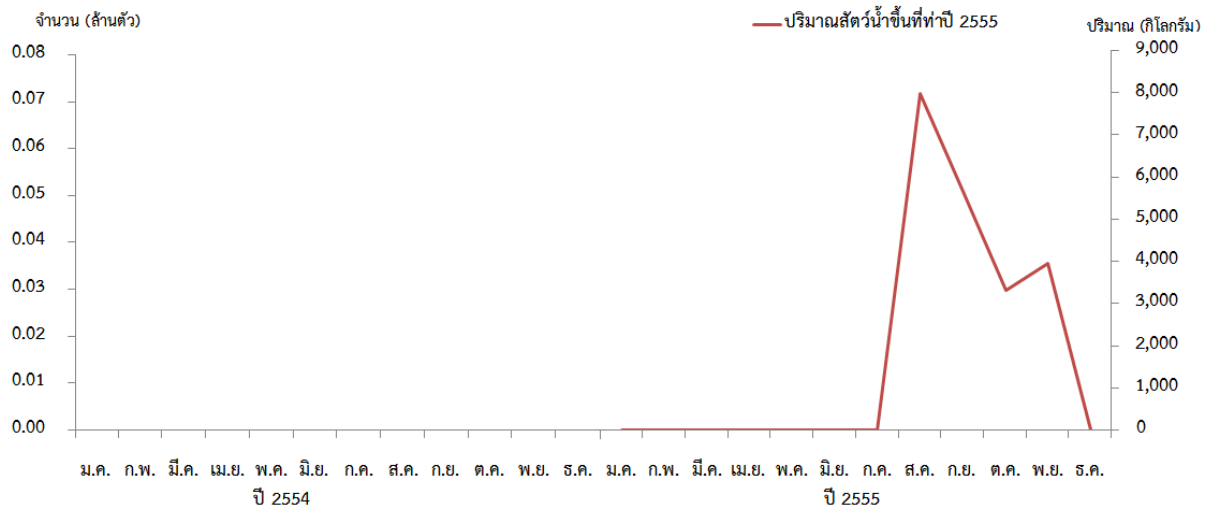
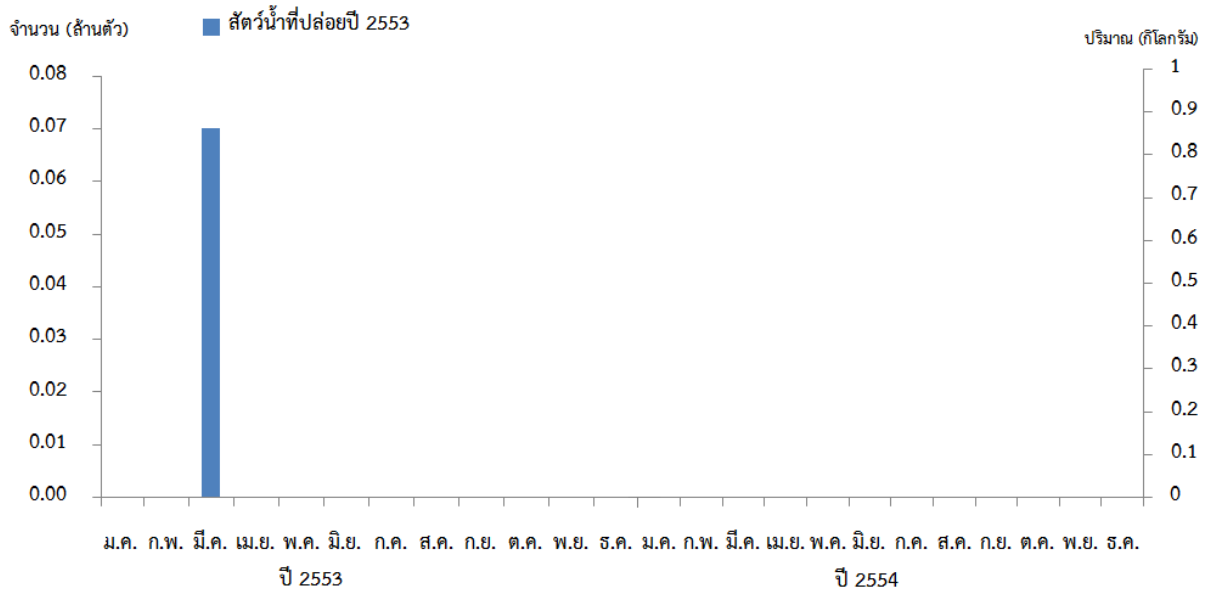
ในปี 2554 และ 2555 ผลผลิตปูทะเลที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 4,872.5 และ 5,180 กิโลกรัม ปูที่จับได้มีขนาดเฉลี่ย 2-4 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 300 บาท คิดเป็นมูลค่า 1,461,750 และ 1,554,000 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 7 จำนวนลูกปูทะเลที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และปริมาณปูทะเลที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้น สัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปูม้า การสุ่มสำรวจสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือน ไม่พบปูม้าตลอดปี 2554 แต่ในปี 2555 มีผลผลิตปูม้าที่ท่าในเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน ในปริมาณ 8,000, 5,675, 3,325 และ 3,950 กิโลกรัม ตามลำดับ ในปี 2553 หน่วยงานในพื้นที่ได้ปล่อยลูกปูเพียงครั้งเดียวในเดือนมีนาคมจำนวน 70,000 ตัว

แต่ไม่มีการปล่อยลูกพันธุ์ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตปูม้าจากทะเลสาบสงขลาที่ขึ้นที่ท่าจึงไม่น่าจะเป็นผลจากลูกปูที่ปล่อยโดยตรง เนื่องจากขนาดปูส่วนใหญ่ที่จับมาควรใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 4-6 เดือน (ภาพที่ 8) ผลผลิตปูม้าที่ชาวประมงนำมาขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในปี 2555 มีปริมาณ 20,950 กิโลกรัม ขนาดประมาณ 5-10 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 180 บาท คิดเป็นมูลค่า 3,771,000 บาท

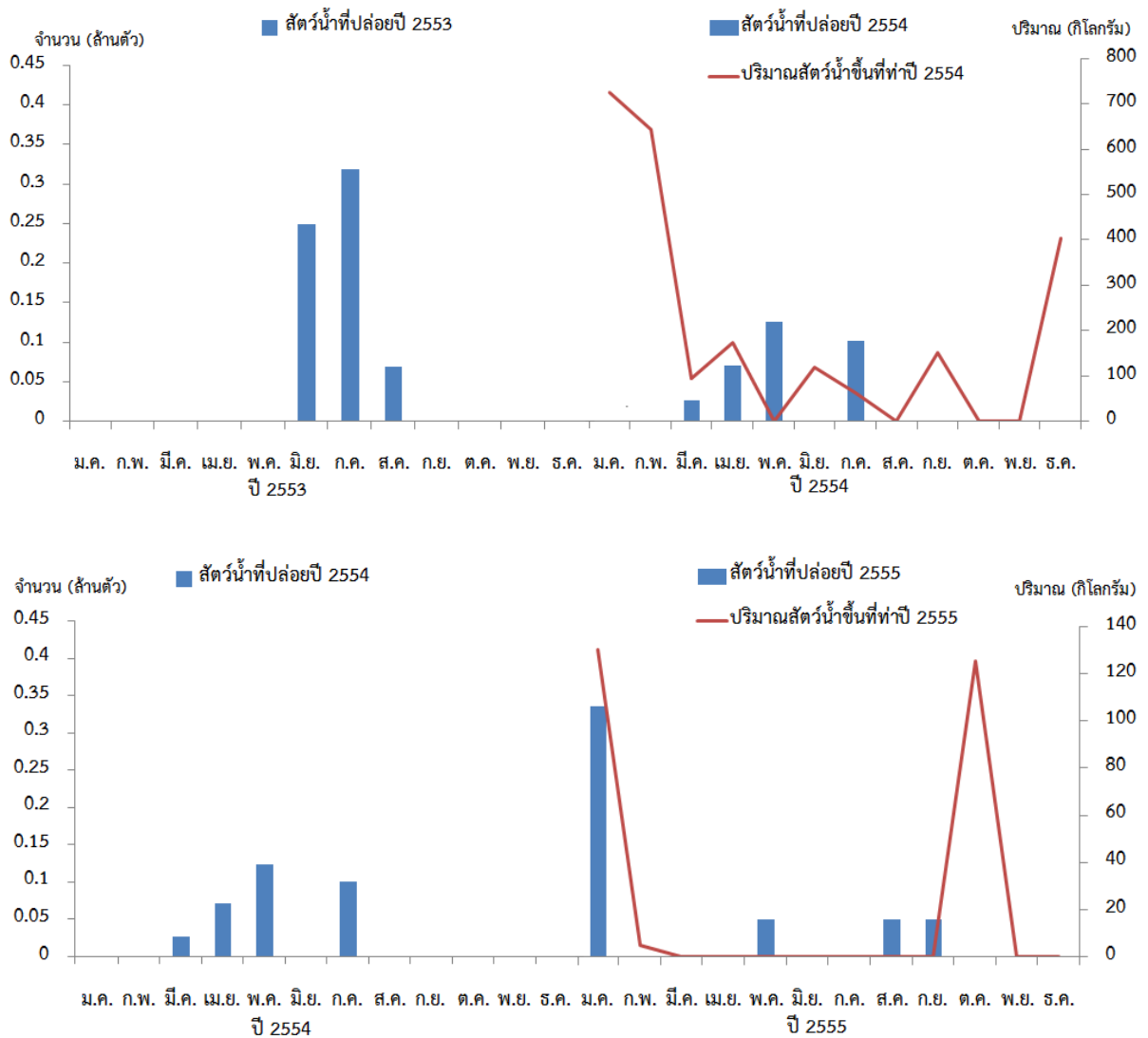

ภาพที่ 8 จำนวนลูกปูม้าที่ปล่อยในปี 2553 และปริมาณปูม้าที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2555

ปลากะพงขาว จากข้อมูลผลผลิตสัตว์น้ำจากทะเลสาบสงขลาที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ปรากฏว่าในปี 2554 ผลผลิตปลากะพงขาวมีเกือบทั้งปี (ยกเว้นเดือนพฤษภาคม สิงหาคม และตุลาคม) โดยมีปริมาณมากในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 725 และ 642.5 กิโลกรัม ในปี 2555 ผลผลิตมีเฉพาะในเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และตุลาคม ในปริมาณ 130, 5 และ 125 กิโลกรัม ในปี 2553 หน่วยงานในพื้นที่ได้ปล่อยลูกปลา

กะพงขาวช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม จำนวนทั้งสิ้น 640,000 ตัว ปี 2554 ปล่อยในเดือนมีนาคม เมษายน พฤษภาคม และกรกฎาคม รวมจำนวน 320,000 ตัว และปี 2555 ปล่อยเป็นระยะจำนวนทั้งสิ้น 490,000 ตัว ขนาดปลาที่จับได้น่าจะใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 8-24 เดือน แล้วแต่ขนาด จึงมีความเป็นไปได้ที่ผลผลิตปลากะพงขาวจากทะเลสาบสงขลาเป็นผลจากลูกพันธุ์ที่ทยอยปล่อยอย่างต่อเนื่อง (ภาพที่ 9)

ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตปลากะพงขาวที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 2,370 และ 260 กิโลกรัม ปลาที่จับได้มีขนาด 0.8-2 กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 180 บาท คิดเป็นมูลค่า 426,600 และ 46,800 บาท ตามลำดับ

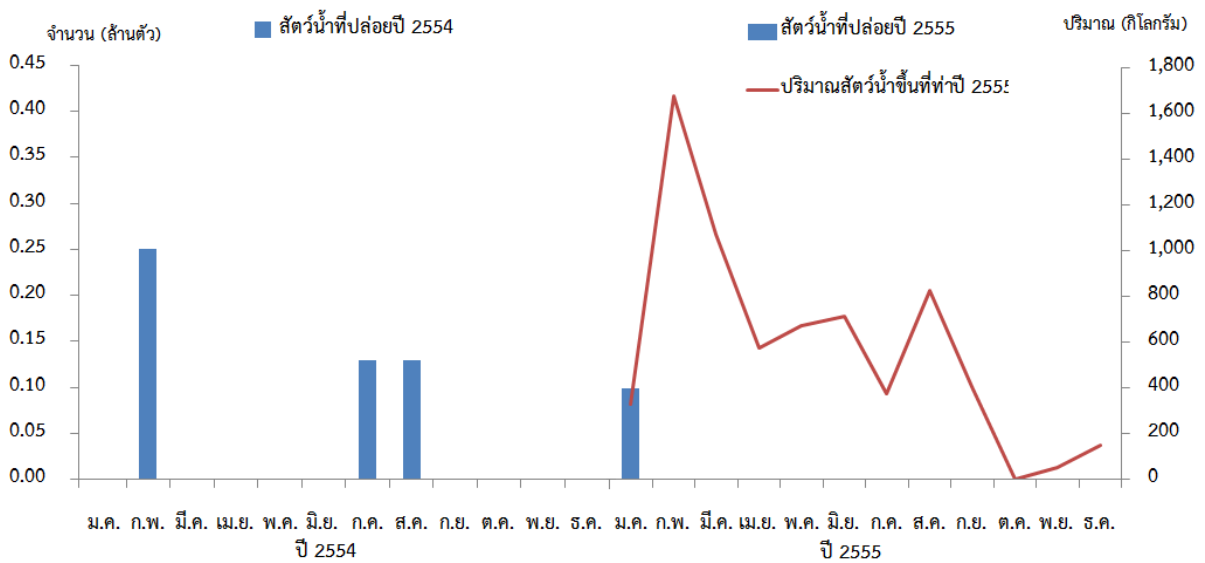
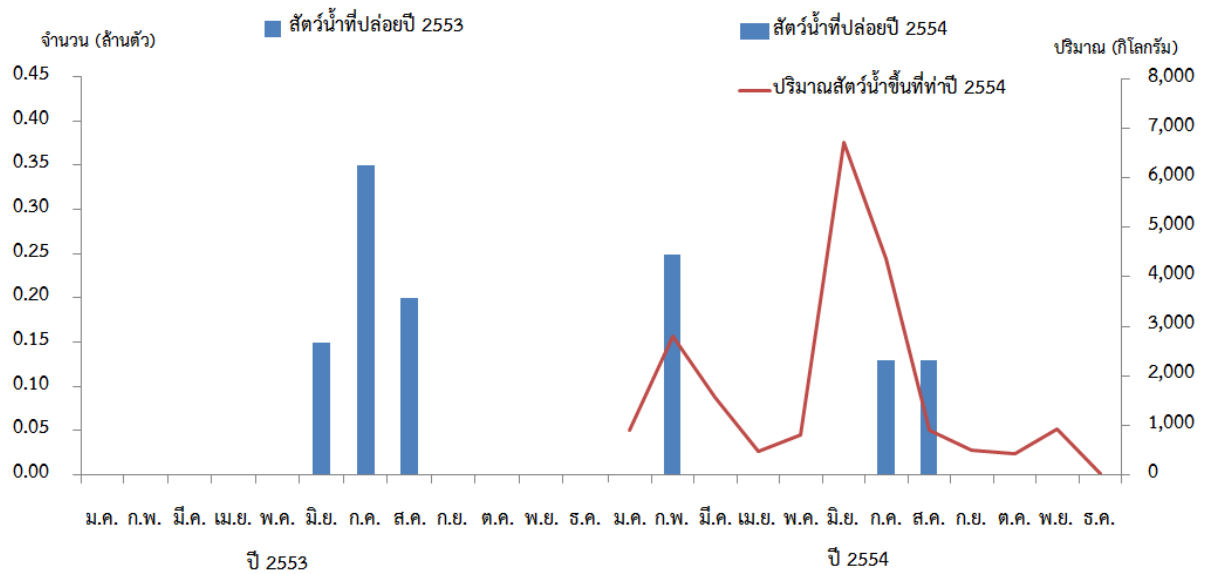

ภาพที่ 9 จำนวนลูกปลากะพงขาวที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลากะพงขาวที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปลาตุ๊กอูย การสุ่มสำรวจสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือน พบว่า ในปี 2554 ผลผลิตปลาตุ๊กอูยมีเกือบทั้งปี ยกเว้นเดือนธันวาคม โดยมีปริมาณมากในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม 6,710 และ 4,362.5 กิโลกรัม ตามลำดับ ในปี 2555 ผลผลิตมีเกือบทุกเดือน (ยกเว้นเดือนตุลาคม) โดยมีปริมาณมาก

ในเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคมตามลำดับ 1,680 และ 1,075 กิโลกรัม ในปี 2553 มีการปล่อยลูกปลาช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม จำนวนทั้งสิ้น 700,000 ตัว ปี 2554 ปล่อยในเดือนกุมภาพันธ์ กรกฎาคม และ สิงหาคม รวมจำนวน 510,000 ตัว และปี 2555 ปล่อยเพียงครั้งเดียวในเดือนมกราคม จำนวน 1,000,000 ตัว ผลผลิตปลาตุกอุยจากทะเลสาบที่ขึ้นที่ท่าหน้าจะเป็นผลจากการทยอยปล่อยลูกพันธุ์อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขนาดของปลาที่จับได้ใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 8-10 เดือน หลังจากการปล่อยลูกพันธุ์ (ภาพที่ 10)

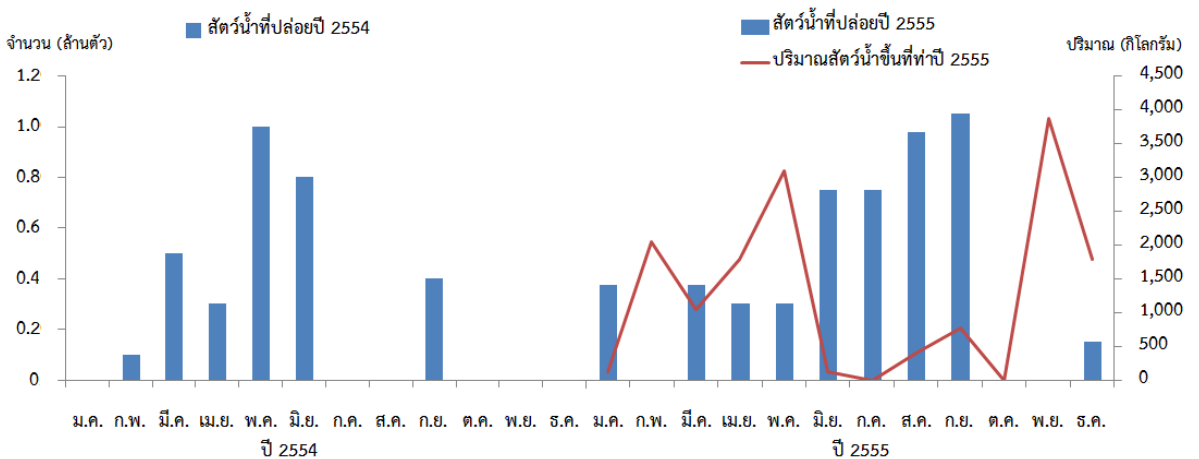
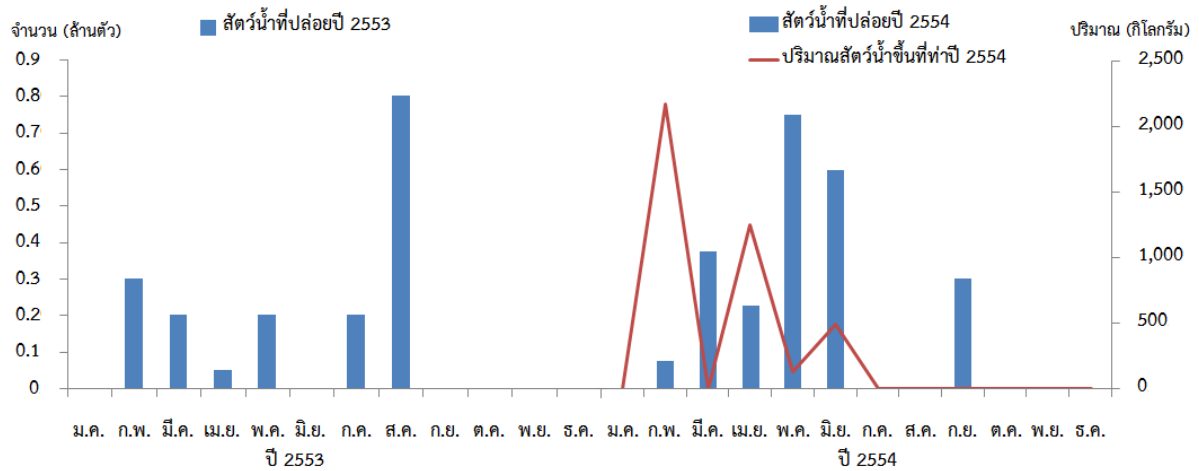
ในปี 2554 และ 2555 ผลผลิตปลาตุกอุยที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 21,260 และ 6,852.5 กิโลกรัม ปลาที่จับได้มีขนาดเฉลี่ย 7 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 80 บาท คิดเป็นมูลค่า 1,700,800 และ 548,200 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 10 จำนวนลูกปลาตุกอุยที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลาตุกอุยที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปลาตะเพียนขาว ผลผลิตปลาตะเพียนขาวจากทะเลสาบสงขลาที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 ผลผลิตมีเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์ เมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน โดยมีปริมาณมากในเดือนกุมภาพันธ์และ เมษายน 2,167.5 และ 1,250 กิโลกรัม ตามลำดับ ในปี 2555 ผลผลิตมีเกือบตลอดทั้งปี ยกเว้นเดือนกรกฎาคม และตุลาคม โดยมีปริมาณมากในเดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายนตามลำดับ 3,100 และ 3,875 กิโลกรัม ในปี 2553, 2554 และ 2555 หน่วยงานในพื้นที่ได้ทยอยปล่อยลูกปลาตะเพียนขาวเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง จำนวน 1,750,000, 3,100,000 และ 3,350,000 ตัว ตามลำดับ ขนาดของปลาตะเพียนขาวที่จับได้ใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 6-8 เดือน หลังจากการปล่อยลูกพันธุ์ ผลผลิตปลาตะเพียนขาวจากทะเลสาบสงขลา จึงน่าจะเป็นผลจากลูกพันธุ์ที่ทยอยปล่อยอย่างต่อเนื่องและในปริมาณมาก (ภาพที่ 11)

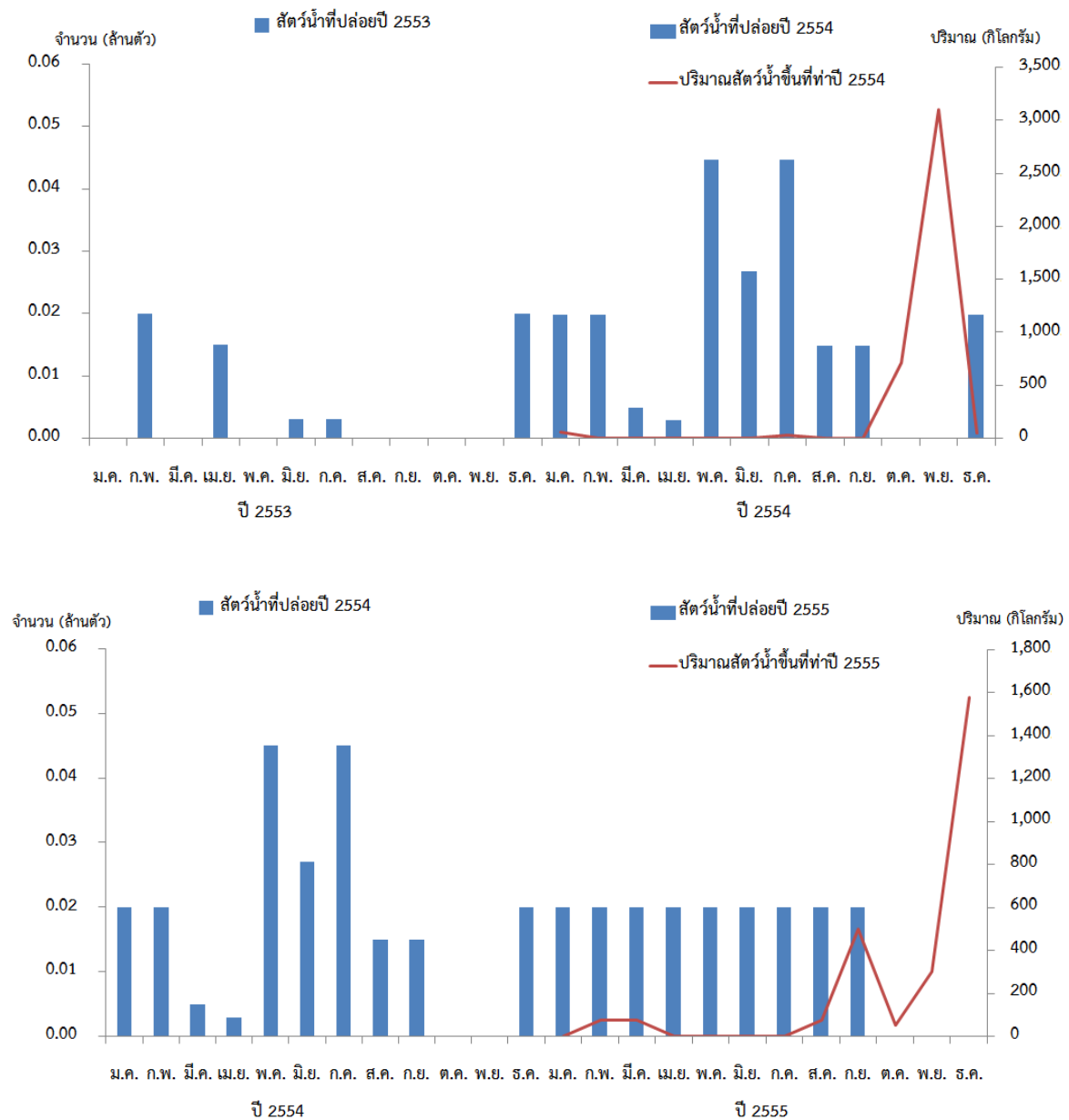
ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตปลาตะเพียนขาวที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 4,030 และ 15,105 กิโลกรัม ปลาที่จับได้มีขนาดเฉลี่ย 8 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50 บาท คิดเป็นมูลค่า 201,500 และ 755,250 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 11 จำนวนลูกปลาตะเพียนขาวที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลาตะเพียนขาวที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปลาแขยงนวล ผลผลิตปลาแขยงนวลจากทะเลสาบสงขลาที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 มีเป็นบางเดือน โดยมีปริมาณมากในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนตามลำดับ 707.5 และ 3,100.0 กิโลกรัม ในปี 2555 ผลผลิตมีเป็นบางเดือนเช่นกัน โดยมีปริมาณมากที่สุดในเดือนธันวาคม 1,575 กิโลกรัม ขนาดของปลาที่จับได้ใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 10-12 เดือน หลังจากการปล่อยลูกพันธุ์ ผลผลิตปลาแขยงนวลจากทะเลสาบสงขลาจึงน่าจะเป็นผลจากลูกพันธุ์ที่ทยอยปล่อยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553-2555 (ภาพที่ 12)

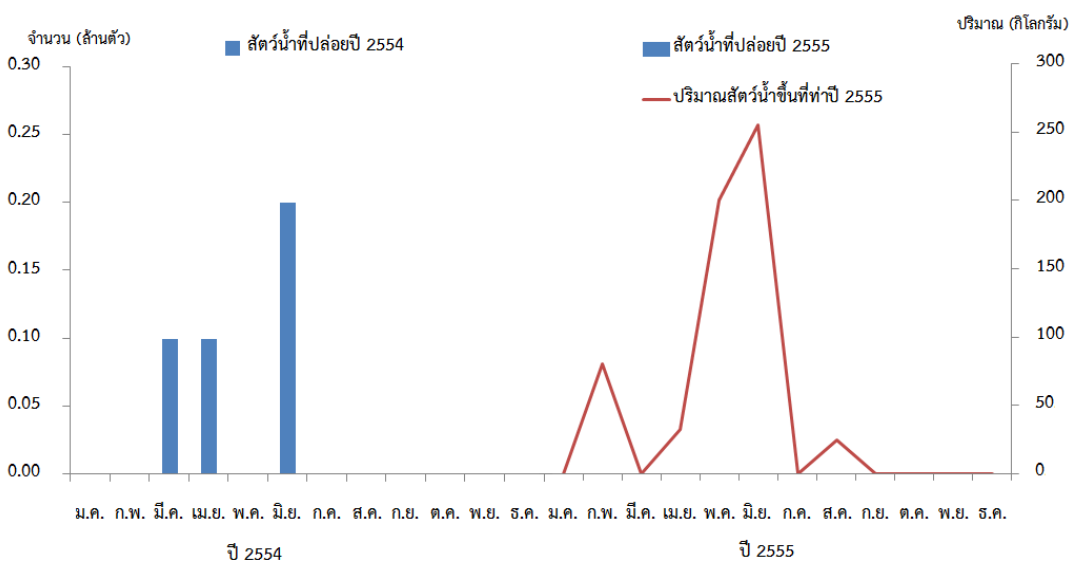
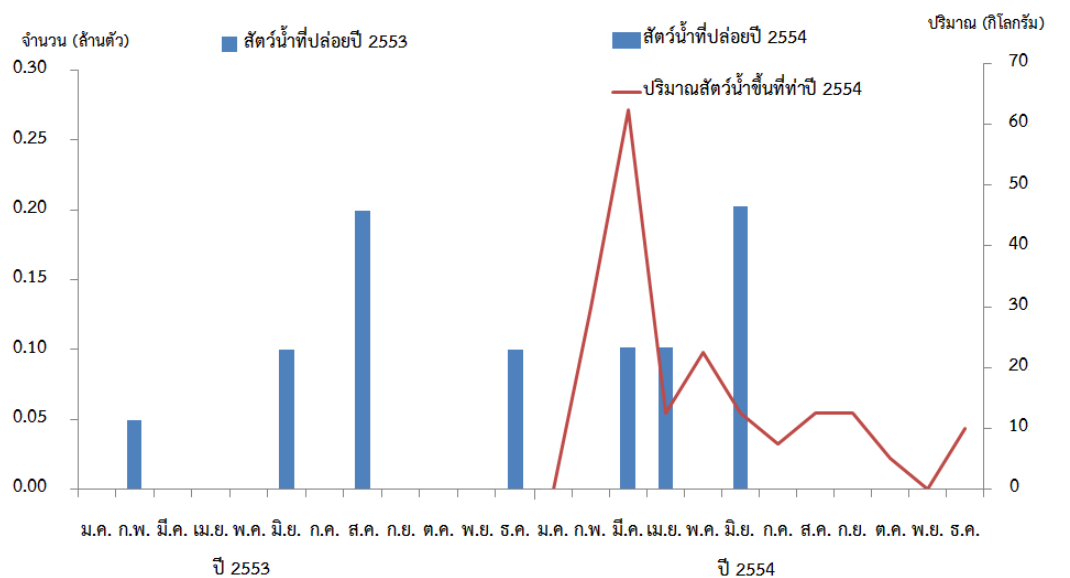
ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตปลาแขยงนวลที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 3,947.5 และ 2,650.0 กิโลกรัม ปลาที่จับได้มีขนาดประมาณ 20-30 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 90 บาท คิดเป็นมูลค่า 355,275 และ 238,500 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 12 จำนวนลูกปลาแขยงนวลที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลาแขยงนวลที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

ปลาหมอไทย ผลผลิตปลาหมอไทยจากทะเลสาบสงขลาที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 ผลผลิตมีเกือบตลอดทั้งปี (ยกเว้นเดือนมกราคมและพฤศจิกายน) แต่ปริมาณน้อย โดยมีปริมาณมากที่สุดในเดือนมิถุนายนเพียง 62.5 กิโลกรัม ซึ่งผลผลิตดังกล่าวมีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนลูกพันธุ์ที่ปล่อยในปี 2553 และปี 2554 (จำนวน 450,000 และ 400,000 ตัว ตามลำดับ) ผลผลิตปลาหมอไทยจึงน่าจะเป็นผลจากการปล่อยลูกพันธุ์บางส่วนในปี 2553 และลูกพันธุ์ที่ปล่อยในปี 2554 ในปี 2555 ผลผลิตปลาหมอไทยมีเฉพาะบางเดือน โดยมีปริมาณมากในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 200 และ 255 กิโลกรัม ตามลำดับ ผลผลิตดังกล่าวจึงไม่น่าจะเป็นผลจากการปล่อยลูกพันธุ์โดยตรง เนื่องจากปี 2555 ไม่ได้ปล่อยลูกพันธุ์เพิ่มเติม และขนาดของปลาที่จับได้ใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 4-6 เดือน (ภาพที่ 13)

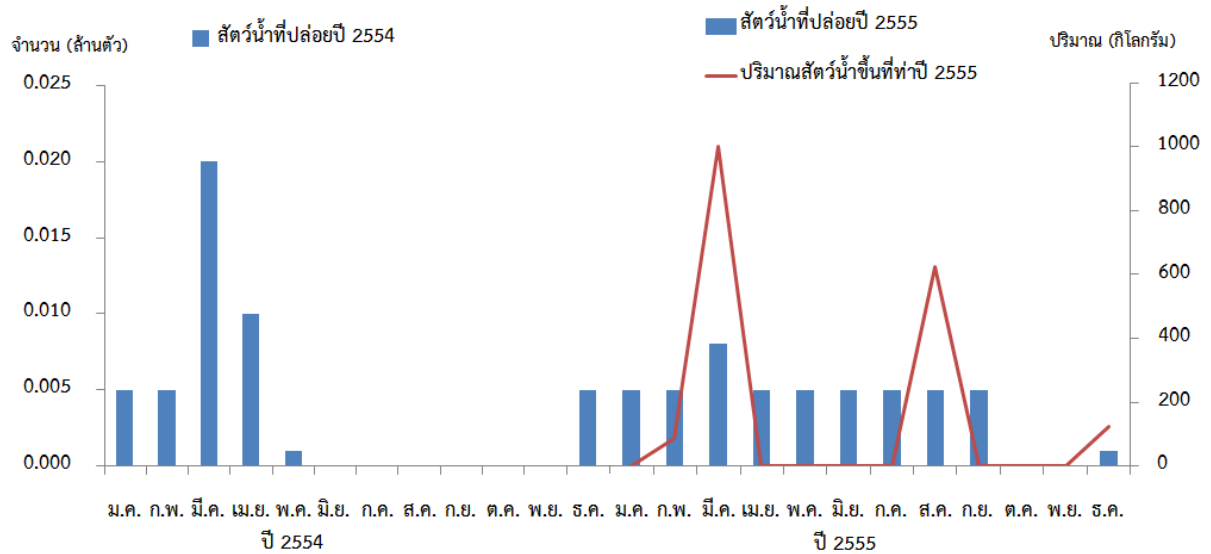
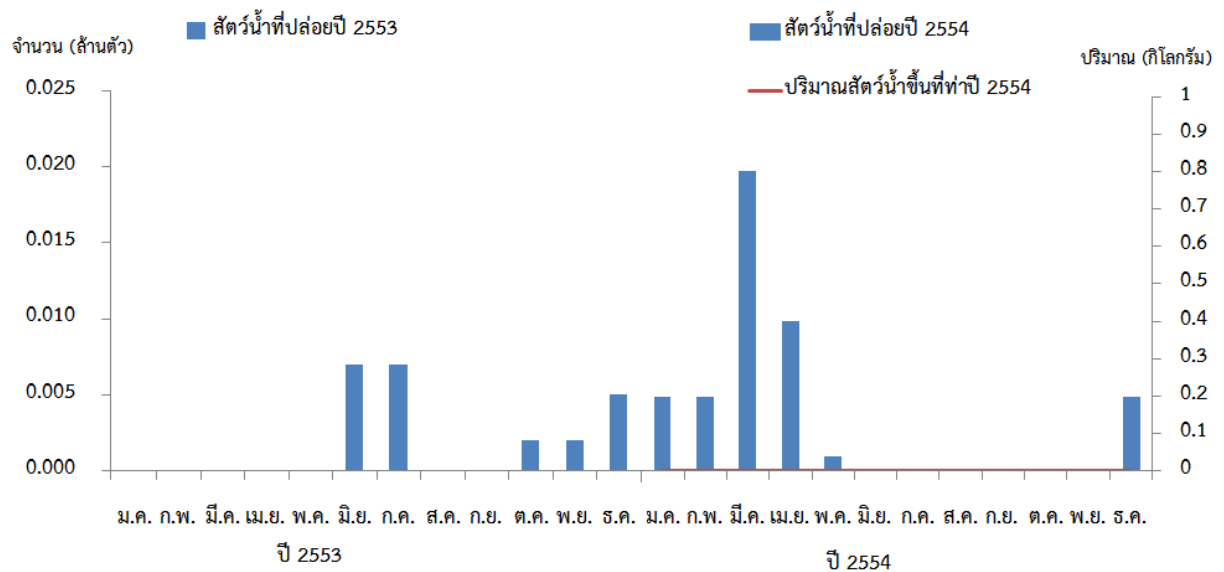
ในปี 2554 และปี 2555 ผลผลิตปลาหมอไทยที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 187.5 และ 592.5 กิโลกรัม ปลา มีขนาดเฉลี่ย 10 ตัว/กิโลกรัม เท่ากับ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 80 บาท คิดเป็นมูลค่า 15,000 และ 47,400 บาท ตามลำดับ

ภาพที่ 13 จำนวนลูกปลาหมอไทยที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553 และ 2554 และปริมาณปลาหมอไทยที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2554 และ 2555

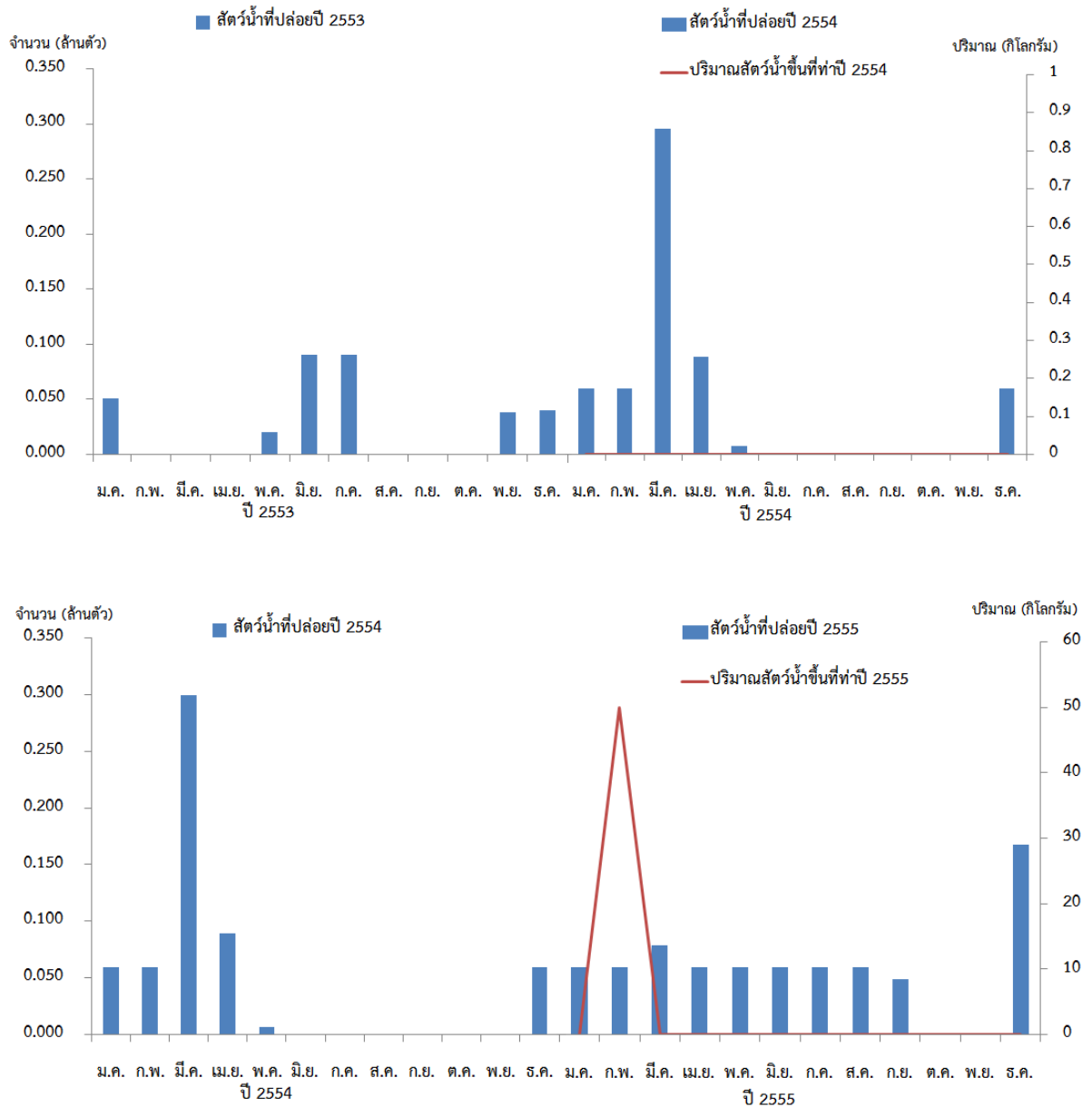
ปลาชะโอน การสุ่มสำรวจสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ไม่พบปลาชะโอนในปี 2554 แต่พบในปี 2555 โดยมีผลผลิตในเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม สิงหาคม และธันวาคม ปริมาณ 87.5, 1,000, 625 และ 125 กิโลกรัม ตามลำดับ หน่วยงานในพื้นที่ได้ปล่อยลูกปลาชะโอนเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับจำนวน 23,000, 46,000 และ 49,000 ตัว ผลผลิตจากทะเลสาบสงขลาในปี 2555 น่าจะเป็นผลจากการปล่อยลูกพันธุ์ในปี 2554 และปี 2555 เนื่องจากขนาดของปลาที่จับได้ต้องใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโต 6-8 เดือน (ภาพที่ 14)

ในปี 2555 ผลผลิตปลาชะโอนที่ขึ้นที่ท่ามีปริมาณ 1,837.5 กิโลกรัม ปลามีขนาดเฉลี่ย 20 ตัว/กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 200 บาท คิดเป็นมูลค่า 367,500 บาท

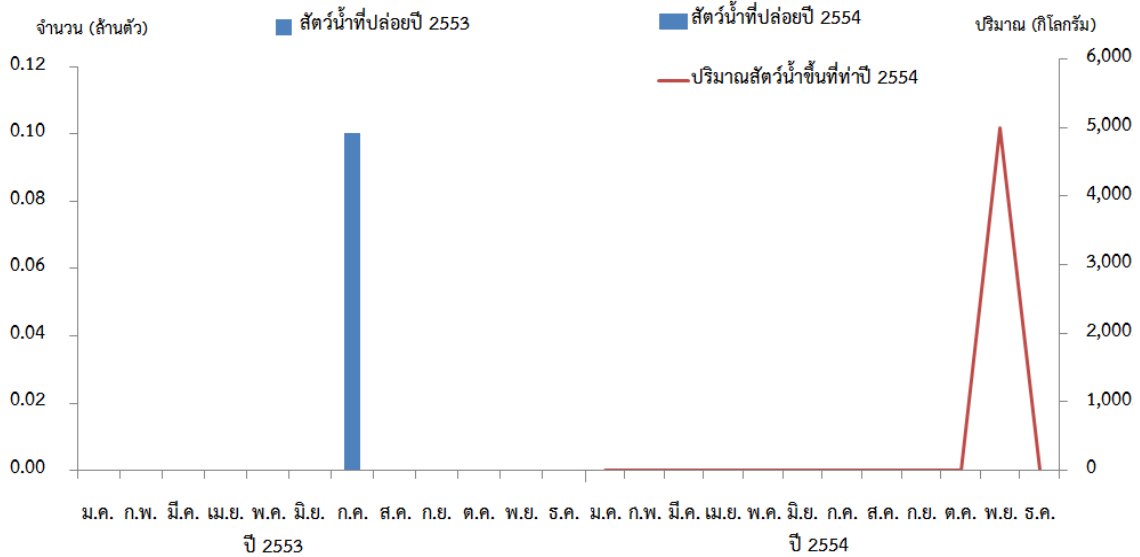
ภาพที่ 14 จำนวนลูกปลาชะโอนที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลาชะโอนที่ซื้อขายที่ท่าขึ้นสัตว์น้ำในแต่ละเดือนในปี 2555

ปลาแก้มช้ำ การสุ่มสำรวจสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ไม่พบปลาแก้มช้ำในปี 2554 แต่ในปี 2555 มีผลผลิตเพียง 50 กิโลกรัม ในเดือนกุมภาพันธ์ หน่วยงานในพื้นที่ได้ปล่อยลูกปลาแก้มช้ำลงในทะเลสาบสงขลาเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 จำนวน 328,000, 577,000 และ 720,000 ตัว ตามลำดับ ซึ่งผลผลิตปลาแก้มช้ำจากทะเลสาบที่ขึ้นที่ท่ามีน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนลูกพันธุ์ที่ปล่อยในแต่ละปี ขนาดของปลาที่จับได้มีขนาดประมาณ 10-15 ตัว/กิโลกรัม ต้องใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโต 12 เดือน หลังการปล่อยลูกพันธุ์ (ภาพที่ 15)

ภาพที่ 15 จำนวนลูกปลาแก้มช้ำที่ปล่อยเป็นระยะในปี 2553, 2554 และ 2555 และปริมาณปลาแก้มช้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในปี 2555

ปลานวลจันทร์น้ำจืด ผลผลิตปลานวลจันทร์น้ำจืดจากทะเลสาบสงขลาขึ้นที่ท่าเฉพาะในปี 2554 และเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนปริมาณ 5,000 กิโลกรัม ผลผลิตดังกล่าวมีความเป็นไปได้ที่จะเป็นผลจากการปล่อยลูกพันธุ์ในเดือนกรกฎาคมในปี 2553 จำนวน 100,000 ตัว เนื่องจากปลาที่จับได้มีขนาดประมาณ 2-3 ตัว/กิโลกรัม ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 12-18 เดือน (ภาพที่ 16) ปลาดังกล่าวมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 30 บาท ผลผลิตมีมูลค่า 150,000 บาท

ภาพที่ 16 จำนวนลูกปลานวลจันทร์น้ำจืดที่ปล่อยในปี 2553 และปริมาณปลานวลจันทร์น้ำจืดที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำในปี 2554

วิจารณ์ผล

กรมประมงได้ฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ภายใต้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มาตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน โดยมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหลากหลายชนิดในบริเวณที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกโดยให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การรู้จักใช้ประโยชน์เมื่อสัตว์น้ำมีขนาดและราคาที่เหมาะสม ซึ่งเป็นผลให้สถานะการประมงในทะเลสาบสงขลาดีขึ้น (อังสุณีย์และจุฬารัตน์, 2544) การสำรวจในครั้งนี้พบว่า คราวเรือชาวประมงในปี 2554-2555 มีจำนวน 11,193 คราวเรือ ซึ่งเพิ่มขึ้น 39.7% เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจของอังสุณีย์และคณะ (2539) ในขณะนั้น จำนวนคราวเรือมีเพียง 8,010 คราวเรือ ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาที่มีมากขึ้น ประชาชนจึงหันมาประกอบอาชีพทำการประมงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของชาวประมงในตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่ว่า ปัจจุบันชาวประมงสามารถทำการประมงได้ตลอดทั้งปี ต่างจากในอดีตที่ต้องหยุดทำการประมงในบางช่วง เนื่องจากไม่คุ้มกับการลงแรง จึงจำเป็นต้องไปประกอบอาชีพอื่นในช่วงที่ไม่ได้ทำการประมง เช่น ทำสวน รับจ้าง เป็นต้น

ในปี 2554-2555 เครื่องมือที่ใช้ในการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาทั้งหมด 13 ชนิด โดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในปี 2554 จำนวน 10 ชนิด และในปี 2555 จำนวน 11 ชนิด ชนิดที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่ ไชนอน ข่าย และเบ็ด แต่เครื่องมือที่ใช้ทำการประมงในทะเลสาบระหว่างปี 2527-2529 มีทั้งสิ้น 18 ชนิด ชนิดที่สำคัญ ได้แก่ ข่าย อวนล้อม ลอบยื่น เบ็ดราว แห ไช และแนด (สิริและคณะ, 2529) การสำรวจเครื่องมือประมงเมื่อปี 2547 พบว่ามี 18 ชนิด คิดเป็นข่ายปลา 44.19% ไชนั่ง 6.38% ข่ายกุ้ง 16.06% ไชกุ้งนา 5.04% แห 4.72% และโพงพาง 4.09% (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, 2547ก)

การศึกษาในครั้งนี้ ได้ประเมินผลการจับสัตว์น้ำต่อหน่วยการลงแรง (CPUE) ของเครื่องมือประมง 10 ชนิด ที่ใช้ในปี 2554 และ 11 ชนิด ที่ใช้ในปี 2555 เมื่อเปรียบเทียบกับ CPUE ของเครื่องมือบางชนิดที่ศึกษาในครั้งนี้นี้กับผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า CPUE ของข่าย แห และแนดที่ทำการประมงในทะเลสาบในปี 2554 และปี 2555 เฉลี่ย 0.036 และ 0.029 กิโลกรัม/ชั่วโมง 0.251 และ 0.233 กิโลกรัม/ชั่วโมง และ 0.034 และ 0.056 กิโลกรัม/ชั่วโมง ซึ่งน้อยกว่าเครื่องมือทั้ง 3 ชนิดที่เคยทำการประมงระหว่างปี 2527-2529 เฉลี่ยอยู่ที่ 1.5, 0.3 และ 1.2 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ (สิริและคณะ, 2529) CPUE ของโพงพางทำการประมงในทะเลสาบในปี 2554 และปี 2555 เฉลี่ย 0.051 และ 0.113 กิโลกรัม/ชั่วโมง ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าผลการสำรวจของไพโรจน์ และคณะ (2522) ที่ CPUE ของโพงพางอยู่ที่ 2.99 กิโลกรัม/ชั่วโมง สาเหตุที่ CPUE ของเครื่องมือทำการประมงในช่วงปี 2554-2555 มีค่าน้อยกว่าในอดีตที่ผ่านมา อาจเป็นเพราะจำนวนเครื่องมือที่ทำการประมงในทะเลสาบมีอย่างหนาแน่นในปัจจุบัน

ผลการจับสัตว์น้ำรวมจากทะเลสาบสงขลาในปี 2554 และ 2555 อยู่ที่ 12,564.26 และ 14,146.24 ตัน โดยผลการจับในปี 2554 ใกล้เคียง ส่วนผลการจับในปี 2555 มากกว่า 13.10% เมื่อเปรียบเทียบกับผลการจับสัตว์น้ำในช่วงปี 2527-2529 เฉลี่ย 12,292.6 ตัน/ปี (สิริและคณะ, 2529) ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลายังมีความอุดมสมบูรณ์ แต่ผลการจับสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลาในช่วงปี 2537-2538 ลดลงเหลือ 9,634.2 ตัน/ปี (อังสุณีและคณะ, 2539) ซึ่งผลการประเมินในครั้งนั้นชี้ให้เห็นถึงสภาพถดถอยของทรัพยากรประมงในทะเลสาบ โดยผลผลิตสัตว์น้ำลดลงถึง 21.63% เมื่อเปรียบเทียบกับผลการจับสัตว์น้ำในช่วงปี 2527-2529 จากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา กรมประมงจึงได้ดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลสาบมาตั้งแต่ ปี 2543 โดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำหลากหลายชนิดตามแต่ความเหมาะสมปีละไม่ต่ำกว่า 60 ล้านตัว ตลอดจนการปราบปรามและควบคุมการทำประมงที่ผิดกฎหมาย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลและบริหารจัดการทรัพยากรประมงเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน (กังวาลย์, 2541) หลังจากการดำเนินโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาอย่างต่อเนื่องด้วยมาตรการต่างๆ ทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำในทะเลสาบเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

การสำรวจชนิดและปริมาณสัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ 50 ท่า รอบทะเลสาบสงขลา ในปี 2554 และ 2555 พบว่า ผลผลิตสัตว์น้ำที่ขึ้นท่าเป็นชนิดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ 52 และ 75 ชนิด โดยมีปริมาณ 1,373.45 และ 1,586.71 ตัน ตามลำดับ ซึ่งน้อยกว่าปริมาณสัตว์น้ำที่ประเมินจากการลงแรงทำการประมง 9.15 และ 8.92 เท่า แสดงให้เห็นว่าผลผลิตสัตว์น้ำส่วนใหญ่ใช้เพื่อการบริโภคของประชาชนโดยเฉพาะครอบครัวของชาวประมงที่อาศัยรอบทะเลสาบ และอาจมีการนำผลผลิตบางส่วนไปขายยังตลาดในเมือง นอกเหนือจากนั้นจึงนำมาขายที่ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ปริมาณสัตว์น้ำที่ขึ้นที่ท่าในปี 2554 และปี 2555 ใกล้เคียง แต่

โดยทั่วไปมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นด้วยวิธีเดียวกันตั้งแต่ปี 2546-2553 ซึ่งมีปริมาณ 1,381.37, 1,197.08, 1,149.27, 1,180.75, 852.00, 869.77, 1,013.53 และ 1,263.66 ตัน ตามลำดับ (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, 2546, 2547ข, 2549, 2550; คณะทำงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา, 2548; คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง, 2551, 2552, 2553) ทั้งนี้ อาจขึ้นอยู่กับชนิดและจำนวนสัตว์น้ำที่ปล่อย ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทะเลสาบโดยเฉพาะความเค็มของน้ำในปีนั้นๆ

ในปี 2554 และปี 2555 สัตว์น้ำที่มีการซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ปริมาณมากกว่า 100 ตัน โดยเป็นสัตว์น้ำที่หน่วยงานในพื้นที่ของกรมประมงได้ปล่อยลูกพันธุ์ลงในทะเลสาบมีเพียงชนิดเดียว ได้แก่ กุ้งก้ามกราม ปริมาณ 185.1 และ 127.4 ตัน ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าที่เคยซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำระหว่างปี 2546-2553 ซึ่งมีปริมาณ 19.78, 21.35, 10.16, 36.70, 30.92, 89.86, 178.02 และ 64.25 ตัน ตามลำดับ (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, 2546, 2547ข, 2549, 2550; คณะทำงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา, 2548; คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง, 2551, 2552, 2553) ยกเว้นปี 2552 และจะเห็นได้ว่าผลผลิตกุ้งก้ามกรามเพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี 2551 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีการปล่อยพันธุ์กุ้งก้ามกรามในทะเลสาบอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี ประกอบกับการบริหารจัดการโดยชุมชนมีการกำหนดกติกาในการจับกุ้งก้ามกรามเพื่อควบคุมชาวประมงด้วยกันเอง กุ้งก้ามกรามเป็นสัตว์น้ำที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 300 บาท ผลผลิตจากทะเลสาบที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 และปี 2555 มีมูลค่าสูงถึง 55,521,750 และ 38,213,250 บาท ตามลำดับ การเพิ่มขึ้นของผลผลิต ส่งผลให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นและชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ก่อนเริ่มโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาในปี 2542 ผลผลิตกุ้งก้ามกรามที่ขึ้นที่ท่ามีเพียง 20.70 ตัน (อังสุณีและคณะ, 2546) หากในแต่ละปีปล่อยลูกกุ้งจำนวน 30,000,000-40,000,000 ตัว จะใช้งบประมาณ 4,500,000-6,000,000 บาท ซึ่งให้ผลตอบแทนคุ้มค่ามากในการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำชนิดนี้

กุ้งแชบ๊วยที่ซื้อขาย ณ ท่าขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 มีปริมาณ 43.08 ตัน โดยมีการปล่อยลูกกุ้งในทะเลสาบจำนวน 21,281,000 ตัว แต่ในปี 2555 ปล่อยลูกกุ้งเพียง 2,250,000 ตัว ปริมาณกุ้งที่ขึ้นที่ท่ามีเพียง 19.17 ตัน ไกล่เคียงกับที่สำรวจระหว่างเดือนมกราคม 2542-ธันวาคม 2553 ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ยปีละ 19.46 ตัน (อังสุณีและจุฬารัตน์, 2544) ความเค็มของน้ำในทะเลสาบบริเวณที่ปล่อยต้องมีความเค็มสูงกว่า 20 ส่วนในพัน ซึ่งเป็นพื้นที่ทะเลสาบสงขลาตอนนอก

ปริมาณกุ้งกุลาดำที่ขึ้นที่ท่าในปี 2554 ค่อนข้างน้อยเพียง 2.78 ตัน ถึงแม้มีการปล่อยลูกกุ้งจำนวน 22,772,000 ตัว ในปีเดียวกัน ซึ่งน้อยกว่าผลผลิตที่ขึ้นที่ท่าในปี 2542 (4.70 ตัน) ซึ่งอังสุณีและคณะ (2546) ระบุว่า เป็นผลผลิตจากธรรมชาติที่ยังเริ่มโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาโดยปล่อยพันธุ์กุ้งกุลาดำ ในปี 2555 ผลผลิตกุ้งที่ขึ้นที่ท่าเพิ่มขึ้นเป็น 10.67 ตัน แต่อย่างน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลที่เกิดขึ้นด้วยวิธีเดียวกันตั้งแต่ปี 2546-2553 ซึ่งมีปริมาณ 42.80, 23.35, 114.82, 16.35, 31.39, 2.86, 11.04 และ 49.44 ตัน ตามลำดับ (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, 2546, 2547ข, 2549, 2550; คณะทำงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา, 2548; คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง, 2551, 2552, 2553) ทั้งนี้ อาจขึ้นอยู่กับจำนวนลูกกุ้ง

ที่ปล่อยในแต่ละปี ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทะเลสาบโดยเฉพาะความเค็มของน้ำในปีนั้นๆ ในปลายปี 2554 เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ อาจส่งผลถึงปี 2555 ด้วย ภัยธรรมชาติและคณะ (2554) ระบุความเค็มต่ำสุดที่เหมาะสมบริเวณปล่อยลูกกุ้งอยู่ที่ 12 ส่วนในพัน

การเก็บข้อมูลจากทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบระหว่างปี 2542-2545 พบว่าปูทะเลน้อยมากในปี 2542 เพียง 40.2 กิโลกรัม หลังน้ำท่วมในปี 2543 ปูทะเลแทบหายไปจากทะเลสาบ หลังจากมีโครงการฟื้นฟูฯ ได้มีการนำปูทะเลทั้งแม่ปู ปูรุ่น และลูกปูไปปล่อยในทะเลสาบในปี 2544 และปี 2545 ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างมากเป็น 3.39 และ 28.29 ตัน (อังสุณีย์และคณะ, 2546) การศึกษาในครั้งนี้ ผลผลิตปูทะเลที่ขึ้นที่ทำในปี 2554 และปี 2555 มีปริมาณ 4.87 และ 5.18 ตัน ตามลำดับ โดยเป็นปูขาวชนิดกับที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ แต่ช่วงเวลาที่ผลผลิตปูทะเลที่ขึ้นที่ทำ ไม่น่าจะเป็นผลจากลูกปูที่ปล่อยโดยตรง โดยลูกปูที่ปล่อยอาจเจริญเติบโตเป็นพ่อแม่พันธุ์และแพร่ขยายพันธุ์ในทะเลสาบ เช่นเดียวกับปูม้าที่มีการปล่อยลูกปูม้าจำนวน 70,000 ตัว ในปี 2553 แต่จับปูได้ในช่วงปลายปี 2555 โดยลูกปูที่ปล่อยอาจเจริญเติบโตเป็นพ่อแม่พันธุ์และแพร่ขยายพันธุ์

ผลผลิตปลากะพงขาวที่ซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ในปี 2554 (2.37 ตัน) มากกว่าในปี 2555 ที่มีปริมาณเพียง 260 กิโลกรัม ถึงแม้ผลผลิตในปี 2554 มีมูลค่า 426,600 บาท แต่ลูกปลาที่ปล่อยในปี 2553 จำนวน 640,000 ตัว ราคาตัวละ 1 บาท เป็นต้นทุนค่าพันธุ์ปลา 640,000 บาท ในทางเศรษฐกิจอาจไม่คุ้มค่ากับการปล่อยสัตว์น้ำชนิดนี้ ผลผลิตปลากะพงขาวมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนลูกปลาที่ปล่อย อาจเป็นเพราะปลาว่ายไปติดเครื่องมือข่ายที่มีอย่างหนาแน่นในทะเลสาบก่อนเจริญเติบโตถึงขนาดตลาด

ปลาน้ำจืดที่ซื้อขาย ณ ทำขึ้นสัตว์น้ำ ชนิดที่มีการปล่อยลูกพันธุ์ในทะเลสาบ โดยชนิดที่มีผลผลิตค่อนข้างมาก ได้แก่ ปลาดุกอูย ปลาดุกเพียนขาว และปลาแขยงนวล จากการปล่อยลูกพันธุ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่องและในปริมาณมาก การปล่อยพันธุ์ปลาจำนวนมากแต่ผลผลิตมีเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ปลาหมอไทย และปลาแก้มช้ำ ส่วนปลาชะโอนและปลานวลจันทร์น้ำจืดมีผลผลิตพอประมาณและค่อนข้างมาก ตามลำดับ จากการปล่อยลูกพันธุ์จำนวนพอประมาณ พันธุ์ปลาบางชนิดที่ปล่อยในทะเลสาบแต่ไม่พบผลผลิตที่ขึ้นที่ทำได้แก่ ปลาลำปำ ปลาบ้า ปลาดุกเพียนทอง ปลาดุกด้าน ปลาดุกลำพัน และปลาแรด โดยบางชนิดอาจเนื่องมาจากปริมาณที่ปล่อยน้อยเกินไป หรืออาจมีการจับได้บ้างแต่นำไปบริโภคภายในครัวเรือน หรืออาจมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทำให้สัตว์น้ำบางชนิดไม่สามารถดำรงชีพในธรรมชาติได้

การสำรวจข้อมูลผลผลิตสัตว์น้ำที่ขึ้นตามทำขึ้นสัตว์น้ำรอบทะเลสาบสงขลา จำนวน 50 ท่า ระหว่างปี 2546-2552 (คมน์และคณะ, 2555) ปรากฏว่าพันธุ์สัตว์น้ำหลากหลายชนิดที่กรมประมงได้ปล่อยในทะเลสาบ แต่มีเพียง 6 ชนิด ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นชัดเจน ได้แก่ กุ้งก้ามกราม กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย ปลาดุกเพียนขาว ปลากดเหลือง และปลาดุกกระับ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวประมงมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยในปี 2550 ชาวประมงทำการประมงเฉลี่ย 3.4 เดือน/ปี รายได้เฉลี่ยเดือนละ 2,409 บาท ต่อมาในปี 2552 สามารถทำการประมงเฉลี่ย 5.9 เดือน และในรายที่ทำการประมงมากกว่า 10 เดือน/ปี รายได้เฉลี่ยเดือนละ 6,679 บาท

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ และที่มีก่อนหน้านี้ สามารถใช้ในการพิจารณาชนิดสัตว์น้ำที่เหมาะสมในการปล่อยลูกพันธุ์ในทะเลสาบสงขลา เพื่อให้ผลผลิตคุ้มทุนต่อการปล่อยในโครงการฯ นอกจากนี้ การกำหนดกิจกรรมหรือมาตรการอื่นๆเพิ่มเติมเพื่อสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงยังมีความจำเป็น เช่น การส่งเสริมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนประมงให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งธนาคาร

สัตว์น้ำชุมชน แพปลาชุมชน เป็นต้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประมงให้มีบทบาทในการกำหนดเขตพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อจัดการและดูแลเขตพื้นที่ของชุมชนตนเอง โดยชุมชนประมงอาจร่วมกับหน่วยงานกรมประมงในพื้นที่ เช่น ประมงอำเภอ หรือหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ในการสร้างกฎกติกาการจับสัตว์น้ำ เพื่อควบคุมชาวประมงด้วยกันเอง และกิจกรรมที่ชุมชนประมงใดดำเนินการแล้วได้ผลดี ควรมีการประชาสัมพันธ์และขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ ให้ดำเนินการเพิ่มมากขึ้น

ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรประมงอันทรงคุณค่า นอกจากเป็นแหล่งอาหารโปรตีนแก่ชุมชน ยังก่อให้เกิดการจ้างงาน และการสร้างรายได้ ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กังวาลย์ จันทรโชติ. 2541. การจัดการประมงโดยชุมชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, กรุงเทพฯ.

81 หน้า.

คณะทำงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา. 2548. ผลการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2548. กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 106 หน้า.

คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง. 2551. รายงานผลการดำเนินงานปี 2551 โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 50 หน้า.

คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง. 2552. รายงานผลการดำเนินงานปี 2552 โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 50 หน้า.

คณะทำงานดำเนินงานโครงการตามแผนแม่บทการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในด้านการประมง. 2553. รายงานผลการดำเนินงานปี 2553 โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 69 หน้า.

คณิต ไชยาคำ, ไพโรจน์ สิริมนตาภรณ์ และจุฬารภรณ์ รัตนไชย. 2525. การศึกษาผลการจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมืออวนรุนบริเวณทะเลสาบสงขลา. ประชุมวิชาการประมงน้ำกร่อย ครั้งที่ 2/2525 หมวดสำรวจและสถานะแวดล้อม, กรมประมง. 22 หน้า.

คมน์ ศิลปาจารย์ ยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร และ อรัญญา อัครวารีย์. 2555. การปล่อยสัตว์น้ำในโครงการฟื้นฟู

- ทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาแบบบูรณาการระหว่างปี 2546-2552. วารสารการประมง 65(4): 249-260.
- ประจวบ สุขเจริญ และสุชาติ วิเชียรสรรค์. 2509. รายชื่อสัตว์น้ำและพันธุ์ไม้น้ำในทะเลสาบสงขลาและบริเวณใกล้เคียงประจำปี พ.ศ. 2508-2509. รายงานประจำปี 2508 สถานีประมงทะเลสงขลา, กรมประมง. หน้า 110-144.
- ไพโรจน์ พรหมานนท์, ประจวบ สุขเจริญ, ทรงชัย สหวัชรินทร์ และสวัสดิ์ วงศ์สมนึก. 2509. รายชื่อสัตว์น้ำและพันธุ์ไม้น้ำในทะเลสาบสงขลาและบริเวณใกล้เคียง (เพิ่มเติม). รายงานประจำปี 2509-2510 สถานีประมงทะเลจังหวัดสงขลา. หน้า 205-217.
- ไพโรจน์ พรหมานนท์, สมชาติ สุขวงศ์, นริศ ณะคุ้มชีพ และไพโรจน์ สิริมนตาภรณ์. 2522. การสำรวจทรัพยากรสัตว์น้ำโดยใช้เครื่องมือโพงพางในทะเลสาบสงขลา ปี 2521-2522. เอกสารวิจัยหมายเลข 2 ประจำปี พ.ศ. 2522 สถานีประมงจังหวัดสงขลา. 26 หน้า.
- ไพโรจน์ สิริมนตาภรณ์, อังสุณีย์ ชุณหปราณ และเรืองชัย ต้นสกุล. 2542. ทะเลสาบสงขลา. ในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 7. หน้า 3057.
- ยงยุทธ ปรีดาลิมพะบุตร, อรัญญา อัครวารีย์ และประมัยพร ทองคนารักษ์. 2554. การประเมินผลผลิตกุ้งกุลาดำ (*Penaeus monodon* Fabricius, 1798) ที่ได้จากการทำฟาร์มทะเลชุมชนในทะเลสาบสงขลา. เอกสารวิชาการฉบับที่ 16/2554 สถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแห่งชาติ, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 20 หน้า.
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. 2546. ฟาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยชุมชน ผลการดำเนินงานปี 2546. กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 25 หน้า.
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. 2547ก. ผลการดำเนินงานโครงการสำรวจการทำประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการจัดระเบียบประมงในทะเลสาบสงขลา ปี 2547. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, กรมประมง. 30 หน้า.
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. 2547ข. ฟาร์มทะเลโดยชุมชน โครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา ผลการดำเนินงานปี 2547. กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 31 หน้า.
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. 2549. ฟาร์มทะเลในทะเลสาบสงขลา การฟื้นฟูทรัพยากรประมงโดยชุมชน ผลการดำเนินงานปี 2548. กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 26 หน้า.
- สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง. 2550. รายงานผลการดำเนินงานโครงการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาปี 2550. กลุ่มงานวิจัยระบบและการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สถาบันวิจัยการ

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
25 หน้า.

สิริ ทุกข์วินาศ, ไพโรจน์ สิริมนตาภรณ์, สุเมธ ชัยวัชรากุล และขวัญชัย อยู่เป็นสุข. 2529. ผลการสำรวจ
ประสิทธิภาพเครื่องมือทำการประมงและประเมินผลการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำจากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.
เอกสารวิชาการฉบับที่ 12/2529 สถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแห่งชาติ จังหวัดสงขลา, กรม
ประมง. 13 หน้า.

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2548. โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนา
ทะเลสาบสงขลา. รายงานฉบับสมบูรณ์ เล่มที่ 4 ทรัพยากรป่า ประมง การใช้ที่ดิน พลังงาน.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. หน้า 1-4.

อังสุณีย์ ชุณหปราณ, จุฬารักษ์ รัตน์ไชย และอาภรณ์ มีชูพันธ์. 2539. ประเมินผลการจับสัตว์น้ำจากทะเลสาบ
สงขลา ปี 2537-2538. เอกสารวิชาการฉบับที่ 4/2539 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง,
สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง. 32 หน้า.

อังสุณีย์ ชุณหปราณ และจุฬารักษ์ รัตน์ไชย. 2544. สถานะการประมงกุ้งทะเลที่มีค่าทางเศรษฐกิจของทะเลสาบ
สงขลา. เอกสารวิชาการฉบับที่ 7/2544 สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, กรมประมง. 20 หน้า.

อังสุณีย์ ชุณหปราณ, อรัญญา อิศวอารีย์, ธเนศ ศรีถกล และยงยุทธ ปรีดาลัมพะบุตร. 2546. ทรัพยากรและ
สถานะการประมง ภายใต้โครงการฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา. เอกสารวิชาการฉบับที่ 2/2546 สถาบันวิจัย
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สำนักวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง, กรมประมง. 22 หน้า.

Sirimontaporn, P. 1984. Fishes in Songkhla Lake Volume I (Fishes collected in the year 1981-
83). The National Institute of Coastal Aquaculture, Thailand. 91 pp.

